The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada "Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St.,
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921-7121; 368-3239
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — D. Vallena,
648 South 23rd Ave., Bellwood, Ill., 60104, U. S. A.
WEDNESDAY, JULY 21, 1965.

LATVIJA AMERIKĀ

58. N-RS. TREŠDIENA, 1965. GADA 21. JŪLIJS 15. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368-3239 (redakcijai) un 921-7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531-4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave, Bronx N. Y. 10466, U.S.A.
Tālrunis 994-7917
Čikagas redakcijas vadītāja D. VALLENA
648 South 23rd Ave, Bellwood, Ill., 60104, U. S. A
tālrunis 544-4278

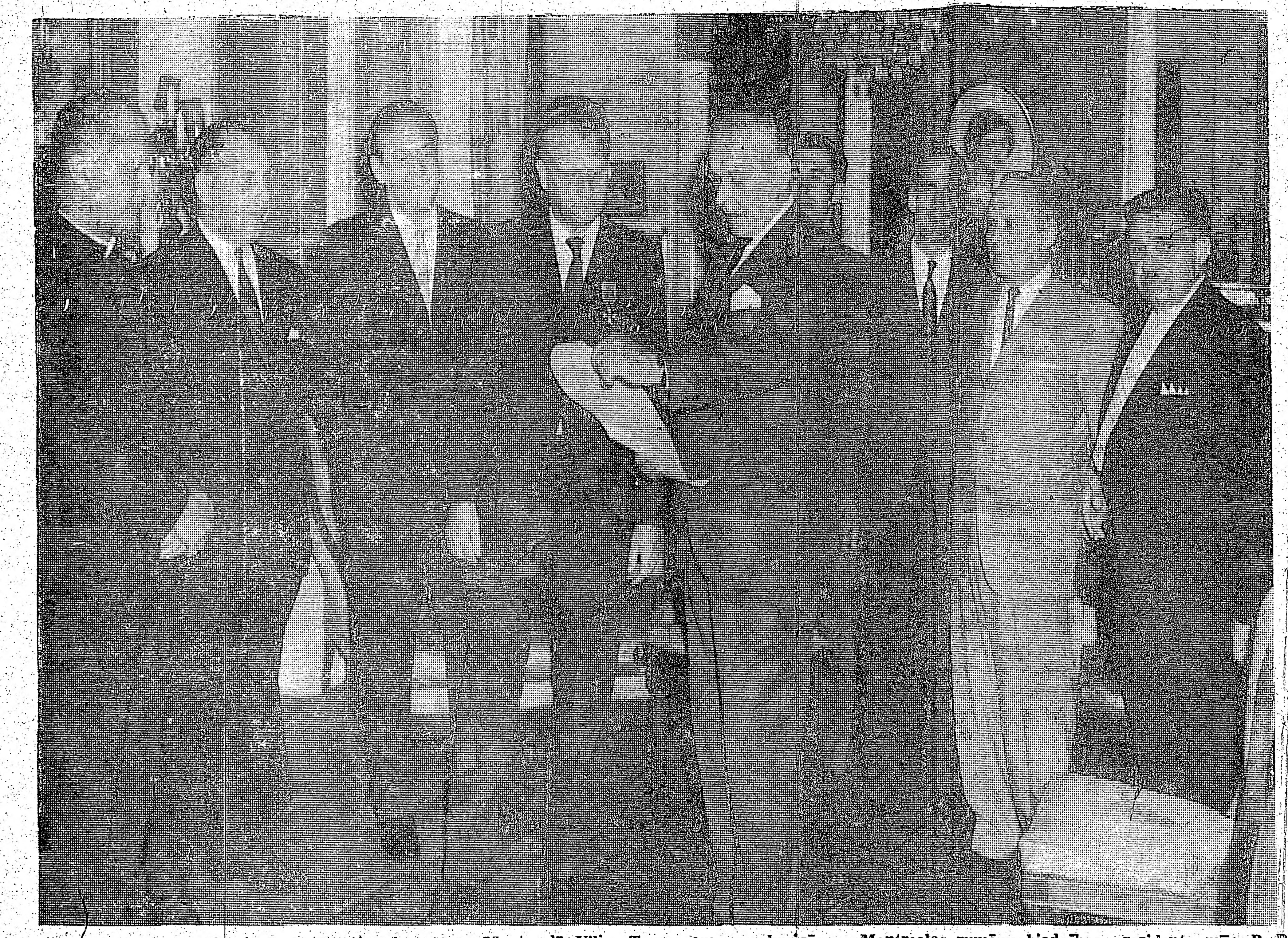

Polijas augstā ordeņa pasniegšana Latvijas konsulam Montrealā Vilim Tomsonam: no kreisās — Montrealas rumāņu biedrības prezidents māc. P. Popesku (Popescu), Montrealas latviešu draudžu un organizāciju padomes pr-dis Bruno Innus, Montrealas ungāru draudžu un organizāciju komitejas prezidents D. Paps (Domokos Gyallay - Pap), Latvijas konsuls V. Tomsons, Polijas eksilvaldības pārstāvis Kanadā M. L. Levandovskis (Lewandowski), inž. N. Lopianovskis no Vankuveras, poļu karavīru biedrības prezidents kapt Z. Novickis, Kanadas lietuviešu biedrības prezidents Kostas Andruškevičius un poļu kongresa Montrealas nodaļas viceprezidents Fr. Lavruščuks (Lawruszczuk.)

Dr. Laimonis Streips

Par valodu

Tautības filozofijas pamatā ir valoda. To it labi zināja, piemēram, Atis Kronvalds gandrīz pirms simt gadiem, bet to kuriozā kārtā aizmirst viens otrs latvietis, dzīvojot zemēs, kas nekādā veidā neaprobežo viņa mātes valodas kopšanu un lietošanu. Dzīvojot homogēnā sabiedrībā, kā tas bija lielumis pirmskara Latvijā, tautas un valsts valoda ir viena bez ierunām un jautājuma. Pat daudzvalodu zemēs, piemēram Beļģijā un Šveicē, atsevišķas tautas daļas runā katra savu valodu, bet tomēr nezaudē savu tautisko identitāti.

Tautas daļai atrodoties trimdā, nāk klāt jauns faktors. Nu ap katru atsevišķu tautas vienību, parasti ģimeni, ir sveša vide, kurā ne tikai ir cita valoda, bet arī citāda pieeja tautības jautājumam vispār. Ikdienas valoda strādātājiem vecākiem un skolās ejošajiem bērniem nu ir sveša — mūsu gadījumā angļu. Bet, ja atskaita divas grupas, kas mūsu sabiedriski - politiskajiem centieniem ir maznozīmīgas, — proti tos, kas uzskata, ka, šai zeme dzīvojot, katram jakļūst amerikānim resp. kanadietim, un tos, kas ir pārāk slinki iemācīties jauno, angļu valodu, bet reizē pārāk kūtri pareizi runāt savu, latviešu mēli (to jauki karikē Čikagas piecīši savā jaunajā platē), pat jauni cilvēki, kas Latviju atstājuši mazos gados vai pat dzimuši ārpus tās, mājās runā latviski, atkal pašu slinkumam nosakot, cik labi un cik pareizi. Bet tikko ģimenēs rodas bērni skolas vecumā, stāvoklis pēkšņi sarežģījas. Bērni, proti, nāk ar grūti atspēkojamiem argumentiem. Piemēram: visi mani draugi runā angliski, es esmu te dzimis, un man nav nekāda pienākuma pret Latviju, mani skolas un sabiedriskie darbi notiek angliski. Un vecāki, saredzot šai argumentācijai teicamu pamatojumu, proti to, ka bērniem būs šai zemē — ticami — jādzīvo, izvēlas vieglāko ceļu, un, runājot kāda latviešu mācītāja vārdiem „kād jau draudze sāks runāt angliski, tad jau es arī šļupstēšu līdz," pāriet uz angļu valodu ģimenē. Tā rodas ūnikums, ka latviešu ģimenē audzis bērns nezina burkānam cita nosaukuma kā carrot, rādot, ka arī galda valoda nav latviešu. Un jo agrāk vecāki sāk palaist latviešu valodas kopšanu t. s. vieglāk, jo ātrāk sākas šis process. Bet tas nav ne ñenovēršams, nedz nelabojams.

Jo, proti, pārtautošanas loģika pilnīgi aizmirst to, ka latvieši, savās trimdas zemēs dzīvojot, nav atraduši angļu valodu par nepieciešamu aizstājēju latviešu valodai visās dzīves fazēs, nedz arī atraduši labas latviešu valodas zināšanas par traucētājām dzīvošanai un aktīvai līdzdalībai trimdas zemju sabiedrībās. Daudzi latviešu sabiedriski darbinieki, kas daudz laika veltī mūsu nacionālajām un politiskajām problēmām, taču tikuši ļoti tālu savā izglītības un profesionālajā laukā. Piemēram, cilvēki, kas Latviju atstājuši bērna gados: Dr. Dr. Muižnieks, Paegle, Olte, Peniķis, Gulēns, Kaugars, Priedkalns, Nollendorfs, advokāti Keire un Bērziņš un ļoti liels skaits citu. Tāpat jāatzīst, ka divu, trīs un daudzu valodu pratēji neveido tieši sabiedrību zemāko slāni. Tāpēc arguments, ka latviešu valoda ir nevajadzīga traucētāja, ir aplams.

Tikpat aplams ir arguments, ka angļu valodā vieglāk izteikties. Apžēlin! Vai tad atkal jāceļ godā tautas atmodas laiks? Grūti izteikties ir katrā valodā, ko neprot, bet nav pamata to teikt par savu dzimto valodu, arī bērniem ne, ja mājās tā ir pastāvīgi lietota valoda.

Bet jau sarežģītāka argumentācija vajadzīga, kad paceļas jautājums: kāpēc latviešu valodu? Kāpēc ne franču, vācu vai spāņu mājas valodu, ja jau divvalodība tik ieteicama? Protams, kāpēc ne. Tādu luksu, Latvijā dzīvojot, viena otra ģimene arī atļāvās. Emocionālais arguments saka, ka latviešu valodā var mīlāk teikt „saulīte" kā jebkurā citā; tā ir apbrīnojami skaista argumentācija, bet tas Amerikā augušo pusaudzi maz iespaido. Bet daudz bargāks ir politiskais arguments, kas saka, ka pat katram dzimušam kanadietim un amerikānim jārūp tam, kas notiek pasaulē, tam, kā klājas tibetiešiem un albāņiem, ko svešas varas dara kareliešiem, moldāviešiem un korejiešiem viņu valsts ziemeļu daļā. Un mums, kam ir latviešu asinis, kaut vai tikai 50%, ir jārūpējas par to, kas notiek Latvijā, par to, kā nīkst tauta, tās valoda, un par to, ka pēc nedaudz gadu desmitiem latviešu tautas vairs var nebūt. Un tiem latviešiem un latvietēm, kas man teikuši, ka tie nav vairs Latvijai un latviešu tautai nekā parādā, jo lielāko daļu savas dzīves pavadījuši citur, man jāvaicā: vai arī to ne, ka latviešu karavīru varonības dēļ jūs te varat mierīgi dzīvot un runāt muļķības?

Ja šo rūpestu par tautu un tās likteni nostāda uz personiskas bazes, tad radies visspēcīgs arguments mūsu tautas identitātes paturēšanai ir Amerikā, ir Kanadā, ir citās zemēs, kur latvieši dzīvo. Nav jārunā par kultūras saglabāšanu, jo šim terminam ir pelējuma piegarša. Ja nevar runāt par jaunradi, tad labāk nerunāt nemaz. Nav ko runāt par tautas dzīvajiem zariem, kaut šis termins man nekad nav bijis īsti skaidrs. Jo neapgāžams un nediskutējams ir fakts, ka tikai tie simtpiecdesmit latviešu tūkstoši, kas ēd biezo svešās zemes maizes riecienu, var darīt nozīmīgu politisku darbu savas dzimtenes labā. Un tāpēc latviešiem ir jāpaliek par latviešiem, vai vismaz tādiem amerikāņiem un kanadiešiem, kas vēl vairākas paaudzes cīnīsies par Latvijas zemi un tautu. Jo apmēram tik ilgi vēl šādas cīņas var vajadzēt.

Tāpēc ir svarīgi tālejoši plāni bērnu un jauniešu audzināšanā un apmācībā. Jāatgādina, ka nekur vēl nav redzēts latviešu bērns, kura tālākajā dzīvē kaitīga būtu bijusi latviešu skola, latviešu grāmatas un žurnāli, latviešu valoda. Latviešu skolām jāatrod jauni un moderni veidi vielas pasniegšanai; jāizstrādā jaunas programmas, un šai ziņā mums jābūt priekšā pat amerikāņu un kanadiešu skolām, jo tām nav tik spiedīgu vajadzību kā mums! Skolu vadībām jāpētī visrevolūcionārākie veidi instrukcijai, ko atraduši attiecīgi rietumu zemju institūti un aktīvi pētī, piemēram, ASV bruņotie spēki. Skolu vadībām jau tagad jāizstrādā plāni nākošajiem desmit gadiem, kad no ģimenēm nāks vēl kaut cik apmācīti bērni, un tālāki plāni tiem divdesmit gadiem, kad stāvoklis — atkarībā no pirmo desmit gadu plānu labuma — varētu būt sliktāks. Jādomā par piemērotākas literatūras sagādi, ieskaitot tādus uzskatāmības līdzekļus kā skaņu plates, skaņu lentes, zīmētas un dzīvas filmas, programmas mācīšanas mašīnas, jo šie ir gandrīz pilnīgi un nepareizi novārtā atstāti paņēmieni.

Tālāk jāgādā par pusaudžu latvisku audzināšanu. Jārūpējas par puslīdz formālu latvisku izglītību; tāpēc tūlīt un bez kavēšanās jāapsver prof. Lielmeža ieteiktās mācības iestādes un jāgādā, lai labi izdotos šis vasaras vidusskola, kas notiek Garezera nometnē, un kurai taču nākošajā gadā varētu pievienoties ne

(Nobeigums 8. lpp.)

Dziesmotos ciemos

VELTAS TOMAS SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" PAR DZIESMU SVĒTKIEM PORTLANDĒ

IV

BALTA NĀCA TAUTU MEITA

Kas būtu dziesmu svētki bez tautas deju uzveduma? Tikpat kā kāzas bez mūzikantiem,— atbild svētku viesis, sajūsmā par Losandželosas Pērkonīša spožo sniegumu Portlandē. Tiešām, bija skaisti! Uz skopi, bet iezīmīgi dekorētās skatuves, priekškaram atveroties, atklājas neaizmirstama aina: jaunu, staltu dejotāju grupa, tāds pats koris ar dirigentu — dziedoni Andreju Kurmiņu, 3 pavadītāji — klavieru un akordeona mūziķi, 2 teicējas, kas, vēl apsveikšanas aplausiem šalcot, vieglā irbes soli patecēja uz priekšu un skandēja: „Balta nāca tautu meita.."

Dejas mijās ar dziedoņu duetiem, ko skaisti sniedza solisti Aina Lūse un Andrejs Kurmiņš, pa starpām nāca teicēja Irēna Daugule un skaidrā, smaidīgā balsī runāja dainas, reizēm ievadot sekotāju raksturdeju; reizēm kora, reizēm instrumentālistu pavadīts, dimdināja Pērkonītis. Programma bija skatuviski izsvērta, labi sagatavota un ritēja ar apzinātu vieglumu, šķetināta no rūpīgi tīta deju kamola. Ansamblis bija drošs, kā jau skatuves gaismām pieradis.

Tīkami bija greznie vīru tērpi — garie goda svārki ar rakstītu dūraiņu pāri ik dejotājam aiz jostas; dirigentam reti redzētais suitu „mundieris"; meitas pareizi nesa vainagus; deju kopas priekšniecei Helenai Hofmanei bija maz pazīts gaiši pelēks Vidzemes vidienas tautas tērps. Ainai Lūsei Dobeles novada — Zemgales zilais... Ar priecīgu vieglumu šķīrās meitu solis, atraisīts bija puišu palēciens, cēli dejotāju soļi gājienos. Līdz kapacitātei pārpildītajā telpā Bensona vidusskolā, todien jau trešajā sarīkojumā pēc kārtas, ap 2000 skatītāju gavilēja, — skaisti dejoja Pērkonītis.

Tomēr šis šķita cits Pērkonītis: ne tas, ko 1961. gadā 3. dziesmu svētkos Toronto godalgoja. Šis bija smalkāks, vairāk skatuviska uzveduma nekā tautas deju ansamblis. Varbūt Toronto Varsity arēna toreiz deva citu perspektīvu no augšas? Dejotāju pulciņi iegrima, soļi pielipa klonam, ja ne nomītam mauram? Arī kustību ritms, pārgājieni bija labāk saredzami amfiteātrī skatoties no augšas. „Balta nāca tautu meita" uzvedums tiecās vairāk uz choreografijas nekā folkloras pusi, varbūt, neicrasto raksturdeju labad, kas brīžiem likās ar slavu soļu pieskaņu,— treju meiteņu adatu deja, puišu pāra deja. Tās bija ar tautas deju elementiem modernā choreografijā ilustrētas tautas dziesmas, sava veida dzīvās bildes.

Cik zināms, Diždancis taujā pēc mantojuma, ko, folkloras atrastu un apstrādātu, atstājis nelaiķis Jēkabs Stumbrs, dievturu sadraudzes deju kopas vadītājs, brīvajā Latvijā, toreiz. Skaisti būtu celt gaismā kaut vai „Bēru deju" ar sievu balsu monotono dziedājumu: „Raudamis, raudamis šis vakariņis," ar trejdekšņa sitieniem ritmā kā pavadījumu vienmuli stampātam it kā veļu solim.

Galvenais tomēr, ka šie abi izcilie tautas deju ansambļi meklē un taujā pēc jauninājumiem, pienesumiem mūsu jau tik pazīstamā tautas deju programmā. Tikai, šo ceļu ejot, choreografija nedrīkstētu atlaist folkloras roku.

Brašāku „Munsturi", jautrākas „Sudmaliņas", līganāku „Dvieļu deju", lepnāku „Pērkonīti" grūti iedomāties. Spožajā, drošajā uzvedumā kā Jāņu pļavā ziedi mirdzēja dejotāju stāvi, daiļi dziedātāja koŗa pavadībā. Aiz atvadu aplausiem vēl ausīs skanēja teicējas Irēnas Daugules dainiskā runāšana...

Šo rindiņu rakstītājai bija gods un prieks no Toronto atvest Diždanča sveicienu — Novada tērpu sējumu — un pasniegt to Pērkonītim. Dievpalīgu!

BEIGĀS BIJA VĀRDS

Rakstnieku cēliens dziesmu svētku programmas ietvaros kļuvis te, svešatnē, latviešiem par kopētu tradiciju. Sarīkojumu virknei beidzoties, izskaņai pēdējā dienā tiek dots vārds rakstītam un autora paša nolasītam vārdam. Tā ir sava veida parāde, kad nepazītais lasītājs un neredzētais autors tiekas vaigu vaigā. Reizēm šo autoru nosēdina pie goda galda, uz skatuves, kur tam rātni jāpaliek pāris stundu, ja programma nav gaŗa un labi pārdomāta un visi kollēgas nav ieradušies. Mēs sēdējām uz skatuves izcili vēsinātās Šeratona viesnīcas tīkamā telpā. Laime, ka galdauts bija plats un sniedzās līdz grīdai, ne kā kādreiz DP laiku Eslingenā.

Ievadā jaunais esejists Ivars Dālbergs konspektīvā, pārdomātā referātā parādīja sevi kā literatūras pazinēju un erudītu vērtētāju. Viņam sekoja rakstniece Elvīra Kociņa, nolasot cēlienu no laikmetīgas lugas ar galveniem tēliem — māti un karavīru, kas slēpjas kapličā, gulēdams šķirstā. Makabrā aina pārliecināja ar dziļi pārdzīvoto dzimtenes traģēdijas tēlojumu. Literāte Leonija Ozolkalne nolasīja fragmentu no stāstu krājuma „Degošā strūklaka". Eduards Patvaldnieks iepazīstināja ar savu patriotisko un pārdomu dzejoļu pasauli, īpaši izceldamies ar veltījumu Rainim. Šo rindu autore lasīja dažus sonetus un jaunāko brīvā panta dzeju.

Programmas pirmo un otru daļu beidza dziedone Olga Skudra-Pijola, tāla ceļa mērotāja no Austrālijas, dziedot tautas dziesmas Brigitas Ritmanes klavieru pavadījumā.

Jāpievienojas daudzu klausītāju spriedumam, ka Jānis Klīdzējs ar savu dziļi tverto, meistarīgi uzrakstīto noveli un izteiksmīgi klusināto, izjusto lasījumu bija galvenais šī literārā sarīkojuma līmeņa cēlējs. Novele „Tēvs ar Linkolna acīm"" stādāma blakus tādiem viņa meistardarbiem kā „Džūna" un „Cilvēka bērns." Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda godalga šim vidējās paaudzes autoram parādījusi daļu tās atzinības, kas viņam pienākas kā domātājam, cīnītājam, cilvēkam, latvietim un rakstniekam.

Trešais autors no Kanadas (Ozolkalne un šo rindu autore) bija vidēji jaunās paaudzes, divu dzejoļu grāmatu un stāstu krājuma sacerētājs Eduards Freimanis. Grodā, stingri vērptā pantā rakstītos pārdomu dzejoļus, iekrāsotus mīlotās Kurzemes ainām, autors lasīja, līdz asarām pārdzīvodams. Īpaši atmiņā iespiedās veltījums ar vēzi slimajam draugam. Ar nelaiķa Jāņa Veseļa un šo rindu autores mudinājumu izdotie Eduarda Freimaņa dzejoļu krājumi lai liek tālu dzīvotājam — Edmontonā — dzejniekam nepagurt, bet, nomanot domu biedrus, pār tālumiem augt savā veidā un ziņā. Atbalss lasītājos, ko ik rakstnieks gaida, neizpalika.

Inta Dīkstra-Morusa izteiksmīgi un mākslinieciski nolasīja fragmentu no Anšlava Eglīša jaunā romāna „Nav tak dzimtene", liekot iedomāt Kārļa Veica šī paša autora darba lasījumu Eslingenas rakstnieku cēlienā, 1947. gadā. Žēl, ka tāluma un darba kavēts, autors nedzirdēja lielisko jaunās aktrises un skandētājas sniegumu. Tāpat Eduarda Sināta 3 dzejoļi atrada labu tulkojumu Intas Dīkstras Morusas sniegumā.

Žēl, ka neredzējām, nesatikām un nedzirdējām Olafu Stumbru, Aīdu Niedru, Muditi Austriņu. Ir vērts, tālus ceļus mērojot, tikties ar dzīvo vārdu, tā rakstītājiem un īpaši ar lasītāju saimi. Arī šoreiz, 2. ASV rietumu piekrastes latviešu dziesmu svētkos, rakstnieku rītā bija tradicionālie desmit procenti no kopkoncerta viesu skaita — ap 300 jūsmīgu, tālu braukušu tautiešu. Viņi šķīrās ar vārdu — uz redzēšanos nākamos dziesmu svētkos!

Velta Toma

IZCILA ATZINIBA

POLONIA RESTITUTA ORDENIS KONSULAM V. TOMSONAM MONTREALĀ

Latvijas konsuls Montreālā V. Tomsons bija lūgts ierasties Kanadas poļu eksilvaldības pārstāvja, advokāta M. Levandovska (M. L. Lewandowski) rezidencē, kur viņam pasniedza Polonia Restituta ordeni. Svinīgajā gadījumā bija pulcējušies poļu, rumāņu, ungāru un lietuviešu pārstāvji. Latviešus šai nozīmīgajā brīdī reprezentēja Montrealas latviešu draudžu un organizāciju padomes priekšsēdis Bruno Innus.

Ordeni pasniedzot, M. Levandovskis cita vidū teica: „Man ir liels prieks kā poļu eksilvaldības pārstāvim pasniegt Latvijas konsulam Vilim Tomsonam augstāko poļu ordeni kā pateicību par labo sadarbību komūnisma apkarošanā. Latviešu un poļu tautas cīņās par vienu mērķi un tic, ka morālos ieročus nenoliks, pirms mūsu dzimtenes nebūs atbrīvotas".

Atbildes runā V. Tomsons pateicās poļu eksilvaldības pārstāvim par parādīto godu un norādīja, ka abu tautu liktenis tos vieno cīņā pret kopējiem tautas apspiedējiem un ticībai par brīvības atgūšanu nākotnē.

Polonia Restituta ordenis dibināts brīvās Polijas laikā. Poļu eksilvaldība to piešķīrusi ļoti retos gadījumos, kādēļ šis pagodinājums konsulam V. Tomsonam par viņa aktivitāti un neatlaidību cīņā pret komūnismu uzskatāms par izcilu notikumu latviešu trimdas dzīvē.

M. O.

DZIESMAS SPĒKS

Agrais rīts saņem ar miglu. Biezi balta tā gul ceļā un laukā. Vietu vietām ievērpjas gaiši dzīpari tai vietā, kur vajadzētu nākt saulei. Tā izkāpj lēni, arvien vēl slēpdamās aiz mākoņa, tad ievērpdamās miglas kamolā. Rīts ir mierīgs, kluss un svaigs. Ceļi vēl tukši. Ūdeņi garo un kūp. Mākoņi — balts, baltāks, slaidiem torņiem iestiepjas debesīs. Vietām tie sastopas ar miglu dzestrā rīta pieelpotā dabā, kas vietām pilnīgi aizsedz panorāmu. Ir sajūta, ka peldētu biezā, baltā tukšumā. Dzestrums labdarīgi veicina nomodu un maņas. Tad saule iešūpojas debesīs, un staru skropstās zīmē spožas svītras uz ceļa. Pirms karstums vēl ir cēlies, pa joņainiem dižceļiem esam izdrāzušies cauri Sietlai uz Takomas — Portlandes ceļa, kas sākas ar skaistu egļu mežu, mainoties ar lapu koku košumu un lauku ainavām, kuŗas brīžiem mānās ar Vidzemes līdzību. Dižie brīvceļi nes zibenīgi garām pļavu raibajiem lakatiem, kuŗos tik spilgti zīmējas dzeltens, balts, zaļš.

Pēcpusdienā esam galā. — pilsētā, kurā mums nav ne radu, ne paziņu, kālab sirojam un maldāmies vieni, īsteni neatklājot pilsētas īpatnības un skaistumu. Visas mūsu maņas koncentrējas ap lielo notikumu, kālab taupām sevi, lai jo dziļāk spētu uzņemt galveno.

Ar satrauktu ziņkārību ieejam Šeratona viesnīcā. Svešā vide it kā pazūd. pārvēršas. Viss ievijas spožās un spožākās saulītēs — cilvēku sejās. Varbūt, šais sejās vēl saglabājies Latvijas vēju rudums? Cauri saules brūnumam, cauri matu sirmumam un gadu rakstītām zīmēm jaušami pazīstami vaibsti. Kas ir tas, kas ar sirsnīgu mīļumu apvij rokas ap kaklu? Kas te sagaida kā mīļu viesi un radu?... Jūtos kā ābols, iekritis mīkstā, zaļā zālē, vēl savā kritiena un ripošanas noreibis. Gribas stiept rokas uz visām pusēm un brīnos: kāpēc man viņas tikai divas? Tajās tik maz var satvert. Šī gaisotne — to kā dzīvu gribas spiest pie krūtīm. Visas šis galvas, visus šos vaigus gribētos apmīļot un glaust. Tie ir mani; es esmu viņu. Mani latvieši, kuŗu mutes veido to pašu valodu, kuŗu esmu mācījusies no mātes.

Un kad cauri balsu murdoņai sadzirdu latvisko mūziku, kas it kā nāktu no šīs milzu ēkas sienām, no katras spraudziņas, aizkustinājums ar sīvu karstumu deg plakstos. Visi gaŗie gadi ir pagaisuši. Dzīvo tikai šis mirklis; skanošais mirklis ar pasakas gaisotni, kurā jūtamies kā ķēniņa bērni. Ļaunums ir atlūzis ar rūgtuma garoru. Vakarējais aizgrimis aiz jūsmas, un debesu palodzē šūpojas tikai vienas zemes saule. Un tāpēc mūsos visos pukst tikai viena vienīga sirds. Liela, dziļa, karsta latvieša sirds. Un to, dziesmā ieslēptu, esam atnesuši šurp, lai šai Rožu pilsētā — Portlandē, — tā izsmaržotu blakus rozēm. Lai skanēdama, vizēdama apliecinātu: arvien vēl esmu un piederu Latvijai! Te jūtam, cik dziļi un neatraujami mūsu būtība saknojas tai zemē, kuŗa no laiku laikiem bijusi mūsu!

Svētsvinīgums, Augstākā tuvums apliecinās pirmā vakarā garīgajā koncertā. Lai kritiķi sijā un vērtē katra devēja spējas. Nēmējs, vienkāršais klausītājs, jutās svētīts, pacelts un ilgam laikam dziedināts.

☆

Otrā dienā seko devums pēc devuma. Tā ir tik bagāta diena, ka dažs pārguruma dēļ nevar noskatīties visas trīs izrādes. Pirmā ir teātris — „Jaunās asinis". Lēni atveras priekškars. Caur greznā dzīvokļa plato logu redz kanāļa malu, pilsētas torņus. Mūsu Rīga ar saules atblāzmām logos, ar vakara zilganumu un vēlās nakts krēslu. Tas vien jau savelk jūtu stīgas līdz sāpēm. Bet ja rūdīta vīra acis pārplūst kā ezeri, ja krūtis aizvelkas elsās, tad Sietlas aktieŗu grupa var būt lepna. Ne mirkli tas neliekas esam teātris, bet dzīvā dzīve ar tās patiesiem notikumiem. Un šai pārliecināšanā mīt ... spēks. Sietlies ... spēj.

Tas, ka rīkotāji izvēlējušies tieši šo Voldemāra Kārkliņa lugu, ir ļoti pareizi, tā ne tikai godinot savas provinces rakstnieku, bet arī darba dziļuma un daiļskanības dēļ.

Vakarā Pērkonītis tik ļoti ielīksmo skatītājus ar savu rībināšanu, ka grūti šķirties no šīs pasakas. Tās nav vairs vienkāršas tautas dejas, bet liels un skaists mākslas darbs. Tas ir tautas dziesmā pamatots balets ar tik dziļu, tik krāšņu fantazijas izpildījumu, ka katram plecam gribētos pieskarties lūgumā. Prieks ir vēl jo lielāks redzot, ka te darbojas tik daudz jaunu. Krāšņās dziesmas, lieliskais koris, izcilie solisti un teicējas tik baltā dvēsele mazgā tīru ikdienā apsūbējušo garu. Šis labais ilgi glabāsies atmiņā, bagātinot tukšās un vienmuļās dienas. Lāsīte saules ir iekritusi sirdī un deg tur ar dzīvinošu spodrumu. Cilvēks ilgu laiku ies pārdzīvojuma caurmirdzēts un pacilāts, atskatīdamies: kas nāk manos soļos? Kur nācējam ir telpa? Sirdī — mazajā cilvēka sirdī...

Kad svētdienas pēcpusdienā zem parka kokiem grupējas koŗa gājiens, tad šķiet, ka tur mirdzētu un vizuļotu viss dzintara karaļa Rubeņa dzintars, kā kādreiz viņa Rīgas saulainajā dzīvoklī, tik bagātas un krāšņas ir tautu meitas. Šai krāšņumā sazīmēju dažas Pērkonīša dejotājas. Ir pateicības pilna sirds un gribas pieiet un skart jauno meiteņu plecus. Esmu satraukta arī pati, un kāda dzirkstele pārlec no vienām uz otrām. Dzirdot manus vārdus, jātmo meiteņu acis pielīst tik pilnas, ka daža nevaldāma asara steigā norit uz niebura. Redzot aizkustinājuma asaras jaunajās sejās, gūstu apliecinājumu, ka šo jauno bērnu sirdis pieder Latvijai mūžīgi mūžam. Šī pārliecība ir tik pēkšņa, ka liek iedrebēties balsij un aizgriezties. Paldies, — jaunās, baltās dvēseles!

☆

Kopkoris ar katru dziesmu paceļas augstāk un augstāk, sasniedzot kulmināciju orķestra pavadījumā. Liekas, ka nekur vairs nav tumsas, bet viss līst, gaismas piestrāvots, platā pārdzīvojuma straumē, — tā lielā dziesmu upe nes un nes, un tu, kā saulē iesēdies, virpuļo, griezdamies aizvien ātrāk, arvien lielākā spožumā, pats pārvērzdamies spožā punktā. Balsis kā upes viļņo un krīt. Un tad pēkšņi ir tā, it kā tu ietu ar augsti paceltu karogu pār saulainu ārī, un tev blakus un aiz tevis sekotu sentālu paaudžu ilgas un domas, to soļu dūņa pieskaņojas tavam soļim. Mēs esam satikušies, ejot pa to pašu dziesmu ceļu, kur dvēseles apvienojas lūgšanā šodien un rīt un mūžīgi — dziedošanai jaunās paaudzēs...

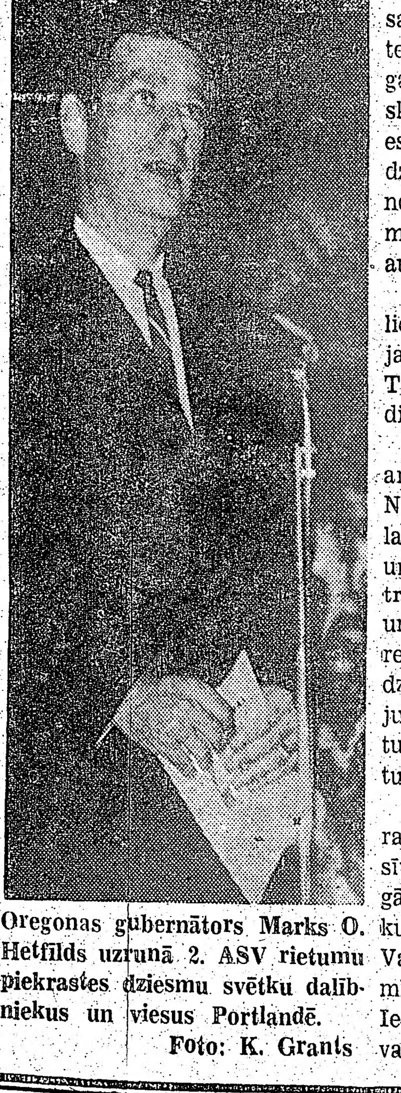

Oregonas gubernātors Marks O. Hetfilds uzrunā 2. ASV rietumu piekrastes dziesmu svētku dalībniekus un viesus Portlandē. Foto: K. Granis

Solisti visos sarīkojumos ir lieliski, tāpat pavadītāji; gan jaunie, gan vecie mākslinieki. Tad lakatu baltās dūjas māj ardievas...

Seko balles nakts — kā visas, ar mūziku un īpatām piedevām. Neviens taču nav braucis uz Portlandi gulēt, bet smelt garīgumu un priecāties! Un prieka netrūkst arī tirdziņā, kas reibina un kārdina ar tādu bagātību, kas reti sanesta vienkopus tādā daudzumā. Izstādes telpā ieejot, var justies kā tālā senatnē, bijīgi aizturot elpu, lai burvība nepagaistu.

Pirmdiena klusāka. Taču arī rakstnieku rītam netrūkst klausītāju. Priecājos, ka redzēšu vēl gā spoži ilantīgo Jāni Klīdzēju, kuŗu jau sen gribējies kopīgi ar Valentīnu Peščī ielikt zelta rāmī un turēt tur mūžīgi mūžam. Iepazīstos ar simpatisko Pāvaldnieku, ar Intu Morusi - Dikstri, kas sevī nes tik dziļi romantisku, kalvniskumu kvēldētu dvēseli. Rakstnieku rītu ar jaunās dzejnieks Dālbergs. Tajā bet autoru lasījumiem piedalās tālā viešņa no Austrālijas — Olga Skudra - Pījole ar tautas dziesmām, kuŗas šim cēlienam piešķir krāšņību. Ļoti simpatiska ir jaunā klavierniece Br. Ritmane.

Atvadu mielasts ļauj pateikties rīkotājiem par pūlēm, pašaizliedzību un lielo darbu, kuŗu vienā īsā „paldies!" nemaz nevar ietvert. Būtu svētīgi, ja šis darbs paliktu kā ceļā rādītājs visiem tālākajiem līdzīgiem nodomiem nākotnē, rādot pareizo virzienu.

Īsais, steigas pilnais laiks nav ļāvis apskatīt tuvāko skaistumu, nu tuvāk iepazīties ar cilvēkiem. Iespaids paliek: gribētos te atgriezties vēlreiz, uzlasīt izbirušos prieka dāldeņus, uzsiet priecīgas dziesmas meitenes celgalam, bet ar to jo cieši sasiet sirdis. Īsam brīdim iegriežamies skaistajā dārzā, kur gaisā dvašo dzimtenes un rožu smaržas, kur, klints sienai pieplakdama, elso ērģeļu mūzika ar svētdziesmu. Te klintī iecirstā grote pauž cilvēka pazemīgo pateicību Augstākajam. Kalna galā baltas puķu vītnes ar zelta margojumu ved uz lietuviešu celto pieminekli. Noskūpstu balto tulpes ziedu un nolieku to pie pieminekļa: lai Neredzamais uznes pateicību un pielūgsmi visiem tiem, ko esam mīlējuši, bet vairs nesastopam.

Vēlreiz salūtējam uzrakstam pie Šeratona dārza stūŗa „Welcome to Latvian Song Festival", vēl jo mīļāk paturot acīs Latvijas valsts karogu, kas brīvs un spožs plīvo gaisā pie viesnīcas ieejas blakus ASV, Kanadas un Oregonas provinces karogiem. Esi sveicināts! Tu esi! Tu būsi!

Ilgi tiksit pieminētas, skaistās Portlandes dienas!...

Leonija Ozolkalne

AMERIKĀŅU ŽURNĀLISTS STĀSTA PAR RĪGU

AP (Associated Press) korespondents Džons Rests (John Rest) no Rīgas raksta:

Sirmā Rīga, kaut iekļauta Pad. savienībā, apliecina savu piederību Rietumeiropai. Latvijas galvaspilsētas Rīgas namu slīpie, augstie jumti krasi atšķiras no vienmuļiem četrstūrainajiem dzīvokļu blokiem, kas raksturīgi lielākajai daļai Pad. savienības pilsētu. Iekšpilsēta ar savām šaurajām, līkumotajām ielām un plašajiem laukumiem atgādina Amsterdamu vai Kopenhāgenu.

Latvijas lielākā upe Daugava 10 jūdžu kuģojama, bet Rīgas jūras līcis pēc Ļeningradas ir otra ievērojamākā Pad. savienības osta. Rīgas iedzīvotāju skaits 650.000.

Kādreiz Rīga bija pazīstama kā reliģisks centrs, bet pēc 20 gadu ilgās padomju okupācijas šo nozīmi tagad zaudējusi. Agrāko apm. 130 galvenokārt luterāņu, katoļu un pareizticīgo baznīcu vietā tagad Rīgā palikušas tikai 25 baznīcas. Pārējās slēgtas vai pārvērstas par koncertu zālēm, muzejiem u. c. Staltie baznīcu torņi vēl gan turpina būt galvenā Rīgas panorāmas sastāvdaļa. Kaut aptumšoti, baznīcu torņi slienas pret debesīm kā izsmiekls jaunajiem kungiem.

Sakarā ar iekļaušanu Pad. savienībā galīgi zudis kādreizējais vācu iespaids, kaut daudzi iedzīvotāji vēl runā vāciski. Šī zeme ar 25.000 kv. jūdžu platību un 2.230.000 iedzīvotājiem laikā no 1955. — 1964. gadam pilnīgi kolektivizēta. Lielākajās pilsētās šur tur vēl sastopami sīki privātuzņēmumi, kā šuvēju, drēbnieku un kurpnieku darbnīcas; sastopami arī daži privātārsti. Bet privātuzņēmējus nospiež lielie nodokļi, kādēļ jābrīnās, ka tādi vispār vēl spēj pastāvēt.

Pēdējos gados Rīga kļuvusi par ievērojamu modes centru, daži pat apgalvo — par vadošo Pad. savienībā. Šeit manāms Parīzes modes iespaids.

Latvija atradusies Krievijas caru valdīšanā no 1795. — 1917. gadam. Pēc boļševiku revolūcijas Krievija nespēja paturēt savu varu latviešu apdzīvotajā teritorijā un 1918. gada 18. novembrī latvieši deklarēja savu neatkarīgu Latvijas republiku. 1940. gada augustā (pareizi jābūt: 17. jūnijā. — Red.) Pad. savienība lauza visus ar Latviju parakstītos līgumus un iebruka Latvijā, ar varu un viltu iekļaujot to Pad. savienībā.

Pad. savienība apgalvo, ka latviešu tauta jutusies apspiesta un pati „pieprasījusi", lai to uzņem Pad. savienībā. Rietumu vēsturnieki to apstrīd, jo Pad. savienība pēc Hitlera - Staļina noslēgtā pakta Latviju anektēja.

A. L.

LATVIJA AMERIKĀ

58. N-RS. TREŠDIENA, 1965. GADA 21. JŪLIJS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO.

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčela, 508 Palmerston Blvd., Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239;

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Noritis, 1749 Victoria Park Ave., Apt. 209, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Ārlietu redaktors — Ints Podnieks, 26 Underhill Dr., Don Mills, Ont.; tālr. 447—6933;

Sporta redaktors — Žanis Zentiņš, 46 Lynd Ave., Toronto 3, Ont.; tālr. 535—1470.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str. 19.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības isināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $1.50; 3. mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00. Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, bet tekstā $3.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Latvieši trimdas kaleidoskopā

☆Minsteres ģimnazijas vadībai, sakarā ar internāta vadītāja maiņu, izraisījās domstarpības ar vācu pārvaldi, kas ar savu nostāju ticības jautājumā radīja šķēršļus lietas ātrai atrisināšanai. Pēc vairākām apspriedēm jautājums beidzot nokārtots, un par jauno internāta vadītāju pieņemts jaunatnes darbinieks Imants Balodis.

★ 14. un 17. jūnija traģisko notikumu atcerei Sidnejā, Austrālijā, prāvesta S. Gaiduļa vadībā organizēts latviešu gājiens ar Latvijas un Aglonas Dievmātes sērās tērptiem karogiem. Gājiens izdevies ļoti iespaidīgs, jo tajā bez latviešiem piedalījušies arī citi ieceļotāji un austrālieši, pavisam ap 40.000 soļotāju un skatītāju.

☆ Melburnas teātŗa festivāla G. Brēmaņa vadītā 6 vīru vērtētāju komisija par labāko no 4 uzvedumiem atzinusi „Vindzoras jautrās sievas" un godalgojusi lugas režisoru Kārli Gulbergu un trīs aktieŗus: Mirdzu Ansuli, Liju Veikinu un Induli Nīci, piešķirot „Paijas". Komisija vērtēja režisora darbu, aktieŗu tēlojumu un lomu interpretāciju.

☆ 1956. gadā no Latvijas izkļuvušais Tālivaldis Mednis nesen beidzis architektūras studijas Berlīnē, kur arī strādā savā profesijā. Mednis iecerējis pārcelties uz ASV.

☆BBC televīzijas raidījumā Anglijā volejbola meistarības finālspēles 19. jūnijā vadīja V. Legzdiņš. Par viņu Volverhamptonas dienas laikrakstā „Express and Star" bija gaŗāks raksts ar attēlu, minot, ka Legzdiņš ir vienīgais starptautiskais volejbola tiesnesis Lielbritanijā. Legzdiņš šīs tiesības izpelnījās pag. Vasarsvētkos Holandē, kur vadījis spēles un 2 valstu izlašu sacensības volejbolā. Augustā Legzdiņš vadīs Dānijas un Somijas valstssacīkstes volejbolā Ārhūsā.

Eduarda Vingra viņete un ilustrācijas

17. turpinājums

Šis trešais nogrupējums netic ne krievu augstsirdībai, ne Rietumu drīzai palīdzībai, kādēļ uzsveŗ, ka jāmeklē iespējas izkļūšanai dienas gaismā: jāgādā papīri uz sava vai sveša vārda, jāpieņem kāds darbs — ne jau spējām atbilstošs, bet pēc iespējas nenozīmīgāks, lai nedurtos acīs. Šādā veidā jāsaglabājot sevi dienai, kad katra roka kļūšot nepieciešama, lai atbrīvotos no varmācības jūga. Skaidrs esot viens: tā, kā pašreiz, nākotnē nepaliks, jo nākšot lielā un gaidītā brīvības stunda. Par to nešaubās neviens no minēto trīs uzskatu aizstāvjiem; šai pārliecībā visi vienās domās!"

„Ko domā Andrejs?"

„Viņš vēl nav pilnībā izšķīries. Vairāk tiecas uz pirmā ieskata pusi, bet vēlas vēl nogaidīt, kamēr kaut ko tuvāku uzzinā par izsludinātās reģistrācijas gaitu. Kas arī spēj pateikt, kurš uzskats pareizākais?"

Visumā Olga tomēr ir optimiste. Kurzemē vēl norisinās cīņas. Varbūt tiešām nepaies ilgs laiks, un Rīgā atkal būs izkliedēta sarkanā migla. Nepieciešams tikai paciesties un izturēt.

5.

IEDZĪVOTĀJU REĢISTRĀCIJA

Ceturtā milicijas nodaļa, kuŗai piederam, atrodas Matīsa ielā blakus tirdziņam. Jau no tālienes redzams lielāks ļaužu pūlis, kas drūzmējas ārpusē. Vēl lielāka burzma milicijas nama gaitenos. Kopā ar Olgu cenšos iekļūt telpā, kuŗā notiek reģistrēšana, jo vēlamies iepazīties ar tās gaitu, varbūt arī uzzināt, ko prasa un kam sagatavoties.

Pirmajā istabā cauri dūmiem, kas kā zils mākonis apņem cilvēkus, tikko spējam atšķirt trīs atsevišķus galdus, pie kuŗiem sēž zilās uniformās tērpti miliči. Divi no tiem, kaut atrodas telpā, sēž cepurēm galvās, bet trešais to novietojis savā priekšā uz galda kopā ar revolveri. Visiem vēl pa šaujamrīkam pie sāniem. Telpa ir neiedomājami netīra, gaiss tik smacīgs, ka grūti elpot.

Katra galda priekšā ciešā rindā cits aiz cita stāv ļaudis, gaidīdami savu kārtu, Redzu drūmas, neziņas un bailu apmāktas sejas, bet katrā no tām vairāk intelliģences un cilvēcības nekā trīs sēdošo miliču vaibstos, kuŗos ar vislabāko gribu nevar saskatīt nekā cita. kā vienīgi garīgu aprobežotību un dzīvnieciski rupju varas apziņu.

Pēkšņi mani pārņem sajūta, it kā kāds novērotu. Pacēlusi skatienu, ieraugu rindā stāvam to pašu sievieti, kas mani, bēgot no krievu kareivjiem, bija uzrunājusi uz ielas pirmajā gājienā uz tirgu. Tikai tagad viņa ģērbusies daudz vienkāršāk. Nav vairs skaistā, ādām apšūtā mēteļa un cepures, kuŗas vietā viņas galvu sedz koši sarkans lakatiņš. Mazliet samulstu, bet svešiniece man draudzīgi uzsmaida un mundrinoši pamāj galvu.

Stāvu ar Olgu pie loga un, it kā kādu gaidot, raugāmies laukā. Bet mūsu acis paslepus vēro apkārtnē notiekošo, ausis cenšas uztvert katru vārdu.

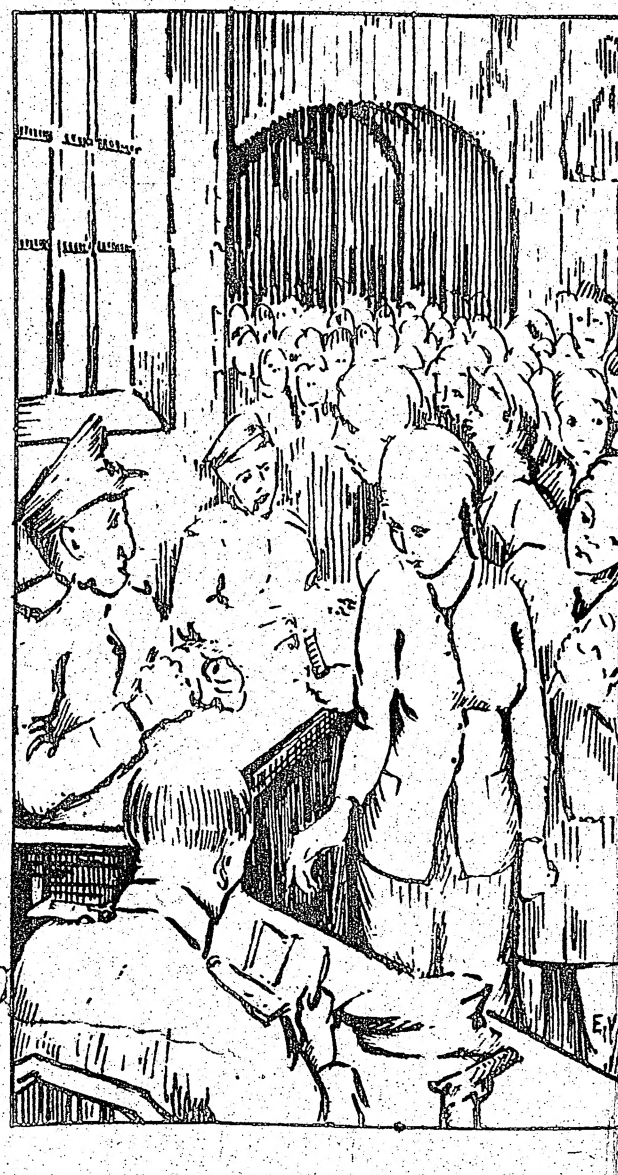

Tuvākais milicis, kas cepuri noškiebis uz vienas auss, ir platu un bakurētainu seju. Viņš runā lauzītā latviešu valodā, kuŗu reizēm pat grūti saprast. Lūpu kaktiņā tam avīzes papīrā ievīstīta cigarete, kuŗu neizņem arī sarunājoties. Kad tā izdegusi, milicis atlikumu aizlaiž pāri plecam un tūlīt uztin jaunu. Prasot kādu āķīgu jautājumu, viņš piemiedz vienu aci, bet savu vārdu un brēcienu svarīguma pastiprināšanai bieži triec dūri pret galda malu, vienlaicīgi uz grīdas nospļaudamies.

Mēģinu vērīgi ieklausīties sarunā. Pašreiz iztaujā kādu vecāku sievieti, kas nosauc prasītos datus, bet nevar uzrādīt nekādus dokumentus personības apliecināšanai.

„Visi papīri pazuduši," viņa bailīgi paskaidro.

Tad lai atvedot līdz pāris cilvēku, kas varētu apliecināt, ka viņa patiešām tā persona, par kuŗu uzdodas. — atsaka milicis, bet tūlīt turpina nopratināšanu. — Galvenais, kur viņas bērni? Vai dēls bijis leģionārs? Sieviņa atbild, ka dēla nav. Tad vīrs! Cik ilgi vīrs bijis aizsargos?

„Aizsargos viņš nav bijis, bet..."

Lai sakot ar labu, — milicis rupji pārtrauc. Visu tik un tā uzzināšot.

„Mans vīrs ir..." par jaunu atsāk pratināmā, bet tālāk atkal netiek, jo milicis vēl vairāk pastiprina balsi un pārtrauc: no kāda laika bijis aizsargos? Izrunājot vārdu „aizsargs," miliča seja saviebjas pretīgā grimasē, acis izbolās kā pārkaitinātam vērsim. Līdzīgi vērsim viņš arī šņāc:

„Tavs vīrs bī aizšargūs!"

Visus, jaunus un vecus, milicis uzrunā ar tu. Beidzot sieviete tiek tik tālu, lai pateiktu, ka viņas vīrs jau priekš divdesmit gadiem miris...

„Nu radžēsim!" nokliedz neapmierinātais milicis un atkal nospļaujas, šoreiz gandrīz pie mūsu kājām. „Škura švils, ja būsi samalojusies!"

Milicis vēl pasaka datumu, kad sievietei jāierodas ar lieciniekiem saņemt pagaidu apliecību. Sīkākas pārrunas būšot vēl pie īstās pases saņemšanas. Tad kārta nākošajam.

Tā ir sieviete sarkanajā lakatiņā. Viņa iztuŗas neparasti, ja ne pavisam savādi. Droši, pat ironiski tā raugās pratinātājā.

„Ko tu šmejies?" milicis jau sāk skaisties. „Te nav ņikāds čirkas!"

(Turpinājums sekos)

Imants Sakss

Latviešu d

AUTORS VALENTĪNS BĒRZKALNS, HAI

Beidzot esam sagaidījuši Latviešu dziesmu svētku vēsturi. Tāpat kā Latvijas vēsture vai enciklopēdija šis bija pavisam nepieciešams izdevums, lai attiecīgās references nebūtu jāmeklē ne vien nepilnīgos, bet arī tīšām sagrozītos okupētās Latvijas avotos. Jau vairākus gadus ar dzīvu interesi gaidījām un minējām, cik plašs šis dažu gadu desmitu rūpīgi kārtotais, glabātais un vāktais darbs varētu būt. Patiesība gaidīto vairākkārt pārspēj. Monumentālitātē darbs varētu cienīgi mēroties ar savā laikā plānoto, bet nepiepildīto uzdevumu brīvajā Latvijā. Tas lieku reizi pierāda, ka arī svešumā mums iespējams veikt tautai cienīgus un mūžīgus darbus, ja vien šo darbu radītājiem netrūkst dzelzs izturības, mūka pacietības, nacionālas pārliecības un, protams, attiecīgas izglītības un zināšanu.

Ar visām šīm īpašībām Valentīns Bērzkalns bagātīgi apveltīts. Neatkarīgi no tā, ka nopietnas mūzikālas zināšanas guvis prof. J. Vītola skolā Latvijas konservatorijā, jau no agrās jaunības gadiem viņu ļoti interesējusi latviešu folklora un nacionālā mūzika vispār. Tāpat konservatorista gados viņu redzam koŗa priekšgalā, kuŗa mūzikālais mērķis bija tautas dziesmu tīra un pareiza skandēšana. Ka šim uzdevumam viņš bija pievērsies ar visu sirdi, rādīja gadījums, ka viņš kā vienīgais no toreizējiem kompozicijas teorijas klases audzēkņiem izvēlējās tautas dziesmas tematu variāciju eksāmenam. Paralēli minētajam, Bērzkalna neatlaidīgā „meklēšanās rakstos", kā arī iedziļināšanās mūzikas vēsturē vispār, ļāva viņam saskatīt kādu brīnišķu un svarīgu latviešu vēstures posmu — dziesmu svētkus visā viņu mūzikālajā, sabiedriskajā un arī nacionāli politiskajā daudzvērtībā. Kādu laiku Bērzkalns parādījās arī kā komponists, un ka te viņa sniegumi bija apsološi, to liecina skaistā tautas dziesma Uz kalniņa dziedāt gāju, kas vēl skan mūsu ausīs no pēdējiem Kanadas latviešu dziesmu svētkiem. Taču pēdējos gados komponistu Bērzkal-

nu dzirdēja arvie
stājās vēsturniek
rakstnieks. Kau'
mā nozīmē (un c
kalns kā kompo
pēdējo vārdu sac
liels otrajā, pazīs
un personības d
Tā arī šis viņ
pūļu vainagojun
svētku vēsture —
ko visi latvieši v
Plašajā 559 la
apraksīti visi d
latviešu dziesmu
1940.), ieskaitot
les dziesmu diena
žās pieskaņoties
Latgales novada
kiem Daugavpili
ko daudz ilustr
miskas kartes, k
cina par latviešu
un pieaugumu. N
zikālu ilustrāciju
višķas nodaļas
numurētus kom
ziņu avotu izcel
jumus. Turpreti
mā sastopam t.
nu — laikmeta
apkārtni, kurā
veidojušies. Kād
dzejoļa ievadvār
ti ievada ik no
tās motto. Pēc d
košanas aprakst
svētku norise, p
zikālās program
tirzājums. Pēdēj
gan ievērojamu
zējās preses, cit
arī aculiecinieku
pirmo svētku
pavisam aizrauj
daži Aiviekstes
vumā dzīvojošie
ūdens ceļu, i
dziedādami un
meijām un pu
vās. Tam tiešām
liclam pārdzīvoj
jiem i sagaidīt
sv. komitejas l
braukšana dzied
Krustpili, lai tie
ļam sapulcinātie
dzētu nokļūt R
rības cienīga d
šana un godinā
laika neveiklo u
šanās veidu. A
Latvijas dziesm

74. turpinājums

Bet sieviete pa to laiku bija pievilkta pie
nokaltuša koka stumbra un piesieta tur ar sej
ļaudīm. Un tūliņ it kā uz kādu slepenu mājie
sas sievietes noliecās pie zemes un, paķērušas
kus vai mazākus akmeņus, trieca tos pret no
Tā izkliedza dažus šausmu pilnus brēcienus, b
kā likās, izaicināja arī vīriešus un nu arī tie
pēc akmeņiem un tie triecās no jauna pret si
galvu un ķermeni. Nelaimīgā pēkšņi apklusa,
kam bija no kāda spēcīga akmens trieciena
zaudējusi samaņu. Viņas seja asiņoja un ķe
nevarīgi karājās saitēs. Kā likās, tad asinis s
nāja jo īpaši sievietes un tās ķērkdamas un la
mās meklēja jo asākus un smagākus akmeņu
sadrupinātu ar tiem grēcinieces kaulus.

Kad visi bija izbaudījuši savu asinskārīgo
ku un no tā paguruši, pie noziedznieces piegāja
teris un pacēla tās asiņainos plakstus, lai ies
redzokļos. Brīdi tos vērojis, viņš pagriezās pr
žu pūli:

—Abija Aruca meita ir mirusi un tās dvēs
stājusi viņas miesas, ar kuŗām tā grēkojusi
un taps pamestas par ēsmu hiēnām un šakaļie
mēr dvēsele iegrims tumsā... Miers ar tevi
un šīs neškīstnieces asinis nav pār tevi, jo tu
izmetis no savas pilsētas un no sava vidus...

Imants Sakss

Latviešu dziesmu svētku vēsture

AUTORS VALENTĪNS BĒRZKALNS, HARIJA GRICEVIČA VĀKS UN TITULLAPA, GRĀMATU DRAUGA IZDEVUMS

Beidzot esam sagaidījuši Latviešu dziesmu svētku vēsturi. Tāpat kā Latvijas vēsture vai enciklopēdija šis bija pavisam nepieciešams izdevums, lai attiecīgās references nebūtu jāmeklē ne vien nepilnīgos, bet arī tīšām sagrozītos okupētās Latvijas avotos. Jau vairākus gadus ar dzīvu interesi gaidījām un minējām, cik plašs šis dažu gadu desmitu rūpīgi kārtotais, glabātais un vāktais darbs varētu būt. Patiesība gaidīto vairākkārt pārspēj. Monumentālitātē darbs varētu cienīgi mēroties ar savā laikā plānoto, bet nepiepildīto uzdevumu brīvajā Latvijā. Tas lieku reizi pierāda, ka arī svešumā mums iespējams veikt tautai cienīgus un mūžīgus darbus, ja vien šo darbu radītājiem netrūkst dzelzs izturības, mūka pacietības, nacionālas pārliecības un, protams, attiecīgas izglītības un zināšanu.

Ar visām šīm īpašībām Valentīns Bērzkalns bagātīgi apveltīts. Neatkarīgi no tā, ka nopietnas mūzikālas zināšanas guvis prof. J. Vītola skolā Latvijas konservātorijā, jau no agrās jaunības gadiem viņu ļoti interesējusi latviešu folklora un nacionālā mūzika vispār. Tāpat konservātorista gados viņu redzam koŗa priekšgalā, kuŗa mūzikālais mērķis bija tautas dziesmu tīra un pareiza skandēšana. Ka šim uzdevumam viņš bija pievērsies ar visu sirdi, rādīja gadījums, ka viņš kā vienīgais no toreizējiem kompozicijas teorijas klases audzēkņiem izvēlējās tautas dziesmas tematu variāciju eksāmenam. Parallēli minētajam, Bērzkalna neatlaidīgā „meklēšanās rakstos", kā arī iedziļināšanās mūzikas vēsturē vispār, ļāva viņam saskatīt kādu brīnišķu un svarīgu latviešu vēstures posmu — dziesmu svētkus visā viņu mūzikālajā, sabiedriskajā un arī nacionāli politiskajā daudzvērtībā. Kādu laiku Bērzkalns parādījās arī kā komponists, un ka te viņa sniegumi bija apsološi, to liecina skaistā tautas dziesma Uz kalniņa dziedāt gāju, kas vēl skan mūsu ausīs no pēdējiem Kanadas latviešu dziesmu svētkiem. Taču pēdējos gados komponistu Bērzkalnu dzirdēja arvien mazāk; vietā stājās vēsturnieks un mūzikas rakstnieks. Kaut zaudējām pirmā nozīmē (un cerams, ka Bērzkalns kā komponists nav savu pēdējo vārdu sacījis), ieguvums liels otrajā, pazīstot viņa darba un personības dziļo nopietnību. Tā arī šis viņa pašaizliedzīgo pūļu vainagojums — dziesmu svētku vēsture — ir darbs, par ko visi latvieši var būt lepni.

Plašajā 559 lappušu grāmatā aprakstīti visi deviņi vispārējie latviešu dziesmu svētki (1864. — 1940.), ieskaitot Dikļu un Dobeles dziesmu dienas; iespēju robežās pieskaroties arī pēdējiem Latgales novada dziesmu svētkiem Daugavpilī. Grāmatu pušķo daudz illustrāciju, diagrammiskas kartes, kas uzskatāmi liecina par latviešu koŗu attīstību un pieaugumu. Netrūkst arī mūzikālu illustrāciju. Katras atsevišķas nodaļas beigās atrodam numurētus komentārus, kā arī ziņu avotu izcelsmi un pierādījumus. Turpretī nodaļas sākumā sastopam t. s. vēsturisko fonu — laikmeta notikumus un apkārtni, kuŗā dziesmu svētki veidojušies. Kādas dziesmas vai dzejoļa ievadvārdi ļoti piemēroti ievada ik nodaļu resp. veido tās motto. Pēc dziesmusvētku rīkošanas apraksta seko dziesmu svētku norise, pēc tā svētku mūzikālās programmas plašāks iztirzājums. Pēdējā netrūkst diezgan ievērojamu avotu no toreizējās preses, citiem izdevumiem, arī aculiecinieku liecībām. Tā pirmo svētku aprakstā lasām pavisam aizraujošas rindas, kā daži Aiviekstes un Daugavas tuvumā dzīvojošie koŗi izmantoja ūdens ceļu, ierazdamies Rīgā, dziedādami un līgodami, lielās meijām un puķēm rotātās laivās. Tam tiešām vajadzēja būt lielam pārdzīvojumam i braucējiem i sagaidītājiem. Tāpat dz. sv. komitejas locekļa Šiliņa izbraukšana dziedātājiem pretī uz Krustpili, lai tiem un arī pa ceļam sapulcinātiem koŗiem palīdzētu nokļūt Rīgā. Patiesi ievērības cienīga dziedātāju saņemšana un godināšana, ievērojot tā laika neveiklo un lēno pārvietošanās veidu. Atceroties pēdējo Latvijas dziesmu svētku izskaņu, tiešām skaisti bija brauciení mājās, kad gandrīz katrā dzelzceļa stacijā no dziedošā vilciena atvadījās mazāka vai lielāka dziedātāju saime, vēlreiz pārskandinot vienu vai otru kopkoŗa dziemu. Mūsu techniskā laikmetā daļu no šīs dziesmu svētku burvības esam pazaudējuši. Atgriežoties pie temata, 1. svētku aprakstā interesantas ir ziņas par Dievs, svētī Latviju pirmatskaņojumu, kā arī vēsturiski ievērojamo goda mielastu ar Kronvalža, Cimzes un Bīlenšteina domu izmaiņu, kas nepalika bez tālu ejošām sekām. Uzmanību pelna arī pirmo koŗu un to diriģentu apraksts, tāpat to dziesmotās sacensības. Te koŗi un cilvēki, kuŗu vārdi jau sen šķita pagaisuši no tagadnes atmiņas, bet kas, tāpat kā viņu darbi, mūžam iecirsti mūžīgās Latvijas nesadrūpošā un neiznīcināmā klintī. Raksturīgi parādīti izcili viesi, latviešu gara darbinieki: dziedātāju pulkā 17 g. vecais Jurjānu Andrejs, plašā klausītāju pulkā Cimze, Kaudzītes, Auseklis, Kronvalds, Kr. Valdemārs un arī mazais 10 g. vecais Jāzeps Vītols, tēvam pie rokas. Netrūkst arī latviešu studentu no Tērbatas, Pēterpils, Maskavas un Berlīnes augstskolām. Sadzirdam J. S. Bacha mūziku Gulbenes ērģelnieka Krastiņa technis-ki spēcīgā veikumā. Lai šinī vietā šim aizmirstajam mūziķim, par kuŗa virtuozitāti dzimtā pusē stāstīja leģendas, arī maza zaļa piemiņas lapa.

2. svētkos parādās pirmie tautas goda tērpi — Tirzas korī. Tirzmaliešu paraugs kļuva par iemeslu nākošo 3. svētku rīkotāju diskusijām par tērpu pareizumu, vēlamību, pilnību, kur veselīgas parallēles nebūs grūti pārcelt arī šodienas gaismā un apstākļos. 3. dziesmu svētkos aprakstīti arī J. Vītola un Jurjānu Andreja kompoziciju pirmatskaņojumi un Mūzikas komisijas dibināšana, kuŗai piešķirama liela nozīme turpmākajā latviešu nacionālās mūzikas kopšanā. Tālāk aizlijušie 4. svētki Jelgavā, kuŗos „iekrita" un „piemaksāja" resp. notika lietas, kādas mūsu dienās sen vairs negadās. Ļoti impozants pirmā valsts prezidenta J. Čakstes prudentās personības zīmējums. Ilgi gaidītos 5. svētkos vērojam J. Vītolu virsdiriģenta kapacitātē, vadot savas nemirstīgās koŗa dziesmas Gaismas pili un Ceļinieku, tāpat parādās E. Melngailis, E. Dārziņš, A. Kalniņš u. c. Tālākie svētki noris brīvajā Latvijā, līdz ar ko, saprotamā kārtā, materiālu krājums kļūst vēl plašāks. Pēc mūzikālā satura sevišķi spožajiem 6. svētkiem interesanti lasīt par 7. svētku dažādo rīkotāju sadursmēm, tad, pozitīvākā plāksnē, par grandiozo gājienu tautas goda tērpos. Šinī vietā gribētos aizrādīt, ka laiks būtu atmest novalkātos vārdus „tautas tērpi" vai „tautiskie tērpi", bet pieturēties pie vārdiem — tautas goda tērpi. Par to brīvās Latvijas gados iestājās komp. V. Dārziņš. Nebūdams šinī nozarē speciālists, riskēšu tomēr apgalvot, ka, šos vārdus pieņemot garā un patiesībā, arī paši tautas goda tērpi tiktu austi un vērpti pareizāki, kādiem, bez šaubām, goda tērpiem pienākas būt. (Vēl pēdējos dziesmu svētkos Toronto pamanījām košu tērpu valkātājas bez jebkāda galvas rotājuma vai apsega). 7. svētkos nevar nepieminēt šo svētku brīnumu, Latgales jaukto koŗu atsevišķās dziesmas. Nu arī Latvijas pastarīte — Latgale tika iecelta saulītē. Neizprotami, ka šodien dziesmu svētkos svešumā latgaļu dziesmai viņu valodā joprojām pietrūkst balstiesības. 8. svētkos pazib Melngaiļa nelaimīgā slota, ko kā vienreizēju dziedātāju pārsteidzību ilgi pieminēja un pārrunāja latviešu sabiedrībā, un kas nākošajos svētkos tomēr uzzaļoja par lauru vainagu. 9. svētkos uzmanību saista autoritātīvā režīma protektorāts svētku rīkošanā, piem. virsdiriģentiem bija jāiegūst valdības akcepts, tāpat vairākkārtēja repertuāra maiņa. Šajos svētkos atskaņo veselas četras kantātes simfoniskā orķestra pavadījumā. Ir citi neaizmirstami brīži, kā piem. E. Melngaiļa Svešā zemē pirmatskaņojums, vēl koŗu sacensības Sporta namā. Īss, bet aizkustinošs pēdējo novadu dziesmu svētku apraksts Stropu kal-

(Nobeigums 6. lpp.)

Lai mana balstiņa skan tālu . . .

TENORA ANTONA ĶIVLENIEKA TAUTAS DZIESMU VAKARS SANFRANCISKO UN SAKRAMENTO

Jaunais dziesmotājs Antons Ķivlenieks Sanfrancisko un Sakramento latviešu kopas iepriecināja ar kuplu latviešu tautas dziesmu klāstu. Dziedonim ir patīkama un jau krietni paskolota, kaut nelielа tenora balss, kas labi piekļaujas paša mākslinieka veiktajām kokles pavadījumam. Viņam turklāt ir arī sirsnīga izjūta, tautas dziesmu atskaņojumam piemērota vienkāršība un labi pārdomāts un niansēts priekšnesums. No atskaņotajām tautas dziesmām gribētos izcelt jo sevišķi liriskā noskaņā ieturēto „Gaŗa man šī naksniņa" un drāmatiska spraiguma pilno „Redz kur jājа". Dziedonim vajadzētu izvairīties no viena otra samākslota glisando „piebrauciena" tonim, kas tautas dziesmu vienkāršībai ir būtībā svešs; tāpat dziedoņa atskaņojumam, varbūt, būtu palīdzējis augstāks kokles skaņojums, kas augstumā tenora balsij nelikās īsti piemērots un vienai otrai zemākai notij lika izskanēt pabāli un bez rezonances.

Antons Ķivlenieks

Latviešu trimdas saimei jābūt pateicīgai ikvienam māksliniekam, kas ideālisma ietekmē, necerot uz materiālu atbalstu, vēl šķērso milzīgos Amerikas attālumus un atnes dziesmu prieku mūsu tālu izkaisītajām un nelielajām kopām. ASV rietumos vēl jo vairāk pateicības un atzinības jāizsaka dziedonim, kas par savu uzdevumu uzskata mūsu neizsmeļamā folkloras krājuma atdzīvināšanu un popularizēšanu trimdas gados.

Nikolajs Kreišmanis

Pēteris Aigars

IESKAŅA AFRIKAS MOTĪVIEM

Stāsti man pasaku, Afrikas sieviete,
Seja tev melna un acis kā nakts,
Brīžam tu odze un brīžam tu dieviete,
Teic, kas tev dvēseles dziļumos rakts?

Stāsti par kokiem, kas debesup zaroja,
Stāsti par riekstiem, kas zaros tiem briest,
Stāsti par vīriem, ar baltiem kas karoja,
Vīriem, kas indīgus šķēpus māk sviest.

Stāsti par vīriem, kam rūdītais papēdis
Zebrām un žirafēm pēdas mēdz dzīt;
Stāsti par burvi, kas, naidnieku apēdis,
Kazādas teltī ar verdzenēm mīt.

Stāsti par sievām, kas zīdaļu sakrāja,
Karaļa kamieļiem deva to zist;
Stāsti par čūskām uz harēma paklāja,
Punduŗiem, kuŗi vēl biezokņos klīst.

Maigākiem vārdiem, cik labi vien viedāju,
Lūdzos, lai pasaku vāceli ver.
Rībinot bungas, tad sieviete dziedāja,
Klausaities dziesmu, lai dvēsele dzeŗ.

Klausaities dziesmu par virsaišu godību,
Dziesmu par burvjiem, ko vājības māc.
Nelgam top vara un slava par sodību,
Gudrais pat krāsmatās ražu sev vāc.

„Laime ar nelaimi savijas gredzenos,"
Teica man sieviete, melna kā nakts.
Zelta un sudraba mūžam es nedzenos,
Brīvības akmenis dziļu ir rakts."

Jaunsudrabiņa balvas fonds

Pie jaunatnes apgāda Ceļinieks izdevuma „Jaunā Gaita" pastāv Jāņa Jaunsudrabiņa prozas balvas fonds. Tā valde amatus sadalījusi šādi: priekšsēdis Dr. A. Karps (553 Milford St., Watertown, Wis., U. S. A.), sekretārs J. Klīdzējs un kasieris Dr. P. Vasariņš. Prozas darbu novērtēšanas komisijā darbojas I. Vīksna-Fogele, V. Dreimane-Melngaile, J. Rudzītis, G. Pļavkalns un G. Saliņš.

Fonda statūti nosaka, ka „komisija apzina un novērtē jauno latviešu autoru prozas darbus, kas publicēti 4 gadu laikā pirms godalgošanas datuma. Komisija novērtē arī fondam piesūtītos manuskriptus. Par jaunu uzskatāms autors, kam publicētas ne vairāk kā 2 daiļliterātūras grāmatas. Fonda valde nosaka vērtējamo darbu garumu un formu." Manuskripta godalgošanas gadījumā pirmpublicēšanas tiesības „Jaunajai Gaitai".

Godalgošanas datums 1965. gada 25. augusts. Balvu ne mazāku par $500 piešķiŗ ik pārgadus J. Jaunsudrabiņa dzimšanas dienā.

Manuskripti, vismaz 2 eksemplāros, piesūtāmi fonda ģenerālsekretāram M. Štauveram (13 Clayton Dr., St. Vital, Winnipeg 8, Man., Canada) ne vēlāk kā līdz šī gada 1. augustam.

Tālāk fonda statūti nosaka, ka fonda goda biedri ir tie, kas ziedo fondam vismaz $25 gadā, bet fonda atbalstītāji ir visi, kas ziedo fondam. Visi ziedojumi sūtāmi fonda kasierim Dr. P. Vasariņam (508 Upper Gage Ave., Hamilton, Ont., Canada).

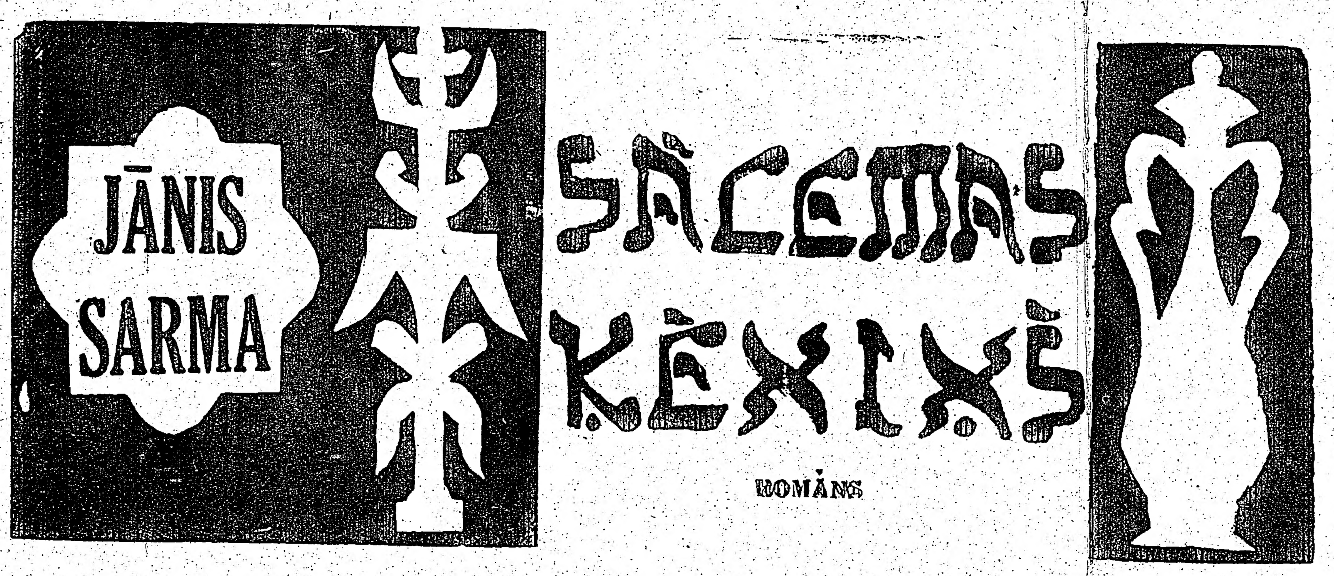

ROMĀNS

74. turpinājums

Bet sieviete pa to laiku bija pievilkta pie kāda nokaltuša koka stumbra un piesieta tur ar seju pret ļaudīm. Un tūliņ it kā uz kādu slepenu mājienu visas sievietes noliecās pie zemes un, paķērušas lielākus vai mazākus akmeņus, trieca tos pret notiesāto. Tā izkliedza dažus šausmu pilnus brēcienus, bet tie, kā likās, izaicināja arī vīriešus un nu arī tie liecās pēc akmeņiem un tie triecās no jauna pret sievietes galvu un ķermeni. Nelaimīgā pēkšņi apklusa, jo laikam bija no kāda spēcīga akmens trieciena galvā zaudējusi samaņu. Viņas seja asiņoja un ķermenis nevarīgi karājās saitēs. Kā likās, tad asinis satracināja jo īpaši sievietes un tās ķērkdamas un lamādamās meklēja jo asākus un smagākus akmeņus, lai sadrupinātu ar tiem grēcinieces kaulus.

Kad visi bija izbaudījuši savu asinskārīgo prieku un no tā paguruši, pie noziedznieces piegāja priesteris un pacēla tās asiņainos plakstus, lai ieskatītos redzokļos. Brīdi tos vērojis, viņš pagriezās pret ļaužu pūli:

—Abija Aruca meita ir mirusi un tās dvēsele atstājusi viņas miesas, ar kuŗām tā grēkojusi un kas un taps pamestas par ēsmu hiēnām un šakaļiem, kamēr dvēsele iegrims tumsā... Miers ar tevi izraēl, un šīs neškīstnieces asinis nav pār tevi, jo tu to esi izmetis no savas pilsētas un no sava vidus...

Izdzirdējis Abijas vārdu, Adonja sarāvās it kā no pēkšņa pātagas cirtiena, jo viņam nu bija jādomā, kas notiks ar Abišagu pēc tam, kad tās māte bija aizgājusi bojā tik baigā nāvē.

— Vai gan Abijas Aruca meitas noziegumi bija tik smagi, ka tai vajadzēja mirt šādā nāvē,— viņš jautāja soģim, ar pūlēm apvaldīdams savu satraukumu.

Omrus Mikaela dēls paskaidroja:

— Pirms krietni daudz gadiem Abija Aruca meita pameta savu vīru Gadu Adlaja dēlu, kurš pēc tam kļuva pravietis. Viņa bija devusies līdzi kādam nezināmam tirgotājam uz Babilonu, kaut gan tās vīrs Gads tai nebija devis šķiršanās grāmatu, ka tā varētu iziet pie cita vīra. Kad nu tā atgriezās Šunēmā, tad bija kļuvusi bagāta un lepna un tai bija daudz zelta, sudraba, pērļu un dārgu audumu. Un tai līdzi bija arī meita, Abišaga, ko tā bija dzemdējusi neškīstībā un kuŗas tēvs nav zināms. Abija Aruca meita apmetās savа vīra namā Šunēmā un rīkoja tur dzīras ar negausīgu ēšanu, dzeršanu, dziesmām un dejām, kādas parastas Aštarotas neškīstajās teltīs, kur kalpo arī daudzas izraēļa meitas un sievas. Kad priesteŗi to viņai pārmeta, tā smiedamās teica:

— Es dzīvoju tikai reizi un mana miesa pieder man pašai it kā kāds auglis, kas nogatavojies sev vien un ko es varu dot ik vienam, kas pēc tā kāro.

Tad priesteŗi un leviti gāja pie pilsētas vecajiem un teica:

— Šī sieva, kas pametusi vīru un dzīvo neškīstībā ir augonis un ass ērkšķis mūsu miesā, kas to padara slimu un apgrēcina mūsu dvēseles, tāpēc mēs gribam šo sievu nomaitāt.

Bet Abijai Aruca meitai bija daudz draugu un to netrūka arī pilsētas vecajo starpā. Tie paši bija priecājušies Abijas Aruca meitas dzīrās un līgsmojušies ar tās kalponēm un verdzenēm, tāpat kā tas notiek Aštarotas teltīs zem kokiem kalnos. Tāpēc tie izsmēja priesteŗus un teica:

— Vai mums būs klausīt Sālemas ķēniņa sūtītiem priesteŗiem? Vai nepietiek, ka mēs liekam, lai mūsu dēli un meitas kalpo ķēniņam Sālemā un ka mēs maksājam desmito tiesu? Bet šē ir mūsu zeme, kuŗu mēs apstrādājam saviem vēršiem un arkliem un tāpēc mēs ar to, ko tā mums dod, priecājamies un kopjam sev vēderus tā, kā tas mums ir pa prātam...

Un tie runāja vēl tālāk:

— Kas tas tāds kungu Kungs, kam jūs uzcēluši altāŗus un prasāt, lai mēs tam upurējam no saviem lopiem pateicības upuŗus, bet kurš mums nedod nekāda labuma, ne prieka? Tāpēc mēs labāk kvēpinām saldas zāles un dodam dzeramus upuŗus debesu ķēniņienei Aštarotai, it kā to jau darījuši mūsu tēvi un mūsu lielkungi, kad mēs šai zemē ienācām. Tad mēs neredzējām nekā ļauna un varējām būt līgsmi, kamēr tagad mums jāatdod sava labība, lopi un vīns ķēniņa soģiem, kas visu ieraksta savās grāmatās. Kāds gan mums no tā labums? Mēs dzīvojam šai pasaulē tikai īsu laiku un jebšu darām savu darbu ar gudrību, ziņu un visai pareizi, tomēr mums mūsu darba augļi jāatdod citiem, kas pie tā nav pielikuši savas rokas. Kas tad nu mums atlēc no mūsu grūtajām pūlēm?

Kad to dzirdēja priesteŗi un leviti, tie satrūkās par vecajo bezdievīgo valodu un teica:

— Kas gan var ko ēst vai baudīt bez Dieva mūsu kunga ziņas!

Bet tie smējās vēl jo skaļāk:

— Kādēļ gan nedrīkstam baudīt to, ko prasa mūsu mute un ko varam satvērt ar savām rokām? Vai gan lopi, kam nav ne prāta, ne maņas, nedara to pašu? Cik labāk tad gan mēs to drīkstam, izvēlēdamies, kas mums vislabāk patīk? Tādēļ jūsu runāšana ir niecība un grābstīšanās pēc vēja. Sargaities runt ar mums ļaunos vārdos, jo mūsu ir daudz vairāk nekā Sālemas ķēniņa lišķu un roklaižu, un ja jūs nemitēsities mūs zākāt un lamāt, mēs jūs sagrābsim un, izlauzuši baļķi no jūsu pašu nama sienas, pakārsim jūs pie tā...

To dzirdēdami priesteŗi un leviti ļoti izbijās, jo Šeba Bikrus dēls izraēļa vīriem bija solījis:

— Ja ļausit, ka ieceļu jūsu stiprajās pilīs drošus vīrus, kas jūs pasargās no Sālemas ķēniņa rīkļurāvējiem un nekaunīgajiem plēsoņām, tad katrs no jums varēs kalpot savam dievam un upurēt tam, ko vien grib. Bet jūsu dēli un meitas netaps skaitīti un jums nebūs sava manta jāizšķiež Sālemas liekēžu uzturēšanai...

Bet kad nu Šebas Bikrus dēla vīri bija sakauti un viņš pats miris, Šunēmas vecajie satrūkās un kļuva mazi Sālemas ķēniņa priekšā un sapulcējušies tie nu runāja tā:

— Šeba Bikrus dēls mūs pievīlis un padarījis mazus kā zāli un vājus kā niedres. Tāpēc mums jādara tā, lai ķēniņa virsnieks Joābs Cerujas dēls nesagrauj Šunēmu, kā to darījis ar Beteli un Šilou...

Kad to nu dzirdēja priesteŗi, tie pacēla savas balsis un sauca:

— Kungu Kungs, ješuruna Dievs, kurš mūs izvedis no Ēģiptes un rakstījis savus likumus ar pērkoņiem un zibeņiem, ir taisns un dusmīgs, tāpēc mums jāsoda visi tie, kas nonicinājuši Johovu un tā likumus.

Un priesteŗi un leviti tad sacēlās lielā niknumā un sagrāba vispirms tos, kas bija par tiem smējušies un upurējuši savus bērnus Molocham, bet savām meitām likuši kalpot Aštarotai.

— Tiem visiem būs mirt, lai viņu asiņu grēki nenāk pār mums un mūsu bērniem!...

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Diezgan daudzi latviešu jaunieši pievērsās paidagoģijai. Nule Ontario skolotāju koledžu beiguši seši jauni skolotāji: Gaida Balode, Dagmāra Gribusta-Jaunzeme, Lidija Ludmane, Anita Lūse, Arijs Mazsīlis un Alreds Spricenieks. Daļa jau saistījusies darbā Toronto un citās skolās.

● Riverdēlas ģimnazijas skolotājai Dainai Mercai piešķirta Ģētes institūta stipendija, kuru viņa izmantos vācu valodas studijām Freiburgas universitātē Vācijā. D. Merca šo stipendiju saņem jau otrreiz.

● Kanadas Daugavas vanadžu priekšniece Monika Jonāne šinīs dienās pārcietusi smagāku operāciju un pēc pirmās nedēļas visai lielajām ciešanām veseļojas St. Joseph's slimnīcā, kur viņai nāksies pavadīt vēl vismaz divas nedēļas. Ar plaušu iekaisumu un sirds vājumu General slimnīcā ievietots ilggadīgais „Latvija Amerikā" metieris Arturs Vestfāls. Ārsti paredz, ka veselības un darba spara atgūšana prasīs ilgāku laiku.

● Baritons Juris Ciruls, kurš jau iepriekšējās sezonās dziedāja Kanadas operas sabiedrības korī, ar nākamo sezonu Operas sabiedrībā saistīts par pastāvīgu koristu. Tas nozīmē, ka viņam jāpiedalās arī viesizrādēs citās Kanadas, kā arī ASV pilsētās. J. Ciruls dziedās visās sešās nākamā sezonā uzvedamās operās.

● Savā pagājušā valdes sēdē DV Toronto nodaļa nolēma 3 jauniešiem segt pusi izdevumu Divreizdivi nometnei Leksingtonā, ASV, kā arī vienam bērnam 2 nedēļu uzturēšanos Saulainē. Vanagi iecērējuši arī rīkot zaļumballi 28. augustā Happy Hills parkā ar pūtēju orķestra spēlētām vecām un jaunām dejām, daudziem dejotājiem un vispārēju līksmību.

● Toronto dienas laikraksts „The Telegram" pag. sestd. numurā ievietots raksts par mūsu jauno farmaceiti Silviju Vīganti. Rakstā teikts, ka Vīgante ir viena no vislabākajām, kas jebkad beigusi Toronto universitātes farmācijas fakultāti. Seko apraksts par viņas dzīvi un skološanos. S. Vīgante saņēmusi Mary H. Beattie 3000 dolaru stipendiju un turpinās studijas mastera grada iegūšanai.

● Māc. A. Lūsis Sv. Jāņa draudzē kristījis Dāvidu Gunāru Balodi, Gunāra un Fortūnas dēlu. S. Andreja draudzē māc. A. Čops salaulājis Agni Robežnieku ar Ritu Šuriņu.

● Bērnu svētki Saulainē šovasar ilgs trīs dienas — no 30. jūlija līdz 2. augustam. Sestdien, 31. jūlijā, plkst. 8 vakarā paredzēts ugunskurs ar priekšnesumiem, kuros piedalīsies baritons Alberts Vītols un aktrise Maija Gaiķe un, kā cer rīkotāji, arī kāds kvartets ar dziesmām. Ugunskura priekšnesumi veltīti dzejnieka K. Skalbes piemiņai. Svētdienai, 1. augustam, mazie nometnes iemītnieki sagatavo uzvedumu „Gadatirgus Sprungulmuižā", kas solās būt visai interesants. Pirmdienā svētki beigsies ar sporta sacensībām.

VINIPEGA

● Voldemārs un Aina Jandavi 10. jūlijā izlaida „tautās" savu vidējo dēlu Andri-Voldemāru, kurš par savu dzīvesbiedri bija izraudzījis vecāko no Fredrika Starka (Fredrick Stark) trim meitām. Jandavu ģimene ir aktīva DV Manitobas nodaļā, pie kam Andris ir ceļojošā kausa šaušanā pašreizējais turētājs.

KĻŪDU LABOJUMI

Mūsu laikraksta 56. numurā (14. jūlijs) ieviesušās 2 kļūdas: 3. lappusē rakstā „Latvijas himnas autora piemiņai" 3. slejā 27. rindā no apakšas pareizi jābūt „... iegūstot pacilājošu un svinīgu meldiju, nu tauta varēja (nevis nevarēja) atklāti paust savu domu."

4. lappusē rakstā „Toronto DV nodaļa — sekmīgākā Kanadā" pareizi jābūt, ka pagaidām neizņemtais loterijas laimests kritis uz lozi Nr. 91, nevis 9, kā aplami iespiests.

Lūdzam lasītājus šīs kļūmes atvainot. LA redakcija

Ukraiņu prasības ir neizprotamas

Ukraiņi pēc angļiem ir otra lielākā etniskā grupa Kanadas prēriju provincēs, ar stipru balsi politiskajā ziņā, kādēļ arī visas politiskās partijas ar tiem rēķinās un labprāt uzklausa viņu domas un prasības. Bieži pie ukraiņiem viesojas dažādu politisko partiju vadītāji un saka runas viņu sanāksmēs. Ukraiņu centrs ir Vinipega.

Pēdējā laikā ukraiņi uzsvērti piedalās diskusijās par divkultūru un divvalodu tematu. Viņu prasības ir radīt Kanadā — un ja ne visā Kanadā, tad vismaz prēriju provincēs — trīsvalodu platformu. Ja nu salīdzina ukraiņu un franču prasības, atšķirība ir milzīga. Franči gan uzsver, ka gribētu franču valodu kā otru Kanadā un franču kultūrai būtu jābūt pat pārākai par angļu, jo pēc dabas un izcelšanās tā esot pārāka. Šīm divām prasībām ir tikai vispārējs raksturs, bet galvenais, ko franči grib panākt, ir vienlīdzīgas tiesības darbā un sabiedrībā.

Ukraiņi galvenokārt uzsver savu valodu un kultūru, bet nekur un nekad nav prasījuši vienādas tiesības darbā un sabiedrībā ar angļiem. Ir neapliedzams fakts, ka ukraiņu sabiedriskais stāvoklis un darba platforma nav visai spoža. Viņi lielākoties strādā tos pašus darbus, kādus franči un indiāņi. Sabiedrībā ukraiņus, tāpat kā mūs un citas etniskās grupas, politiskās partijas ievēro un cildina tikai balsu dēļ pirms vēlēšanām, bet pārējā laikā ukraiņi atrodas turpat, kur mēs visi, proti, — otrā rindā un dažreiz pat tālāk.

Šai sakarā man kā vērotājam ļoti neizprotami, kāpēc ukraiņi tagad, kad valdība ir nodibinājusi sevišķu komisiju, kurā uzstāties un pamatot savas prasības, prasa tikai valodu un kultūru, bet ne tiesības.

Jaatzīmē, ka ukraiņi gan ir apvienoti federālajā ukraiņu apvienībā, tomēr praktiski tie sadalījušies vairāk kā mēs. Pirmkārt, ukraiņi pārstāv visas politiskās partijas, pat komūnistus. Vinipegā ir divas ukraiņu komūnistu organizācijas, kuras savu postošo darbu veic visas Kanadas ukraiņu saimes mērogā. Otrkārt, ukraiņiem pastāv reliģiskā cīņa. Lielākā grupa ir grieķu katoļi, tad pareizticīgie, vecticībnieki, Romas katoļi un luterāņi. Visas šīs reliģiskās grupas vēlas arvienu vairāk piesaistīt plašākas ukraiņu tautas masas. Pēdējā laikā gan nodibināta tā saucamā ukraiņu koordinācijas komisija, kuras uzdevums ir ukraiņus pašus un arī viņu prasības apvienot. J. Z.

Draudzības dienās Niagarā pag. nedēļas nogalē ar dziesmām uzstājās arī Toronto Lācīši (no kreisās) Vilis Ādlers, Valdis Kalniņš un Juris Millers. Aprakstu par šo labi izdevušos tradicionālo sarīkojumu sniegsim mūsu laikraksta nākošajā numurā. Foto: J. Ligers

LATVIEŠA PANĀKUMI STRATFORDĀ

Andris Celms, bij. Toronto latviešu jaunatnes pulciņa vadītājs, ir viens no nedaudzajiem latviešiem, kas gūst ievērojamus panākumus kanadiešu mākslas dzīvē.

Šinīs dienās Andra vārds parādījās vairākos kanadiešu laikrakstos sakarā ar viņa un kanadiešu producenta Džeka Grīnvalda (Jack Greenwald) iestudēto Up Tempo reviju šajā Dienvidontario pilsētiņā, kur katru gadu notiek Šekspīra festivāls. Up Tempo izrādes notiek ik vakarus Stratfordas Victorian Inn telpās ar Kanadas populārākajiem vieglā žanra aktieriem. Programmā Andris Celms minēts kā „associate producer", kura uzdevums rūpēties arī par skatuves apgaismojumu un tiešo scēnu režiju.

Viss uzvedums sastāv no t. s. „skitiem" respektīvi mazāmi, komiskām ainām. Līdzīgi populārajiem „Spring Thaw" uzvedumiem, Up Tempo pazobojas par visu un visiem, neizslēdzot pat Kanadas valdības ministrus un vadošos politikus. Visumā, uzvedums pašreizējā formātā ir interesants, bet nepopulārs, par spīti divām vakara izrādēm. Pirmā izrāde sākas ap plkst. 9 vakarā, kas ir gandrīz vienmēr pustukša. Telpas spēj uzņemt pavisam ap 150 skatītāju. Stāvoklis jūtami uzlabojas ap pusnakti, kad sākas otra izrāde. Uz to ierodas daudzi tiešā ceļā no Šekspīra lugu izrādēm.

Andris Celms, pēc kanadiešu laikrakstu kritiķu domām, savu režisora-producenta uzvedumu veic ar atzīstamu māksliniecisku noblesi, gan piezīmējot, ka viņš ir bez īpašas pieredzes teātra laukā. Bet neviens nevar noliegt, ka Andrim ir samērā liela pieredze teātra mākslas techniskajā nozarē. Toronto laikraksts „The Telegram" apgalvo, ka mūsu tautietis vienu laiku darbojies arī kā skatuves menedžeris.

Līdz šim Andra panākumu kontā jāieskaita nesenais „Fantasticks" iestudējums Toronto un speciālu skatuves efektu koordinēšana Šarlottaunas festivālā Anglijas karalienes viesošanās laikā. Andrim Celmam nopelni arī Patio teātra „Patio Room" izdekorēšanā un skatuves gaismas efektu radīšanā. Laikraksta „The Telegram" mākslas nodaļas vadītājs Džeremijs Brauns (Jeremy Brown) Andri raksturo kā „uzņēmīgu censoni ar nepārprotamu talantu skatuves mākslā."

Pats autors par saviem pirmajiem panākumiem klusē. A. K.

Andris Kalniņš beidzis Toronto universitāti ar MBA gradu tirdzniecības administrācijā. Pirms tam viņš jau bija ieguvis šai pašā universitātē BA gradu inženierzinātnēs. A. Kalniņš pieder korporācijas Patria saimei.

● Vai zināt, kā radusies pastkarte? 1869. gadā Vīnes profesors Hermans ierosināja iespiest mazu „lapiņu", kurā varētu ierakstīt ap 20 vārdu. Tā „piedzima" pastkarte. 1871. gadā Oldenburgas grāmatu tirgotājs Švarcs šo pastkartīti apgādāja ar attēlu.

CEĻŠ ZINĪBU KALNĀ

Latviešu censānās pēc izglītības un labākiem dzīves apstākļiem vismaz personīgā skatījumā ir aksioma, bet ka par sasniegumiem priecājas visa sabiedrība, jau retāk piedzīvojam. Šāds gadījums notika Sadberijā, kad daudzi latvieši pulcējās Gunara un Veras Aparu namā, lai apsveiktu viņu vecāko meitu Zinu ar BA grada iegūš. University of Western Ontario Londonā un angļu valodas skolotājas tiesību iegūšanu Sadberijas ģimnazijā.

Latviešu sabiedrības prieks par

Zinas sasniegumiem jo lielāks tādēļ, ka viņa ir pirmā jaunās paaudzes pārstāve, kas uzaugusi sadberiešu acu priekšā, ieguvusi akadēmisko izglītību un atgriežas strādāt tai pašā skolā, kuru pati pirms neilga laika beigusi.

Vakara omulību netraucēja arī daudzie jautājumi, kas gan nopietni, gan jautri bira pār Zinu. Ne jau uz visiem jautājumiem ziņkārīgie saņēma atbildes, jo Zina nevēlējās pārsteigties, bet īsumā viņas stāsts bija šāds: „Darbs universitātē bija ļoti intensīvs un paņēma visu manu laiku, kādēļ nesastāvu nevienā studentu organizācijā. Ne jau vienmēr viss ritēja gludi, bija arī mezgli, kuru pārciršanai vajadzēja vairāk pacietības nekā man bija, bet — beigās es tomēr uzvarēju, un pašlaik nezinu, kas laimīgāks — es pati vai mani vecāki. Gluži neaprakstāma sajūta mani pārņēma, kad ierados savā vecajā skolā. Biju skolotāja! Tikai pirms nedaudz gadiem staigāju pa tās gaiteņiem, iztrūcināta svešajā vidē, ar daudziem jautājumiem uz mēles, vēl vairāk sirdī! Tagad man jāzina viņas atbildes! Tas nebūs viegli... Pirmajās skolotājas gaitās piedzīvoju arī pa pārsteigumam. Tā, apmeklējot paraugstundu 13. klasē, ievēroju kādu jaunekli, ar kuru biju kopā vidusskolas pirmajā klasē. Acīmredzot, viņš savu izglītību ņem ļoti nopietni!... Tāpat neesmu attapusies no pārsteiguma, kuru sagādāja mana bijušā skolotāja, jau otrā dienā uzaicinot saukt viņu vārdā. Piecus gadus viņa man bija Miss... Nedomāju, ka no šī ieraduma varēšu tik drīzi atteikties. Turpmākie nodomi man skaidri. Vēl divas vasaras jāapmeklē Toronto College of Education, lai iegūtu pilnas skolotājas tiesības, tad intensīvs darbs skolā. Manu pirmo skolnieku vidū būs arī daži latviešu bērni. Tas piešķir darbam lielāku interesi un, domāju, uzstāda arī augstākas prasības. Noteikti savās stundās izmantošu „Latvian Literature", ko saņēmu kā dāvanu, uzsverot, ka tie ir manas tautas un manas dzimtenes rakstnieki. Par darbošanos latviešu sabiedrībā, jāatzīstas, neesmu īsti padomājusi. Zinu, ka negribu sastāvēt nevienā organizācijā tikai tādēļ, ka tas tā pieklājas. Ja tajās ir darbs, kuru varu veikt un kuram esmu nepieciešama, tad labprāt!"

Liekas, ka atbildība par Zinas iesaistīšanu latviešu sabiedrībā ar to uzvelta pašai latviešu sabiedrībai.

Labas sekmes... abiem!

L. G.

LASĪTĀJU VĒSTULES

MEKLĒSIM VIENMĒR JAUNUS VEIDUS

Kad Hamiltonas latviešu Kristus draudzes iesvētes dievkalpojumā 4. jūlijā pēc spredika bija izskanējis kanceles pants, sākās, kā parasts, aizlūgumi par bērniņiem, kas kristīti, par tiem, kas nodomājuši doties laulībā u. t. t. Bet tad mācītājs aicināja draudzi aizlūgt par iesvētītajām jaunavām (šai gadā iesvētīja tikai jaunavas) un teica: „Darīsim to, dziedot dziesmas Dievs Kungs ir mūsu stipra pils pirmo pantu." Un tad bija brīnišķīgs, vienreizējs brīdis. Iesvētītās jaunavas savās baltajās drānās pie altāra, draudze piecēlusies kājās, ērģeļu pavadījumā spēka pilni skanēja mūsu baznīcas himnas vārdi. Manī kaut kas nodrebēja, it kā kāda strāva būtu izgājusi cauri visam ķermenim, un sirdī paši no sevis modās lūgšanas vārdi: Dievs, Dievs, sargi, vadi, svētī viņas. Man šķiet, ko līdzīgu vajadzēja izjust visai draudzei. Un vai vecāku sirdis nesaviļņojās, apzinoties — lūdz par mūsu bērniem. Un ko pārdzīvoja jauniesvētītās, jūtot, ka visa draudze lūdz tieši par viņām, viņu dzīvi un nākotni? Šo dziļāko pārdzīvojumu un sirsnīgo lūgšanu manī izraisīja šis aizlūgšanas veids. Paldies par to draudzes mācītājam E. Pavasaram. Te bija atrasts kāds jauns ceļš un veids, visai iespaidīgs un svētīgs.

Jā, meklēsim vienmēr jaunus ceļus un veidus! Protams, tos nevaram izgudrot, bet, ticīgām sirdīm visā ieejot, tie reizēm atklājas un rodas paši. Tie visi ir tāda svēta gara iedvesme.

Uztversim tos arī mēs, jo tie jau vienmēr caur kādu vienu doti visiem. Tāpēc būtu labi uz līdzīgiem brīžiem un to izraisītajiem pārdzīvojumiem aizrādīt laikrakstos, „Ceļa biedrā" un draudzes izdevumos.

Prāv. A. Skrodelis, Hamiltonā

PA ĒNAINO CEĻU UZ BRĪVDABAS BAZNĪCU.
DV salidojumā sportam un jaunatnei 11. jūlijā Sidrabenē, māc. A. Čopa un skautu vad. E. Dāvidsona vadīti, uz svētdienas rīta dievkalpojumu nom etnes brīvdabas baznīcā ar saviem karogiem dodas DV nodaļu, LNJAK, skautu un gaidu pārstāvji, lai pie altāra stāvētu goda sardzē. Foto: J. Ligers

Par Jāņu svinēšanu latviešu centros

SARĪKOJUMU APMEKLĒTĀJA PĀRDOMAS

Toronto un apkārtnes latviešu sabiedrībai bija dota skaista izdevība, kura palaista garām un var vairs neatkārtoties. Visiem būs atmiņā LNJAK paziņojums, ka tā atsevišķas Jāņu svinības nerīkos, lai jaunieši svin Jāņus kopā ar pārējo latviešu sabiedrību. Tas tad arī notika, un mums bija retā izdevība vērot normāla sastāva latviešu saimi, kāda, varbūt, citās zemēs ir ikdienišķa parādība — jaunie un vecie pulcējās Jāņos kā viena liela latviešu ģimene.

Bet pievilšanās nāca ar to, ka rīkotāji neprata „uzstāties" ar īstu, labi izdomātu un liela vērienа latvisku Līgo vakaru. Kad gan vēl ir labāka izdevība jauno atmiņā iedziedāt līgodziesmu meldiju dažādību, skaisto skanīgumu un pašu līgodziesmu bagāto pūru? Skaidrojot šī vakara izdarības un to nozīmi, tās taptu saprotamākas un tuvākas. Tās ir daudzus gadsimtus vecas, ieaugušas mūsu tautas apziņā ar sīkstumu, kuru nevar izravēt ne okupantu tumsoņas, nedz trimdas laiskā paļāvība „arī kaut kā ir labi". Šāds „kaut kā" sapulcē tūkstošus,— viņi gan aizbrauc tukšu sirdi, pat krāšņā papardes zieda atmirdzuma neredzēdami, bet tomēr nākamā gadā plūst atkal jaunā cerībā un jau norūdītākā iecietībā — ko tad mēs gan lielu trimdā varam... Bet mēs tiešām varam! Daudzos miljonos var skaitīt tās vērtības, kuras trimdā sakrātas; tik milzīgus darbus paveicis mazais, bet cietais latvietības kodols, ka pat rokas saliekas apbrīnā un pateicībā nesavtīgajiem, atdevīgajiem, cēlo siržu degsmei.

Vispirms, Jāņu rīkotājiem būtu jātiek vaļā no vadmotīva — „jo mazāk izdevumu un piepūles, jo lielāks atlikums." Ja reiz ir kādai latviskai institūcijai dāvāta izdevība kopt un spodrināt šo skaistāko no latviešu tradicijām, tad šādi un citi līdzīgi apsvērumi vai „grūtību" definējumi būtu pilnīgi aizmirstami, jo jādomā arī par nākamo gadu ienākumiem.

Jāņu uzvedums kā tāds ir vēlams, ja tas rakstīts stingri Saulgriežu svētku mītoloģijas tradicijās. Un kaut arī Jāņu nakts līgošana un citas izdarības notiek naktī, skatīties uzvedumu tumsā pie vāja mākslīgā apgaismojuma — par ko skatītāji ik gadus ignojas, bet rīkotāji ar spītību pie tā turas, — ir nožēlojama aplamība, no kuras neviens nekā pozitīva negūst. Pat tik vienkāršu vajadzību, kā labu dzirdamību nevižo iekārtot. Lai dziesmu skanīgums būtu diženāks, dziedājumā jāsaista lielāks koru skaits, kas nav iespējams, ja tos izkaisa vai arī līgodziesmās neapmāca. Teicams piemērs šinī virzienā bija, kad divās lielajās sarīkojumu vietās — Sidrabenē un Saulainē — Jāņus svinēja divās sestdienās ar to pašu uzvedumu un dalībniekiem. Līgošanai pavisam citu noskaņu varētu dot, aicinot arī pārējos Jāņu bērnus „pacelt balsis". Pāris pantiņu vietā, kas katram aizķērušies atmiņā, dziesmu lapiņās varētu nodrukāt vairākus desmitus — tumsa lasīšanai, protams, nepalīdzētu. Koriem līdzi dziedot, arī klātesošie iemācītos jaunas līgo melodijas. Un kādēļ gan darvas muca netiek dedzināta? Ap to pulcējoties, arī varētu jo koši padziedāt, pastāstīt par Jāņu tradicijām, sniegt kāda rakstnieka labu sacerējumu, piemērotu šādam gadījumam, aktiera nolasītu, dažas minūtes ilgu; koristi varētu apmeklēt ar dziesmām vienu otru grupu. Tā paliktu mazāk vajadzību desiņu cepšanai, miestiņam un tukšai nīkšanai. Kādos Jāņos jaunietis no Kalifornijas klīda no grupas pie grupas, lai jo ilgāk paklausītos līgo dziesmās. Ko lai saklausa jaunās sirdis tukšumā?

Sacītais nekādā ziņā nav kaut kas negrozāms; variācijas sarīkojumu izveidošanā var būt ļoti daudzas. Jāgrib tikai pie tām savlaicīgi piedomāt un programmu izveidot, atmetot šādā gadījumā arī „katrs tikai par sevi" iedabu un tradiciju.

Lasot par to, kā jaunieši paši Jāņus svinējuši, un cik kritiski izteikušies par savu vecāku „jāņošanām", nebūtu grūti nonākt pie vērtīgām pārdomām.

Dzintris

RAKSTĀMMAŠĪNAS
par visizdevīgākām cenām
ALEKSANDRS KANBERGS,
65 Pergier Ave., pie Danforth Ave, Tel: 463-2667

ANDREJSONS
APDROŠINA.
463 — 7313

A/S Latviešu Nams Toronto
491 College St., Toronto 4, Ont., tālr. 922-2931
biroja darba laiks VASARAS MĒNEŠOS
no plkst. 12.00 — 20.00. Namzinis O. Griķis atrodas slimības atvaļinājumā, viņu aizstāj E. Millers.
A/S LATVIEŠU NAMA VALDE.

Aminas nev

VĒRŠU CĪŅAS M

Amina de Assis ir jauna un brīnišķīga spāniete — tāda, kādu parasti mēdzam iedomāties: lielām acīm un melniem matiem, slaida un iebrūna. Turklāt viņa ir ievērojama jātniece — patiesa virtuoze. Viņa it kā saaugusi ar zirgu; pakļāvusi to pilnīgi savai gribai. Un Amina gāja cīņā pret kādu sievišķu mānu vērsi. Tas bija gan tikai vēl „jauneklis" — novillo; tātad, pēc reglamenta, ne vecāks par trim gadiem. Parastie cīņas vērši ir ap piecus gadus veci. Taču arī „jaunekļi" mēdz savā raksturā būt dažādi.

Šī cīņa krasi atšķirās no visām pārējām. Tās noteikums ir rejoneo, bet būtība — nogalināt vērsi no zirga muguras. Tātad — jābūt labam jātniekam un reizē arī vērša kāvējam. Tas, ka Amina laba jātniece, ir skaidrāks par skaidru. Taču sava pretinieka iznīcināšana ne vecās un nevecās.

Kad

Arēnā notiek nemitīga joņošana — skriešanās sacīkste starp vērsi un jātnieci. Viņas uzdevums — vērsi nogalināt ar ie... smiem, kas saucas rejones. Tie ir mazliet garāki par parastajās cīņās lietotajām banderiljām un izgreznoti ar dažādas krāsas papīra puškiem. Kā vērsi lasīsim, sešu banderillu ieaizmirsis savu iepr... Durekļi, kas bija kuši tā mugurā... ar tikai sankoj... Uz rezultātu nav... tanks vērsis... matadoram, viņu dot, bet arī sabr... Tas vies ilgst, va... du sekundi, bet m... samapā. Lai bulja vērstu no upura... vērša mugurā ir cīņas otrs cēliens, lai dzīvnieku pirms izšķirošā brīža posma vēl vairāk satrakotu. Turpretim šajā īpatajā cīņā iesmi domāti arī nogalināšanai. Pēc noteikumiem rejoneo beidzas ar rejon de muerte ieduršanu vērša sirdī. Bet to šoreiz neizdevās redzēt...

Divi pirmie durekļi trāpa vērša kaklu, un tūlīt tiem no... kāts, paliek mieša tikai dzelonis. Pārējie astoņi tiek iedurti vai iesvieti bulja kumbrī. Tikai šos iesmus dabūja Amina iedurt ar liekam grūtībām. Jātniece ir lieliska, dari jāizvairās no vērša asajiem ragiem, bet uzbrukumā daudz sliktāka. Pa lielākai daļai gadās tā, ka cīnītāja atrodas pārāk tālu no vērša, lai to aizsniegtu ar savu durekli. Un aizvien jātniecēs uzbrukumam se... vērša pretgājienā. Dažreiz tā rags ir vairs tikai kādu milimetru no zirga sāniem un burtiski it kā noslīd gar vajātā dzīvnieka spalvu. Kas gan notiktu, ja zirgu tiešām trāpītu? Kas būtu tad ar jātnieci? Labāk par to nedomāt! Amina trīs reizes maina zirgus.

Apmēram 30.000 skatītāju se... kā šai dīvainajai ar lielāku līdzdalību nekā parasti to mēdz darīt futbola sacīkšu publika. Turklāt šīs ļaužu pūlis ir daudz krāšņāks un krāsām bagātāks nekā futbola skatītāji neskaitāmajās pasaules lielpilsētās. Bez tam īpatību piešķir nemitīgā vēdekļu kustēšanās — visa vibrē un ņirb.

Kad Amina atrodas uz staltas sirmas ķēves, publikas sievišķu elementa entuziasms uzgavilē. Ro... das kecerīga doma: vai tāpēc, ka divas sievišķīgas būtnes mēģina nogalināt vienu vīrišķākas radījumu? Taču vīrieši kaut ar priekšnesumu apmierināti. Izveidojas milzīgs ziedu runas korus, kas... „Arā no arēnas!" — Ne sevišķi dzentlmenisku izturēšanās pret tik izcilu dalību! Bet šī divkauja jau notiek Anglijā. Tā tad nemaz arī nevarētu notikt. Seit, Spānijā, ir citi likumi, citas parašas un arī citas prasības!

Pēc astoņiem iesmiem, kas paliek karājamies vērša mugurā, un diviem nolauztiem durekļu se... Amina tomēr vērsi nogalināt nevarēs. Bet sevišķi sliktu iespaidu un bez (vie)... maz pēc viņas, nespēju, domām) pelnītas goda paradīšanas zaudētājam — Amina arēnu atstāj. Ar diviem paligiem arēnā ienāk matadors Huans Or... Tas... vērša cīņai — rejoneo — likums ir tāds: ja nav iespējams vērsi nogalināt no zirga, tad pašam jātniekam jāpāriet uz savām kājām un jānogalina vērsis parastajā veidā ar sarkanu drānu un zobenu. Bet šai gadījumā no sievietes to nevarēja prasīt. Tas tomēr būtu par traku pat šajā saules pļekarsētajā zemē! Un tāpēc Aminas vietā stājas matadors. Viņa izredzes tomēr mazākas nekā kolēģiem (...), jo vērsis tikai... garais pīķis nav, kā parasti, ie urbies vērša kumbra muskuļos... audos, un reizē ar to bullis ir gandrīz pilnīgi svaigs un vesels.

...prom.

Aminas neveiksmīgā divkauja

VĒRŠU CĪŅAS MADRIDES ARĒNĀ AR ĪPATĀM KRĀSĀM

Amina de Assis ir jauna un brīnišķīga spāniete — tāda, kādu parasti mēdzam iedomāties: lielām acīm un melniem matiem, slaida un iebrūna. Turklāt viņa ir ievērojama jātniece — patiesa virtuoze. Viņa it kā saaugusi ar zirgu, pakļāvusi to pilnīgi savai gribai. Un Amina gāja cīņā pret kādu sevišķi niknu vērsi. Tas bija gan tikai vēl „jaunekls" — novillo; tātad, pēc reglamenta, ne vecāks par trim gadiem. Parastie cīņas vērši ir ap piecus gadus veci. Taču arī „jaunekļi" mēdz savā raksturā būt dažādi.

Šī cīņa krasi atšķīrās no visām pārējām. Tās nosaukums ir rejoneo, bet būtībā — nogalināt vērsi no zirga muguras. Tātad — jābūt labam jātniekam un reizē arī vērša kāvējam. Tas, ka Amina laba jātniece, ir skaidrāks par skaidru. Taču sava pretinieka iznīcināšana tai neveicās un neveicās.

Arēnā notiek nemitīga joņošana — skriešanās sacīkste starp vērsi un jātnieci. Viņas uzdevums — vērsi nogalināt ar iesmiem, kas saucas rejones. Tie ir mazliet garāki par parastajās cīņās lietotajām banderillām un izgreznoti ar dažādas krāsas papīra puškiem. Kā vēlāk lasīsim, sešu banderillu ieduršana vērša mugurā ir cīņas otrs cēliens, lai dzīvnieku pirms izšķirošā beigu posma vēl vairāk satrakotu. Turpretim šajā īpatajā cīņā iesmi domāti arī nogalināšanai. Pēc noteikumiem rejoneo beidzas ar rejon de muerte iedušanu vērša sirdī. Bet to šoreiz neizdevās redzēt...

Divi pirmie dūrekļi trāpa vērša kaklu, un tūlīt tiem nolūst kāts, paliek miesā tikai dzelonis. Pārējie astoņi tiek iedurti vai iesviesti buļļa kumbrī. Taču šos iesmus daiļavai nākas iedurt ar lielām grūtībām. Jātniece ir lieliska, kad jāizvairās no vērša asajiem ragiem, bet uzbrukumā daudz sliktāka. Pa lielākai daļai gadās tā, ka cīnītāja atrodas pārāk tālu no vērša, lai to aizsniegtu ar savu dūrekli. Un aizvien jātnieces uzbrukumam seko vērša pretgājiens. Dažreiz tā rags ir vairs tikai kādu milimetru no zirga sāniem un burtiski it kā noslīd gar vajātā dzīvnieka spalvu. Kas gan notiktu, ja zirgu tiešām trāpītu? Kas būtu tad ar jātnieci? Labāk par to nedomāt! Amina trīs reizes maina zirgus.

Apmēram 30.000 skatītāju seko šai divkaujai ar lielāku līdzdalību nekā parasti to mēdz darīt futbola sacīkšu publika. Turklāt šis ļaužu pūlis ir daudz krāšņāks un krāsām bagātāks nekā futbola skatītāji neskaitāmajās pasaules lielpilsētās. Bez tam īpatību piešķir nemitīgā vēdekļu kustināšana — viss vibrē un ņirb.

Kad Amina atrodas uz staltas sirmas ķēves, publikas sieviešu elements cīnītājai uzgavilē. Rodas ķecerīga doma: vai tāpēc, ka divas sievišķīgas būtes mēģina nogalināt vienu vīrieškārtas radījumu? Taču vīrieši nav ar priekšnesumu apmierināti. Izveidojas milzīgs vīru runas koris, kas sauc: „Ārā no arēnas!" — Ne sevišķi džentlmeniska izturēšanās pret tik izcilu daiļavu! Bet šī divkauja jau nenotiek Anglijā. Tur tā nemaz arī nevarētu notikt. Šeit, Spānijā, ir citi likumi, citas paražas un arī citas prasības!

Pēc astoņiem iesmiem, kas paliek karājamies vērša mugurā, un diviem nolauztiem dūrekļu galiem kaklā kļūst skaidrs, ka Amina tomēr vērsi nogalināt nevarēs. Bez aplausiem un bez (vismaz pēc mūsu, nespāņu, domām) nopelnītās goda parādīšanas arī zaudētājam — Amina arēnu atstāj. Ar diviem palīgiem arēnā nu ienāk matadors Huans Ortizs. Šī veida cīņai — rejoneo — likums ir tāds: ja nav iespējams vērsi nogalināt ar iesmiem, tad pašam jātniekam jāpāriet uz savām kājām un jānogalina vērsis parastajā veidā ar sarkanu lakatu un zobenu. Bet šai gadījumā no sievietes to nevarēja prasīt. Tas tomēr būtu par traku pat šajā saules piekarsētajā zemē! Un tāpēc Aminas vietā stājas matadors. Viņa izredzes tomēr mazākas nekā kollēgām šī vakara citās cīņās. Pikadora garais pīķis nav, kā parasti, ieurbies vērša kumbra muskuļa audos, un reizē ar to bullis ir gandrīz pilnīgi svaigs un vesels.

Kad vērsis veiklāks par matadoru . . .

Dūrekļi, kas bija iepriekš palikuši tā mugurā un kaklā, cīnītāju tikai sanīknojuši vēl vairāk. Uz rezultātu nav ilgi jāgaida: kā tanks vērsis pārveļas pāri matadoram, viņu ne tikai sabadot, bet arī sabradājot kājām. Tas viss ilgst, varbūt, tikai kādu sekundi, bet matadors ir bezsamaņā. Lai buļļa uzmanību novērstu no upura, klāt piesteidzas palīgi ar saviem sarkanajiem lakatiem. Un dzīvnieks, aizmirsis savu iepriekšējo ienaidnieku, brāžas virsū drēbju gabalam, aiz kura nav nekā cita, kā tikai gaiss. Tomēr tas vairs neturpinās ilgi — cīņa jau izšķirta. Smagi ievainoto matadoru aiznes. Un uzvarētājs? Tam piešķirta valsts pensija līdz mūža galam. Zaudētāju gaida chirurga nazis, uzvarētāju — zaļas ganības. Publika gan svilpj, gan aplaudē. Aplausi veltīti, protams, uzvarētājam.

Reti kad vairs rejoneo redzams tagadējā Spānijā. Bet šoreiz to uzveda, jo sarīkojumam bija dots īpats nosaukums — Goyesca. Un šo Goyescu reizi gadā uzved par godu slavenajam spāņu gleznotājam Gojam. Viņš savos darbos — gan gleznās, gan zīmējumos — daudzkārt pievērsies vēršu cīņu tematiem. Pirms 150 — 170 gadiem, kad strādāja Goja, asinis plūda vairāk nekā šodien, vismaz sabadīto zirgu asinis. Prado mūzejā skatāmi Gojas zīmējumi: vērsis zirgu uztvēris uz ragiem un apgriezis otrādi. Bullis ieurbis savus ragus zirga sānos. Un tā tālāk, un tā tālāk.

Taču šādas ainas skatītājam palika aiztaupītas. Gojas laikmetu nepārstāvēja vis toreizējās cīņas, bet gan sākuma parāde vēsturiskos tērpos. Bija karietes ar spāņu daiļavām un viskrāšņākām puķēm no pašas agrākās karaļu vasaras rezidences Aranchuezas dārziem. Skaistuļu vidū arī pati šī gada Miss Spānija. Bija jātnieki ar baltām parūkām staltos zirgos. Uzmaršēja militārā kapella 18. gadsimta beigu uniformās. Un reizē ar to visu parastā skatē — vēršu cīnītāji savos žilbinošajos tērpos. Jūsmīgie recenzenti avīzēs pēc tam izsaucās: „Ak, kaut meistars Goja būtu varējis visu to redzēt!"

Trīs parastās vēršu cīņas notika pirms Aminas uzstāšanās un trīs pēc tam. Tās noritēja parastajā garā. Vēršiem bija jāmirst. Lai varētu tikt galā ar šo ļaunprātīgo muskuļu kalnu, kas sešreiz smagāks par cilvēku, šīs izrādes pirmais cēliens ir pikadoru uzstāšanās. Tie pret bulli iet divatā, katrs savā arēnas pusē. Viņi abi ir jāšus un apbruņoti ar gariem pīķiem. Pikadoru uzdevums ir ievainot — dziļi ieurbt pīķi vērša kumbrā, lai tiktu vājināta lielā cīnītāja spējas pacelt galvu un sviest gaisā katru un visus. Gojas laikā pikadoru zirgi lielā skaitā krita bullim par upuri. Tagad zirga labie sāni ir nosegti ar takelāžu, — biezu popējumu, kas sniedzas gandrīz līdz pat zemei. Lai zirgs nekļūtu tramīgs, tā acis aizsietas. Taču, par spīti šiem drošības soļiem, pikadors nav gluži bez briesmām. Ja arī zirgs ir nobruņots, taču tas viņu līdz ar visu jātnieku nepasarga no apgāšanas. Un vismaz trīs cīņas vēršiem tas izdevās. Pikadors pats saviem spēkiem augšā tikt nevar, jo viņa labā kāja segta smagām bruņām. Aizvien tad pie rokas gadās cīnītāji — toreros, kas ar saviem sarkanajiem lakatiem aizvilina vērsi prom.

Seko nākamais cēliens „suerte de banderillas", par kuru jau bija runa. Viens no cīnītājiem nāk trīs reizes vērsim virsū, pilnīgi neaizsargāts, un katrreiz iedur dzīvniekam mugurā divus iesmus, kas tur arī paliek. Pēc ārzemnieku - nelietpratēju domām šis ir pats lielākais sasniegums un veikums.

Taču spāņi nepacietīgi gaida trešo cēlienu — cīņas finālu. Tas torero, kuram uzticēta vērša nonāvēšana, saucas matadors. Viņa uzdevums ir parādīt īpašību, ko spāņi cieni visvairāk — varonību. Tikai skatītājs, kam šāda izrāde ir asinīs, spēj īsti novērtēt, kurš no matadoriem bijis īsti varonīgs, kurš ne. Pirmais noteikums — matadors nedrīkst izkustēties no savas vietas, kad pret rokā izstiepto sarkano lakatu drāžas 500 kg smagais koloss. Lai vēl vairāk parādītu savu bezbailību, matadors lieto dažādus trikus. Viņš, piemēram, nometas ceļos, ar ko ievērojami samazina pats savas manevrēšanas spējas. Monoletina savukārt ir apzīmējums tādam paņēmienam, kurā matadors nostājas lakata priekšā un it kā aicina vērsi viņu sabadīt. Tāds pats triks ir gaenera, kurā matadors, vērsim garām traucot, uzmet lakatu pats sev uz galvas, lai demonstrētu savu bezbailību. Parasti ienaidnieks pārskrien garām, reiz jau savu kursu uzņēmis. Parasti... Bet dažreiz gadās arī citādi. Un beidzot — nonāvēšanas aina. Nogalināt ar zobenu vērsi iespējams tikai tad, ja tas noliecis galvu. Ar lakata purināšanu jāpanāk, lai galva būtu zemē. Un vienam ne mazāk varonīgam matadoram tas neizdevās, pat pēc četriem mēģinājumiem ne. Zobens ieurbās sekli un apstājās tālu no vērša vārīgās sirds. Beidzot kaut kā izdevās vērsi nomaitāt, taču publika bija dziļi sašutusi, atskanēja svilpienu vētra. Bez šaubām, šim matadoram bija jātaisās, ka pazūd... Citi pēc vērša nokaušanas soļoja triumfa gājienā apkārt arēnai. Skatītāji neskopojās ar ovācijām, apbēra uzvarētāju ar puķēm, cigāriem un viņa maisiņiem.

Spāņi nesauc savas vēršu cīņas par sporta sarīkojumu. Tādas tās arī noteikti nav. Tā esot izrāde, līga vairākos cēlienos, pat zināma veida balets. Ārzemnieki, it sevišķi tie, kas ieradušies no anglo - sakšu zemēm, šo spāņu nacionālo prieku sauc par dzīvnieku mocīšanu un negodīgu cīņu. Uz to spāņi atbild, ka vēršu cīņas ar sporta likumiem nevar vērtēt. Neviens vēršu cīnītājs nav pabeidzis savu karjēru bez ievainojumiem. Matadora izredzes tikt nogalinātam arēnā līdzinās vienam pret desmit, un lielākā daļa beigu beigās pēc aiziešanas pensijā ir vieglāk vai smagāk sakropļoti.

Bet man nākamajā dienā negaršoja bifstēks.

V. Sk.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

NUDŽERSIJA

● DV apvienības Nudžersijā biedru, viņu ģimenes locekļu un labvēļu draudzības sanāksme notika Jāņa Vanāga īpašumā Leikvudā, Nudžersijā. Par spīti lietainajam laikam, sanāksme bija labi apmeklēta. Viesu vidū atradās arī ASV DV valdes loceklis V Svētulis. Pēc īsas apvienības valdes sēdes sapulcējušies apsveica apvienības sekretāru Edgaru Zekundi ar dzīvesbiedri Laimdotu sakarā ar viņu laulības jubileju. Apvienības vanadžu priekšniece E. Plēpe jubilāriem pasniedza velti. Pie vanadžu klātajiem galdiem Nudžersijas DV saime un tās viesi dažas stundas pavadīja draudzīgās pārrunās.

● Šai pavasarī no DV apvienības Nudžersijā priekšnieka amata darba apstākļu dēļ aizgāja A. Bārs un no informācijas nozares vadītāja posteņa slimības dēļ atteicās V. Neimanis. Apvienības biedru sapulce viņa vietā ievēlēja par apvienības priekšnieku līdzšinējo priekšnieka vietnieku G. Milleru, bet par informācijas nozares vadītāju A. Kopanu. Apvienības priekšnieka vietnieka pienākumus pildīs Ž. Jaunzems.

A.K.

LATVIEŠI MIČIGENĀ!

24. jūlijā Grand Rapidos notiks plaša Apspiesto tautu nedēļas demonstrācija. — Plkst. 2 pēcpusdienā — vainaga nolikšana Veterānu piemiņas parkā (Veterans Memorial Park); plkst. 3 pēcpusdienā — motorkādes brauciens no vecā lidlauka uz pilsētas centru; plkst. 4 p. p. sanāksme Civic Auditorium telpās, kur runas teiks Mičigenas viceguberņators V. G. Milikens, Grand Rapidu pilsētas galva Chr. Sonneveldts, senators Rob. Venderlāns u. c. Bez tam pretkomūnistiskas filmas izrāde un koņa Dziesmu Vairogs priekšnesumi.

Tautieši! Piedalieties šinī sarīkojumā, demonstrējiet pret Kremļa tiranniju Baltijas valstīs, aiciniet uz protesta sanāksmi amerikāņu paziņas!

Tuvāka informācija pie komitejas pārstāvja jūsu pilsētā vai Mr. K. Tālbergs, 445 Elmwood, N. E. Grand Rapids, tel. 363 - 0683.

Apspiesto tautu komiteja Dienvidrietummičigenā

KLIVLENDA

● Savienotās valstīs, sakarā ar pastāvēšanas dienas atceri 4. jūlijā, iekrita garā nedēļas nogale. Ļoti daudz tautiešu devās laukā no pilsētas, lai brīvo laiku pavadītu svaigā gaisā un saulē. DV apvienības vadība kopā ar vanadžu priekšnieci A. Lujāni izbrauca uz Bernharda Sniedzes īpašumu pie Fjumatuininga ezera, kur gan neviens nenodevās vasaras priekiem, bet palīdzēja savam aktīvākajam biedram uzcelt vasaras mītni.

J. E.

BAFALO

● 11. jūlijā latviešu ev. - lut. draudzes dievkalpojumu vadīja māc. A. Dūmiņš, jo draudzes mācītājs J. Vējiņš gan slimnīcu atstājis, bet turpina ārstēšanos mājās, kas vēl var ilgt pāris mēnešu. Nākošais draudzes dievkalpojums 8. augustā pl. 12. dienā. Draudzes valde nolēmusi sākt ziedojumu vākšanu naudā un mantās bazāram, kas notiks 9. oktobrī. Rīkotāji lūdz devīgas rokas un atsaucīgas sirdis.

● Ročestras universitāti beigušā skolotāja Skaidrīte Pavasara devusies 10 nedēļu ilgā Eiropas apceļojumā. Arī Bafalo mākslas studente Izolde Kalve šinīs dienās aizbrauc uz Eiropu, it sevišķi Italiju, mākslas studiju nolūkos.

● Vairāki latviešu bērni no Bafalo pavada vasaru Sidrabenes nometnē pie Toronto, kurp nākošās nedēļās dosies arī vēl citi, jo visus gribētājus nometne nespēj reizē uzņemt. Pašreiz Sidrabenē jau atrodas kopš 4. jūlija — Andrejs un Ingrīda Medņi; 11. jūlijā turp dosies Sandra Damberga, bet 16. jūlijā Arnis Štrauss un inž. Kaimiņa divas meitenes.

— s.

PORTLANDE

● „Es esmu bijis tā Kunga un savas tautas priekšā tas, kas es esmu!" dziesmu svētku laikā Portlandē rīkotajās kopējās pusdienās 4. jūlijā Šeratona viesnīcas telpās galda runā apliecināja Latvijas diplomātiskais pārstāvis Vašingtonā — lietvedis prof. Dr. A. Spekke. Sanāksmes organizētāji — DV Longvjū apvienība ar priekšnieku J. Endziņu bija namatēvi. Sveicienus no atsevišķām, tuvām un tālākām nodaļām nesa: no Sanfrancisko T. Sīlis, no Ziemeļkalifornijas Dr. J. Alksnis un no Vankuveras Kanadā V. Kajaks. Centīgo Longvjū apv. kasieri - sekretāru Ed. Skudru sumināja pateicīgiem aplausiem.

Tuvās dzimšanas dienas zīmē P. Endziņš saņēma dāvanu — sēžu āmuru no DV Longvjū apvienības revīzijas komisijas. Pusdienošanu beidza ar kopēju dziesmu — Daugavas vanagi, sasauksimies.

Veto

OKLENDA

● Vasaras nometne bērniem un jauniešiem notiks no 1. — 7. augustam Balto sēravotu (White Sulphur Springs) nometnē pie St. Helēnas pilsētiņas. Tā kā draudzes un pārējās organizācijas apsolījušas pabalstu, nometnotājus var uzņemt par līdzšinējām cenām: $20 par pirmo bērnu, $10 par otru, bet pārējiem par brīvu. Vecākai paaudzei jāmaksā $20. Nometnē var pieteikties bērni, sākot ar 7 gadu vecumu, bet var piedalīties kāda pieauguša vadībā. Nometņotāji var pieteikties un dabūt paskaidrojumus pie draudzes mācītāja vai Jaunatnes padomes locekļa.

Latvieši Rietumvācijā un viņu problēmas

A. VESELAUKS RAKSTA PAR IKDIENU UN PĀRDOMĀM LIEPU ZIEDĒŠANAS LAIKĀ

Cik vēl latviešu Vācijas bundesrepublikā īsti palicis, to grūti pateikt. Pat Minsterē LCK birojā avīžniekam tas nav konstatējams. Bet katrā ziņā pāri 10.000 atrodamies pagaidu mājās šajā brīvās Eiropas stūra viesmīlībā; un turklāt jau vairāk nekā 20 gadu dzīvojot ticībā, ka piedzīvosim nākotni, kurā nevienam labam cilvēkam vairāk nebūs jāsmok sarkanā bieda miglā, nebūs komūnisma uz priekšu liegšanas drausmīgo noziegumu pret Dievu, brīvību un tautām, kurās strāvo karsta tēvuzemes mīlestība.

Pakavējoties pie Rietumvācijā palikušajiem tautiešiem, vispirms jāuzsver, ka tieši šeit no brīvajā pasaulē vispāri esošajiem apm. 120.000 latviešu trimdiniekiem ir vismazākais tīro nacionālo ģimeņu procents, kaut nosprecējušos skaits proporcionāli ir lielāks nekā mūsu tautiešiem, piemēram, ASV vai Austrālijā. Bet — kas tagad vairumā notiek ar šīm jauktajām mūsu vīru ģimenēm no Flensburgas pāri Hamburgai un Reinzemei līdz Minchenei un visos citos šīs zemes nostūros? Gandrīz katra jauktā ģimene nav radusies ideālas romantiskas mīlestības rezultātā, bet gan galvenokārt vientulības izbeigšanas noskaņā, ļoti nedaudzos gadījumos saimnieciska apsvērumu dēļ; tikai 1 proc. sirds patiesībā un laimīgi. Tālāk vēl jāpiezīmē: tautai visos gadījumos pazūd katra latviešu sieviete, kura precējusies ar svešinieku, bet katrs mūsu vīrietis, ja trimda ilgs vēl tālāk, līdz mūža beigām tāpat nespēs palikt uzticīgs tautas dēls. Vislielākais cietējs šādās ģimenēs tomēr vienmēr paliks bērns. Nupat šajā ļoti nedabīgajā parādībā, kad tēvs nevar sarunāties savā valodā ar bērnu, bet sieva, dzīvodama savā tautā, kļūst vienmēr svešāka vīra sirdij, kādēļ abi dzīvo viens otram garām, sāk vairoties nesimpatiski šķiršanās gadījumi. Un tas nozīmē, ka laikmeta laulību ģimenes vairs nav kārtībā, sāk radīt mums jaunu, smagu sadzīves problēmu.

Nākošais punkts, kurš tāpat prasa ārkārtīgu uzmanību un dzīvu, garīgu aktīvitāti, ir mūsu sabiedriski - kultūrālā dzīve. Arī tā, trimdai ieilgstot, kļūst vienmēr klusāka un paliek bez ievērojamākas enerģijas. Protams, pāri šai flegmatiskajai piezīmei spoži paceļas tādi latviešu centri kā Hamburga ar skol. A. Cipuli pie karoga, Reinzeme ar latviešu biedrības uzņēmīgo vadību; slavējami kopējā druvā strādā Oldenburga, Hanovera, Libeka, Eitīna, Ķelne, Kaizerslauterna, Minstere, Minchene, Memingena, Bīlefelda. Bet ar to nozīmīgākais arī ir apmēram izsmelts. Tautiešu vispārējo dezinteresi vēl raksturo arī, piemēram, nesen Menchengladbachā vāji apmeklētie kultūras dienu ievērojamie sarīkojumi, un jāatkārto tur izteiktā dzejnieka Andreja Eglīša piezīme: „Jūs, rīkotāji, varētu pasludināt, ka šodien te pilsētas bibliotēkas zālē parādīsies Kristus, tomēr telpa paliks latviešu tukša, jo mūsu tautiešu dvēseles sāk palikt bez nemiera..."

Lielas pārdomas pašlaik ir radušās pēc tam, kad organizācijas Anglijā un Zviedrijā paziņoja, ka nākošos Eiropas latviešu dziesmu svētkus savās zemēs nevarēs sarīkot un 1968. gadā tiem atkal būs jānotiek Rietumvācijā. Tagad tikai jautājums — kur? Ja Hanoveras tautieši it kā darbu darītāju trūkuma dēļ tos neuzņemtos noorganizēt, laiku, meklējot kaut ko jaunu, nevajadzētu pazaudēt, bet arī mūsu otriem dziesmu svētkiem vajadzētu notikt turpat Hamburgā.

Joprojām vēl liela problēma ir mūsu ģimnazija Minsterē. Pie šīs problēmas risināšanas būtu ar visu nacionālo atbildības sajūtu jāpiedalās nevis tikai tautiešiem Vācijā vien, bet latviešiem visā brīvajā Eiropā. Pirmkārt, — gādājot, lai jau tuvākā laikā šai mūsu gaismas pilī būtu vismaz 100 audzēkņu. Otrkārt, lai šai skolā sāktu izveidoties nākotnē neaizmirstamas tradicijas, ellpotu augsts kultūras gars; lai šīs skolas sienās augošajai jaunatnei, tāpat tās audzinātāju saimei turpmāk nebūtu neviena tāda sīkuma, kurš dotu pamatu histeriskiem cilvēkiem klaigāt.

Tālāk, interesanti konstatēt, ka tieši Eiropā palikušie, bet jo sevišķi mēs, Vācijā, neizrādām nekādu centību pēc organizētas saimnieciskās patstāvības iegūšanas. Mēs arī individuāli necenšamies izmantot Vācijas pašreizējās konjunktūras piedāvājumus. Tāpat vēl vienmēr neizrādām nopietnākas vēlēšanās, piemēram, Bundesrepublikā radīt krājaizdevu sabiedrību. It kā tam nebūtu jēgas — ar savu naudu pašu uzņēmumā iegūto peļņu izlietot pašu vajadzībām. Pašlaik vērojams pat tāds stāvoklis, ka gribam gan labi dzīvot, gribam lielas lietas darīt, bet vienlaicīgi esam pavisam bez idejām, bez dzīvākas izdomas. Izliekas, ka vairumā mēs atkal vairs neuzticamies paši sev, ne savas tautas stipras vienotības radīšanai uz saimnieciskiem pamatiem.

Pēc īsiem ciemiem ģimnazijā un pāris pavadītām dienām Bērzainē, gribētos skolai lūgt un lūgties mūsu gleznotājus, tēlniekus, daiļamatniekus — cik vien iespējams ziedot vienīgajai latviešu ģimnazijai brīvajā pasaulē savus darbus, jo pagaidām visās telpās sienas ir tik kailas, tik aukstas, bet tukšums jau nekad nav bijis labākais līdzeklis priecīgāka kopiespaida celšanai. Turklāt Bērzainei savukārt vajadzētu atkal tautiešiem vairāk pievērst vērības,— jau tāpēc vien, ka tā ir brīnišķīga vieta atpūtai, kur daudzi varētu labi pavadīt vismaz gada atvaļinājumu.

Šai ļoti aizlijušajā vasarā pašlaik vēl liepas zied Vācijā; arī okupētajā Latvijā tās tikko sākot ziedēt. Tikai trimdiniekiem šis laiks paiet bez dziļāka noreibuma garām, jo mums vienmēr jādomā par pašu likstām uz vietas un tautas nākotnes problēmām, cik vien ilgi to liktenis no mums prasīs!

Iznākuši divi lieli darbi latviešu kultūrai

LATVIEŠU TAUTAS TEIKU UN PASAKU 4. SĒJUMS

un

ASPAZIJAS RAKSTU III. SĒJUMS

PROZA

Saturā: Ieskaņa
romāns RUDENS LAKSTĪGALA
ievads autobiografijai
autobiografija MANA DZĪVE
jaunas ziņas un mat. par rakstnieci.

Ar šo noslēdzas mūsu lielās rakstnieces darbu grupa

D R Ā M A — L I R I K A — P R O Z A

3 lieli sējumi, kopā pāri par 1800 lapp. PROZAS sējums ir izcils ar to, ka tanī ir Aspazijas vienīgais, īsi pirms nāves sarakstītais romāns RUDENS LAKSTĪGALA, ko tikai retais zina.

Visi sējumi pieprasāmi apgādā un visās grāmatnīcās.

Iznācis jauns pilnīgs cenrādis, noderīgs bibliotēkām.

Sākam sagatavošanu lielākajam darbam par mūsu dzimteni, kāds jebkad iznācis, vēl plašāks par pilnīgi izpārdoto Cross Road Country — LATVIA, angļu un latviešu valodās —

LATVIJA 50 GADOS
LATVIA IN 50 YEARS

liela formāta ar pāri par 400 trimdā vēl lielāko tiesu neredzētām illustrācijām.

Tik drīz tas vēl nebūs, galīgā cena vēl nav noteikta, bet kas pasūtinās un iemaksās tagad, to saņems par net. $10.00 eks., kādu eks. skaitu katrs vēlas.

Agrāko Cross Road . . . cilvēki pasūtināja pa 2 līdz 6 eks. katrs, organizācijas pa 10 eks. un vairāk. Tāpat būs arī ar jauno LATVIJA 50 GADOS, jo tas būs vienīgais tāda parauga izdevums vispār, kāds mums ir un bijis, un piemērotākā dāvana draugiem un paziņām.

Izmantojiet lēto iepriekšpasūtinājumu, ar to ļoti atvieglosit un palīdzēsit labu sagatavojumu. Tālāka informācija sekos.

Pasūtinājuma kupons:

Pasūtinu .... eks. lielo izdevumu par Latviju

LATVIJA 50 GADOS — LATVIA IN 50 YEARS

par apgāda palētinājumu, $10.00 par eks. un

samaksai nosūtu .... $ ....

Pēc iznākšanas grāmatas sūtiet uz adresi:

....

....

....

Latvju Grāmata, P. O. Box 332,
Waverly, Iowa. U.S.A.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

25. jūlijā — gadskārtējie bērnu svētki Sidrabenē.

31. jūlijā — pl. 8.30 vak. Rudzpuķu balle Mežciemā, T. L. Katoļu vienības sarīkojums.

31. jūlijā — pl. 2 p.p. Mežciemā Bērnu svētki.

8. augustā — pl. 7 vak. dievvārdu sapulce ar filmu un dziesmām Latviešu namā — Sauciens no Golgatas vadībā.

2. oktobrī — ALT Vašingtonas ansambļa viesizrāde.

9. oktobrī — plkst. 6 Latviešu namā Latviešu strēlnieku 50 g. jubileja.

No 9. līdz 11. oktobrim—LNJAK 11. kongress Latviešu namā.

16. oktobrī — Latviešu Nams A/S rīko savā namā Pļaujas svētku balli — bazāru.

14. oktobrī — plkst. 8.30 vak. operdziedātājas Renātes Gütmanes (no Vācijas) dziesmu un āriju vakars Latviešu nama zālē. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

22. oktobrī — pl. 8 vak. Sv. Andreja b-cas zālē Losandželosas latv. ceļojošā teātra viesizrāde T. Viljama IGUĀNAS NAKTS — A. Tipāna režijā.

13. novembrī — Lāčplēšu svētki Saulainē.

24. okt. pl. 6.30 — Sv. Andreja b-cas zālē Losandželosas latv. ceļojošā teātra viesizrāde T. Viljama IGUĀNAS NAKTS —A. Tipāna režijā.

25. novembrī — plkst. 8.30 vak. pianista Ugas Granta (no ASV) klavieŗu vakars Latviešu nama zālē. Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums.

26. novembrī — plkst. 8 vak. DV TK 15 gadu jubilejas izrādē J. Raiņa „Zelta zirgs" North Toronto Collegiate Institute, 17 Broadway Ave.

27. novembrī — plkst. 7 vak. DV TK un DV Toronto nodaļas 15 gadu atceres akts. Plkst. 8 vak. J. Raiņa „Zelta zirgs" izrāde North Toronto Institute, 17 Broadway Ave.

4. un 5. decembrī — Kanadas Daugavas Vanagu tradicionālais Ziemassvētku tirdziņš Latviešu namā.

ŠELBURNA

24. jūlijā — plkst. 8 vak. Dārza svētki ar jautriem priekšnesumiem R. Liepiņa saimniecībā pie Protonas. Groziņi.

KIČENERA

21. augustā — Kanadas DV šaušanas sacīkstes Riverside Maples laukumā, 7 jūdzes rietumos no Toronto.

Latviešu dziesmu . . .

(Pārnesums no 3. lpp.)

na piegāzē 1940. g. Latvijas brīvības pēdējā dienā.

Saprotams, šis ir pavisam viegls pieskāriens [illegible] plašajam atsevišķo svētku aprakstam. Tikai lasītājs pats visā īstenībā atskārtīs šī darba monumentālitāti. Jāpiezīmē gan, ka mūzikālo programmu un komponistu darbu iztirzājums nepretendē būt kāds zināms „oficiāls" un galīgs spriedums, bet vairāk domāts plašākām lasītāju aprindām, tās paskubinot sekot autora secinājumiem un atrisinājumiem. Nav arī izslēgts, ka vienu otru Bērzkalna vērtējumu ar mūzikālu izglītību neapbruņots lasītājs varētu pilnībā nesaprast vai pat pārprast, jo autors dažas kompozicijas vērtē vairāk no tagadnes nekā no tā laika pagātnes viedokļa. Tā, piem., Gluks šobaltdien nebūt nav aizmirsts, turpretī no Abta ražojumiem barojās Rīgas radiofona programma pat trīsdesmitajos gados. Dažus autora spriedumus var nepieņemt, ja nav tuvāka paskaidrojuma, piem. „monotoni" nav jauns vārds mūzikā, mūzikai nav vienmēr jābūt „spožai". Riskants J. Vītola Dievišķā mirdzuma noskaņas līdzinājums ar Mendelsona cildenumu, ja ievēro, ka šī dziesma komponēta divdesmito gadu vidū. Daļa lasītāju to pārpratīs, mūziku domu izmaiņas pie kopējā saucēja nevedīs. Taču plašākā nozīmē Bērzkalna spriedumi nopietni, pārdomāti un ierosinoši. Jāpievienojas viņa ieteikumam par Mūžam zili oriģinālteksta lietošanu. „Sentēvu gari" izklausās diezgan pliekani, kurpretī „m'era nav mocekļu gariem" godāt mūsu tautas aktuālo traģēdiju. Varbūt būtu bijis labi dot katra svētku ievada sabiedriski - politiskam fonam blakus arī latviešu mūzikas dzīves šķērsgriezumu un plašākus virsdiriģentu dzīves aprakstus, bet darba plašumā ideāla izkārtojums ne vienmēr iespējams.

Būtu vēlams, lai šo grāmatu izlasītu visi koru diriģenti un vadītāji un, par visām lietām, dziesmu svētku rīkotāji. Tāpat tās nedrīkstētu trūkt latviešu organizāciju un skolu bibliotēkās. Līdz ar to lai pateicamies par milzīgo darbu grāmatas autoram, kuram nu kļūstam lieli parādnieki. Jo īstenā pateicība iespējama vienīgi šīs vēstures nākotnes vīzijas nepārtrauktības, augšupejas un brīvības zīmē.

Imants Sakss

Satiksmes pārkāpumi un apdrošināšana

Laiku pa laikam kāds no Latviešu apdrošināšanas aģentūru apvienības Toronto biedriem devis rakstus avīzei par jautājumiem, kas skar katra tautieša materiālās intereses. Šo rakstu mērķis ir sagādāt informāciju, kas nozīmīga ne vien lasītājiem Torontō, bet bieži vien arī citās vietās un zemēs.

Daudzi automobilisti neapzinās, ka, samaksājot policijas sodu par satiksmes noteikumu pārkāpumiem, lieta vēl nav izbeigta: satiksmes ministrija reģistrē katru sīkumu un 3 gadu laikā to izsniedz interesentiem uz pieprasījumu. Ne vien ātra braukšana un satiksmes uguņu neievērošana, bet arī vairāk nekā 50 citu dažādu pārkāpumu tiek atzīmēti un uzglabāti; arī tādi, par kuriem nepiešķir speciālus soda punktus. Ja atgadās negadījums, attiecīgās iestādes ņem šo iepriekšējo p'eredzi vērā, arī atbildību izvērtējot. Tī āpaši šogad, pēc vairāku gadu sliktas pieredzes, apdrošināšanas sabiedrības meklē veidus, kā novērst lielos zaudējumus. Ap 80 sabiedrību šo jautājumu pagaidām atrisinājušas tā, ka automobiļus vairs nemaz neapdrošina, jo arī stipri augstākās apdrošināšanas maksas nespēj novērst desmitiem miljonu zaudējumus gadā jau vairākus gadus no vietas. Tās firmas, kas vēlas vēl turpināt apdrošināt braucējus, pieprasa un arī saņem pilnīgas izziņas, tās izvērtē un sāk braucējus izsijāt, apdrošināšanu pārtraucot. Jaunu pieprasījumu izdarot, katra firma prasa, vai kāda cita firma nav atteikusies dot apdrošinājumu. Ja šo faktu noklusē, apdrošinājums ir nederīgs, bet ja uzrāda, apdrošināšanu vai nu noraida, vai izsniedz uz stipri augstākiem maksājumiem. Ir noskaidrots, ka satiksmes pārkāpumi ir tiem braucējiem, kas agrāk vai vēlāk piedzīvo arī negadījumus. Firmu ierēdņi spriež: ja kādu noķer nevajadzīga trokšņa taisīšanā, kā tas varētu būt, braucot ar cauru izpūšamo cauruli, tad tas norāda uz visai bezrūpīgu p'eeju; auto varētu būt bez bremzēm vai arī ar tādiem riteņiem, kas uz ceļa nokrīt. Kādam neievērojot kājnieku ceļu, firma pieņem, ka šis gadījums nav vienīgais, — jo, bez šaubām, vienmēr jau cilvēku nenoķer, un drīzumā kādu kājāmgājēju sabrauks. Daži braucēji vēl šo sakarību starp sodiem, kuŗus piešķiŗ policija, un negadījumiem, kas var maksāt dzīvību ne vien citiem, bet arī pašam braucējam, vēl neizorot, un tāpēc arī piedzīvo nepatīkamus pārsteigumus: visvieglāk panesamais, droši vien, ir smags likmju paaugstinājums auto apdrošināšanai, kas var pieturēties 3 gadus, arī bez papildus pārkāpumiem.

I. A.

KANADAS BAZNĪCAS

Lūdzu klausaities latviešu garīgo raidījumu „Brītiņš ar Dievu" savā 10. gada gājumā — katru svētdienu no pl. 10.45 — pl. 11 rītā. Vilnis 1350 — Ošavas raidītājs. Tālrunis 261 — 4218.

Lūdzu klausaities latviešu raidījumu uz viļņiem 1270 Niagaras raidītājā. Katru svētdienu no plkst. 2.45 līdz plkst. 3 p.p. Lūdz rakstīt „Sauciens no Golgatas", P.O. B. 285, Station „K", Toronto.

TORONTO

Māc. A. Čops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9 - 3331 Toronto Sv. Andreja baznīcā Carlton un Jarvis ielu stūrī; tālr. 924—1563.

25. jūlijā bērnu svētki Sidrabenē, pl. 9.30 dievkalpojums.

1. augustā, pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6 - 2510. Sv. Jāņa draudze tel. 921 - 3327. 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

25. jūlijā, plkst. 10.30 dievkalpojums Saulainē, plkst. 6 vakarā dievkalpojums baznīcā Toronto.

Māc. A. Briedis, Marilyn Cr., Toronto 16, tel. PL 7 - 2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

25. jūlijā, plkst. 11 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā Tālavā.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev. - lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., South.

25. jūlijā, plkst 5. p. p. dievkalpojums. Kristīta Anita Margareta Apenis, Laimoņa un Mariannas meitiņa. Laulāti Joseph Ludwig Losberg un Ināra Kate Tukleris.

SV. KATARĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev. - lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

LONDONA

Māc. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont., tel. MU 5 - 5098.

Londonas latviešu ev. - lut. draudzes Trīsvienības lut. baznīca, Oxford un Colborne St.

NIAGARA

1. augustā, pl. 2 p.p. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš.

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

VANKUVERA

Māc. K. Kampe, 1975 Alma St., Vancuver 8, B. C., tel. 224 - 3-95.

Vankuveras latviešu ev. - lut. draudze.

25. jūlijā, plkst. 3 pēcp. dievkalpojums Kitsilano baznīcā.

15. augustā, plkst. 3 pēcp. dievkalpojums Kitsilano baznīcā.

22. augustā, plkst. 3 pēcp. dievkalpojums Kitsilano baznīcā.

MONTREĀLA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q. Tel. HU 9 - 3224.

Montreālas latviešu ev. - lut. Trīsvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

25. jūlijā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

8. augustā Varoņu piemiņas dievkalpojums plkst. 7 vakarā.

15. augustā, plkst. 11 dievkalpojums Ezerkalnos.

22. augustā dievkalpojums nenotiks.

29. augustā, plkst. 11 kapu svētki Mt. Royal kapsētā.

Māc. Viesturs Šēfers, 471 [illegible]brook Ave., Montreal 29, P. Q. Tel. 484 - 8394. Sv. Pāvila ev. - lut. latviešu draudze Montreālā.

25. jūlijā, plkst. 11 Tērvetē dievkalpojums, māc. V. Šēfers.

31. jūlijā, plkst. 9 vakarā (sestdienā) Tērvetē bērnu nometnes noslēgšanas dievkalpojums svecīšu gaismā, māc. A. Voitkus un māc. V. Šēfers.

OTAVA

Otavas latviešu ev. - lut. Miera draudze; māc. Erg. Lange, 364 Pleasant Park Road. Tel.: RE 3 - 2064.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari [illegible] Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones [illegible]tējie dievkalpojumi notiek [illegible]dienās plkst. 8 vakarā — 104 [illegible]set Road, Scarboro, Stop 19.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Jūlijā un augustā dievkalpojumi Betlēmes baznīcā katru otro svētdienu priekšpusdienā, pl. 11,30.

Jonkeros jūlijā un augustā, katra mēneša pirmā un trešā svētdienā, pl. 10.

Nometnē abos vasaras mēnešos katru svētdienu dievkalpojumi pl. 11.

AURORA

420 Dawners Place. Mūsu Pestītāja baznīcā.

Latvijas ev. - lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1648 So. 11th Ave., Meivudā. Mācītājs Pāvils Ķirsons. Tel. FI 3 - 2420.

ČIKĀGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St.

DETROITA

Sv. Pāvila ev. - lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev. - lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tel. WA 2 - 2248. Māc. V. Liventāls, tālr. WE 3 - 9326.

25. jūlijā, dievkalpojums Detroitā nenotiks, bet būs izbraukums uz mācītāja vasaras mītni pl. 12 dienā.

1. augustā, plkst. 11 dievkalpojums.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā, 1368 Pauline Blvd.

OKLANDE

Centrālā luterāņu baznīcā, 210 Ridgeway Ave.

LOSANDŽELOSA, KAL.

24. jūlijā, pl. 7 vakarā svētvakara dievkalpojums.

Losandželosā, Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudze, 2450 Griffin Ave., L. A. Mācītāja telefons PO 6 - 1191.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev. - lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave. krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA, KAL.

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

SAKRAMENTO

Sakramento, Sv. Krusta ev. lut. baznīcā, 45 un H ielā.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

25. jūlijā, pl. 11 dienā dievkalpojums. Māc. G. Kness - Knezinskis.

LAI JUMS PIETIKTU

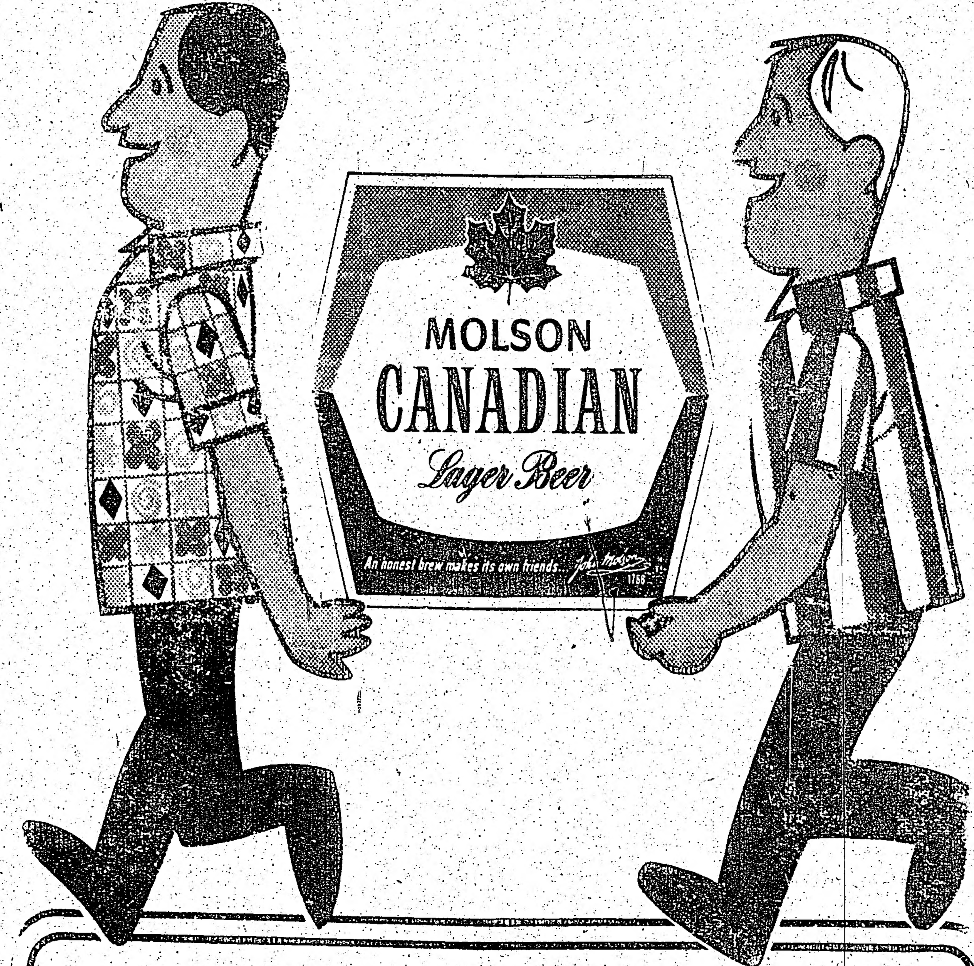

nedēļas nogalē . . .

Pārliecinieties, lai jums būtu pietiekami Molson Canadian nedēļas nogalē. Molson Canadian alus ir skaidrs un lielisks, speciāli brūvēts jūsu garšai. Priecājieties, baudot Molson Canadian . . . alus draugiem.

MOLSON'S
NEATKARĪGA ALUS DARĪTAVA
KOPŠ 1786. G.

CANADA

JAUNĀKAIS **KANADAS DARBA (STANDARTA) KODEKS**

Stājies spēkā ar 1965. gada 1. jūliju

Kodeks attiecas uz sekojošām rūpniecības nozarēm:

- DZELZCEĻIEM, kas darbojas pāri jebkuŗas provinces robežām
- ZEMESCEĻU (šoseju) TRANSPORTU — provinces vai starptautisko
- PIEVADVADU rūpniecību, kas darbojas pāri provinču robežām
- TELEGRAFU un TELEFONU, izņemot tos, kas darbojas vienas provinces robežās
- visiem RADIO un TELEVĪZIJAS RAIDĪTĀJIEM
- visām TRANSPORTA un ar to saistītām nozarēm
- IEKŠĒJO ŪDEŅU KUĢNIECĪBU, provinces vai starptautisko
- visu GAISA transportu
- visām BANKĀM
- visām URĀNA RAKTUVĒM un urāna PĀRSTRĀDĀŠANAS rūpnīcām
- visiem LABĪBAS ELEVĀTORIEM
- visām LABĪBAS un LOPBARĪBAS DZIRNAVĀM, LOPBARĪBAS NOLIKTAVĀM un SĒKLAS ATTĪRĪŠANAS DZIRNAVĀM
- ZVEJNIECĪBU, kur zvejnieki nodarbināti uz algu
- lielāko daļu VALSTS UZŅĒMUMU

Kodeks noteic sekojošu standartu:

1. Noteiktu 8 stundu dienas un 40 stundu nedēļas darba laiku; ne vairāk kā 8 virsstundas ned.
2. Stundas algas minims $ 1.25
3. Divu nedēļu samaksāts atvaļinājums gadā
4. Astoņas samaksātas vispārējās svētku dienas gadā.

Kur izrādītos, ka jaunā darba laika piemērošana nebūtu nodarbināto interesēs vai arī sagādātu zaudējumus attiecīgai rūpniecībai, Darba ministrs var dot rīkojumu atlikt standarta darba laika ievērošanu uz zināmu laiku, kamēr rūpniecības apstākļi pielāgojas pārmaiņām. Rūpniecības uzņēmumos ar vietēja rakstura darbību pāriešanu uz jauno minimālo stundu algu var atlikt.

Pilnīgai informācijai rakstīt Labour Standards Branch, Department of Labour, Ottawa

DEPARTMENT of LABOUR

Hon. Allan J. MacEachen, Minister of Labour / George V. Haythorne, Deputy Minister

VIESĪBĀM, KOMERSI
sagatavoju un piegādāju mājās auks
piemērotu katram gadījumam: salātus
zivis, vēžus — sākot ar $3.50 no pers
E. BĒRZIŅŠ — 1413 Bloor St. W. tel. 5
Toronto.

VISJAUNĀKĀS GRĀMA
A. P. Mierkalns — DZEJNIEKS un MEDUS, dz
A. Rasa — UZ ĶĒNIŅA ZEMI, atmiņu stāsti
P. Aigars — RAKSTS OZOLA MIZĀ, dzeja
V. Pelēcis — SIEKSTA, noveles un stāsti
DIEVA PAGALMOS — sprediķu izlase
H. Gāle — KAS LIETU SAUKS, dzeja
Aleksandrs — NEREDZAMĀ DIVĪZIJA, spiegu
A. Dziļums — DIEVA DĀRZS, noveles
A. Niedra — INDRĀNES OSI ŠALC, rom.
J. Lejiņš — SPĒLMAŅU CEĻŠ, atmiņas
E. Turkina — LATVIEŠU ANGĻU VĀRDNĪCA
J. Dravnieks — ANGLISKI - LATVISKA VĀRDN
K. Siliņš — MANA DZĪVE, atmiņas
LĪGO DZIESMAS
A. Voitkus — AIZ ROŽAINIEM MĀKOŅIEM
R. Ridzinieks — CIRVIS OZOLĀ, skices
A. Spekke — SENIE DZINTARA CEĻI
V. Bērzkalns — LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU VĒSTURE
T. De Frisa — REMBRANTS
Gēte — GARA RADINIEKI, rom.
BERNIEM, pielikumā MAZAIS KATECHISMS
O. Krolls — KARMENA, atmiņas
Ed. Sināts — LATVIJAS MEŽS RUNĀ, dzeja
G. Saivals — SIPOLS UN ORCHIDEJA, rom
Ed. Dunsdorfs — ZĪLE, apcerējums par Latvijas
PLKV. K. LOBE 70-GADNIEKS
P. Karelis — BARBAROSSA
I. Gebipa — GANDRĪZ KARALIENE, rom.
I. Šķipsna — AIZ SEPTĪTĀ TILTA, rom.
A. Eglītis — TRESAIS ZVANS, skat.
Prof. A. Rubulis — LATVIAN LITERATURE
K. Dziļleja — STARP DIVIEM KRASTIEM
A. Zemdega — BASĀM KĀJĀM, dzeja
Dabūjamas
DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE STREET, TORONTO
(Pasta izdevumiem pieskaitīt 15c.)

VOLDEMĀRA SKAISTLAUKA
dzejoļu grāmata
TĀ PAGĀJA DZĪV
Dzejoļi veltīti Latvijas atbrīvošanas cīņā
niekiem, lāčplēšiem, kaŗa invalidiem, leģion
darba vīriem, senā dienu Eslingenai, jau
jam archibīskapam T. Grīnbergam, mīlai
liesmo un dziest, un pārdomām par dzīves
Glīti iesietā grāmata, ar 2 autora ģīmetn
DV Grāmatnīcā — 491 College Street, T
Canada.

GRĀMATU IMANTA AP
Lai iepazītos ar pašreizējo Latvi
Jums nav jāpērk „Inturista" biļete uz
Maskavu, bet pietiek iegādāties
mag. iur. Adolfa Šildes
BEZ TIESĪBĀM UN BRĪVĪBA
Latvijas sovjetizācija 1944.—1965.
kas iznāks augustā IMANTAS apgādā Kopen
Šī grāmata ir nopietns pētījums par okup
ar visplašāko liecību un faktu materiālu, kāds
kād bijis pieejams. Tā ir īsta rokasgrāmata
vardarbībām Latvijā, kurā vārdā nosaukti
nīgie mūsu tautas nelaimē. Darbu papildina 45
Lasīdami A. Šildes grāmatu, Jūs iegūsit
skatu par visām politiskajām, saimnieciskajām
nī. Jūs tajā atradīsit dokumentāri apliecinātus
par masu deportācijām, latviešu nacionālā
cīņām un tautas pasīvo pretestību, kas vērst
pašnoteikšanās un nacionālās eksistences tiesīb
A. Šildes grāmata „Bez tiesībām un brīvī
mā rūpīgi izstrādāta apsūdzība boļševiku patvaļ
vu imperiālismam Baltijas valstīs, apliecinot visu
norises objektīvā, lietišķā skatījumā.
Ikvienam jāizlasa arī
DEVIŅI JAUTĀJUMI MASKAVAI
Šis 424 lapp. biezās grāmatas nobeigumā, kas d
rojums Pad. savienības īstajiem nodomiem Balt
Šī grāmata rakstīta un veltīta Latvijas 25 gadu
dienai, un tā atsedz patiesību par apstākļiem
ar aculieciniekiem un faktu palīdzību dokumentē
par padomju valstī kā par netaisnības, visrupjā
ļaužu iznomāšanas un politiskās peļņas, saucot
tējos varasvīrus.
Pieprasot un samaksājot tieši apgādā vai
matnīcā līdz 15. augustam, subskribentu ce
ZKr 30.00, DM 23.50, sd 42/-, asd 35/-, DKr 41.50.
Brīvā tirgū grāmata maksās $7.50, ZKr 37.50
sd 52/6, Asd 66/3, DKr 52.00.
Grāmatniecas lūdzam pieteikt vajadzīgo ska
vējoties, jo grāmata iznāk ierobežotā skaitā.
Dabūjamas DV GRĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Onta

ASV BAZNĪCĀS

NUJORKA

...jūlijā un augustā dievkalpoju... Betlēmes baznīcā katru otro ...tdienu priekšpusdienā, pl. ...0.
...onkeros jūlijā un augustā, ...ra mēneša pirmā un trešā ...tdienā, pl. 10.
...ometnē abos vasaras mēne... katru svētdienu dievkalpoju... pl. 11.

AURORA

...20 Dawners Place, Mūsu Pes...ja baznīcā.
...atvijas ev. - lut. baznīcas Sv. ...ila draudze — 1648 So. 11th ..., Meivudā. Mācītājs Pāvils ...sons. Tel. FI 3 - 2420.

ČIKĀGA

...ikāgas latviešu ev. - lut. Ciā... draudze, 5015 W. Ferdinand

DETROITA

...v. Pāvila ev. - lut. draudzes ...kalpojumi notiek katru svēt... ...u plkst. 12.30 Holy Trini... ...ev. - lut. baznīcā, Maxwell un ...Varren Avenues, pie Van Dy... Turpat plkst. 11 notiek Lat... ...u skola un bērnu dārzs. Baz...s, skolas un grāmatu galda ... WA 2 - 2248. Māc. V. Liven... tālr. WE 3 - 9326.
... jūlijā, dievkalpojums De...ā nenotiks, bet būs izbrau...s uz mācītāja vasaras mītni ...2 dienā.
... augustā, plkst. 11 dievkalpo...s.

ANN ARBORA

...ievkalpojumi Redeemer lut. ...īcā, 1368 Pauline Blvd.

OKLANDE

...rālā luterāņu baznīcā, 218 ...eway Ave.

LOSANDŽELOSA, KAL.

... jūlijā, pl. 7 vakarā svētva... dievkalpojums.
...sandželosā, Dienvidkalifornī... latviešu ev. - lut. draudze, ... Griffin Ave., L. A. Mācītājs ...ons PO 6 - 1191.

KLIVLENDA

...ivlendas latviešu ev. - lut ...a draudzes dievkalpojumi ... luterāņu baznīcā, 2062 E. ...elas un Prospect Ave. krus...mā. Mācītājs K. Sautiņš, ... W. 214th St. Fairview Park, ..., 44126.

BURLINGEMA, KAL.

...rlingemā, Lutheran Church ...the Good Shepherd, 301 ...ingame Ave.

SAKRAMENTO

...kramento, Sv. Krusta ev. ...baznīcā, 15 un H ielā.
...Santa Rosā, Betlemes baz... Tupper ielā 733.
... jūlijā, pl. 11 dienā dievkal...ms. Māc. G. Kness - Kne...s.

...RBA
...EKS

... un

...ndas ned.

... sagādātu
...rba laika
...ndu algu
...ch,
...ster

VIESĪBĀM, KOMERŠIEM

sagatavoju un piegādāju mājās auksto galdu, piemērotu katram gadījumam: salātus, putnus, zivis, vēžus — sākot ar $3.50 no personas.

E. BĒRZIŅŠ — 1413 Bloor St. W. tel. 536—0657, Toronto.

VISJAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. P. Mierkalns — DZEJNIEKS un MEDUS, dzeja .... $ 3.50
A. Rasa — UZ ĶĒNIŅA ZEMI, atmiņu stāsti .... $ 3.75
P. Aigars — RAKSTS OZOLA MIZĀ, dzeja .... $ 3.00
V. Pelēcis — SIEKSTA, noveles un stāsti $4.00
DIEVA PAGALMOS — sprediķu izlase .... $ 2.60
R. Gāle — KAS LIETU SAUKS, dzeja .... $ 3.50
Aleksandrs — NEREDZAMĀ DIVĪZIJA, spiegu st. .... $ 3.50
A. Dzilums — DIEVA DĀRZS, noveles .... $ 3.00
A. Niedra — INDRĀNES OŠI ŠALC, rom. $4.00
J. Lejiņš — SPĒLMAŅU CEĻTS, atmiņas $4.50
E. Turkina — LATVIEŠU ANGĻU VĀRDNĪCA 5.70
J. Dravnieks — ANGLISKI - LATVISKA VĀRDNĪCA $5.00
K. Siliņš — MANA DZĪVE, atmiņas $3.90
LĪGO DZIESMAS $0.50
A. Voitkus — AIZ ROŽAINIEM MĀKOŅIEM, rom. $4.06
R. Rīdzinieks — CIRVIS OZOLĀ, skices $4.50
A. Spekke — SENIE DZINTARA CEĻI — $8.50
V. Bērzkalns — LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKU VĒSTURE $12.00
T. De Frīsa — REMBRANTS $6.80
Gēte — GARA RADINIEKI, rom. $4.40
BĒRNIEM, pielikumā MAZAIS KATECHISMS $1.60
O. Krolls — KARMENA, atmiņas $4.00
Ed. Sināts — LATVIJAS MEŽS RUNĀ, dzeja $2.50
G. Salnais — SĪPOLS UN ORCHIDEJA, rom $8.00
Ed. Dunsdorfs — ZĪLE, apcerējums par Latvijas valsti $5.00
PLKV. K. LOBE 70-GADNIEKS $2.50
P. Karells — BARBAROSSA $7.00
I. Gubiņa — GANDRĪZ KARALIENE, rom. $4.00
I. Šķipsna — AIZ SEPTĪTĀ TILTA, rom. 4.00
A. Eglītis — TREŠAIS ZVANS, skat. strādnieka piezīmes $4.50
Prof. A. Rubulis — LATVIAN LITERATURE $7.00
K. Dziļleja — STARP DIVIEM KRASTIEM, dzeja $4.00
A. Zemdega — BASĀM KĀJĀM, dzeja .... $3.[illegible]

Dabūjamas
DV GRĀMATNĪCĀ
491 COLLEGE STREET, TORONTO 4. ONT.
(Pasta izdevumiem pieskaitīt 25c.)

VOLDEMĀRA SKAISTLAUKA
dzejoļu grāmata

TĀ PAGĀJA DZĪVE

Dzejoļi veltīti Latvijas atbrīvošanas cīņām, latvju strēlniekiem, lāčplēšiem, kara invalidiem, leģionāriem, sardžu un darba vīriem, seno dienu Eslingenai, jau mūžībā aizgājušajam archibīskapam T. Grīnbergam, mīlai — kā tā rodas, uzliesmo un dziest, un pārdomām par dzīves saulrietu.

Glīti iesietā grāmata, ar 2 autora ģīmetnēm, maksā $3.-.
DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Toronto 4, Ont. Canada.

GRĀMATU **IMANTA** APGĀDS

Lai iepazītos ar pašreizējo Latviju,
Jums nav jāpērk „Inturista" biļete uz Rīgu un Maskavu, bet pietiek iegādāties
mag. iur. Adolfa Šildes
BEZ TIESĪBĀM UN BRĪVĪBAS
Latvijas sovjetizācija 1944.—1965. g.,
kas iznāks augustā IMANTAs apgādā Kopenhagenā.

Šī grāmata ir nopietns pētījums par okupēto Latviju, ar visplašāko liecību un faktu materiālu, kāds mums jebkad bijis pieejams. Tā ir īsta rokasgrāmata par komūnistu vardarbībām Latvijā, kurā vārdā nosaukti galvenie vainīgie mūsu tautas nelaimē. Darbu papildina 45 attēli.

Lasīdami A. Šildes grāmatu, Jūs iegūsit pilnīgu pārskatu par visām politiskajām, saimnieciskajām un kultūras dzīves pārmaiņām kopš tā brīža, kad atstājāt dzimteni. Jūs tajā atradīsit dokumentāri apliecinātus pierādījumus par masu deportācijām, latviešu nacionālo partizānu cīņām un tautas pasīvo pretestību, kas vērsta uz savu pašnoteikšanās un nacionālās eksistences tiesību atgūšanu.

A. Šildes grāmata „Bez tiesībām un brīvības," būdama rūpīgi izstrādāta apsūdzība boļševiku patvaļai un krievu imperiālismam Baltijas valstīs, aplūko visus faktus un norises objektīvā, lietišķā skatījumā.

Ikvienam jāizlasa arī
DEVIŅI JAUTĀJUMI MASKAVAI
šis 424 lapp. biezās grāmatas nobeigumā, kas dod izskaidrojumu Pad. savienības īstajiem nodomiem Baltijas telpā. Šī grāmata rakstīta un veltīta Latvijas 25 gadu okupācijas dienai, un tā atsedz patiesību par apstākļiem dzimtenē, ar aculiecinieku un faktu palīdzību sniegdama vērtējumu par padomju valsti kā par netaisnības, visrupjākās darbalaužu izmantošanas un policijas valsti, saucot vārdā vietējos varasvīrus.

Pieprasot un samaksājot tieši apgādā vai tuvākā grāmatnīcā līdz 15. augustam, subskribentu cena $6.00, ZKr 30.00, DM 23.50, sd 42/-, asd 35/-, DKr 41.50.

Brīvā tirgū grāmata maksā $7.50, ZKr 37.50, DM 30.00, sd 52/6, Asd 66/3, DKr 52.00.

Grāmatnīcas lūdzam pieteikt vajadzīgo skaitu nekavējoties, jo grāmata iznāk ierobežotā skaitā.

Dabūjamas DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St., Toronto 4, Ontario.

Wasaga Beach — Balmoral
izīrējamas kabīnes
nedēļu nogalēm un nedēļām. ■ Pašgatavošana.
■ Lieliska atpūtas vieta ■
Rupert Ave. Zvanīt plkst. 5 vakarā, tel. 767—7402

MĒS IESPIEŽAM

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
- VIZĪTKARTES
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
- KONCERTU PROGRAMMAS
- SARĪKOJUMU BIĻETES
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
- GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Adrese: ....
Mr., Mrs., Miss ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai / pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn., $ 8.50 par 6 mēn., $ 16,00 par gadu.

SAV. VALSTĪS sazināties ar:

V. IRBI, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y., 10466.
JĀNI LĀCI, 33 - 27 - 91st. Street, Jackson Hts, 72 N. Y.
A. LĪBIETI, 2528 W. Becher St. Milwaukee 15, Wisc.
J. EZERGAILI, 12102 Miles Ave, Cleveland 5, Ohio.
V. HERMANI - DALY, 368 Heine St., Elgin, Ill.
V. MIĶELSONU, 426 N. Prairie Ave., Kalamazoo, Mich.
V. ZIRNĪTI, 4771 - 3 Mile Rd., N. E., Grand Rapids, Mich. 49505.
J. KONOPORI, 928 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa., 19147.
R. Dīķi, R. 2. Waverly, Ohio.
J. LAZDIŅŠ, 5530 Indianola Ave., Indianapolis 20. Ind.

KANADĀ:

J. GAILĪTI, 12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.
J. ZARIŅŠ — 113 Lanark St., Winnipeg, Man.
H. GREBLI, 85 Maple St., St. Catharines, Ont.
R. EPNERI, 59 Langarth St., E. London, Ont.
J. RONI, 55 Woodward Ave., Brampton, Ont.
M. ĶĪVĪTI, 236 First Ave., Ottawa, Ont.
J. Roze, 890 Lonsdale St., Sudbury, Ont.

VĀCIJĀ:

DVF Grāmatnīcu, 72 Queensborough Terrace, London.

ZVIEDRIJĀ:

DV Stokholmas nodaļu, P. O. 220, Stockholm.

ANGLIJĀ:

A. MEŽALS, 44 Münster/Westf., Grevenerstr. 60.

Dāviniet saviem draugiem un paziņām
Prof. Alekša Rubuļa
LATVIAN LITERATURE
30 latviešu autoru 45 prozas darbi
mūsu labāko tulkotāju sniegumā.
LABĀKĀ DĀVANA KATRĀ GADĪJUMĀ
Cena $ 7.00 plūs 25 c pasta izdevumiem
Dabūjama tieši apgādā
DAUGAVAS VANAGS
kā arī visās lielākās grāmatnīcās brīvajā pasaulē.
Grāmattirgotājiem atlaide.
491 College St., Toronto 4, Ont.

PĀRSŪTĀM NAUDU
uz
LATVIJU.
US $ 10.- pret 9 jauniem rubļiem.
Sūtīšanas izdevumi $ 3.50 līdz $ 35.-
pārējām summām 10%
Saņemšana 14—21 dienu laikā.
Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIŅU NODAĻA,
491 COLLEGE ST.,
TORONTO 4, ONT.

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251.

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

FRANK VASS
BA
ADVOKATS - NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL WA 2-6112, 2-6111.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

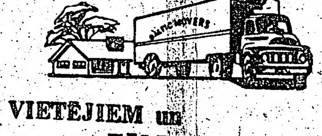

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403, Toronto.

Jūs esat ielūgti pastaigāties pa zālājiem, puķu dārziem un mežainām ielejām kurā katrā no Toronto 15 parkiem un atpūtas vietām.

Nenokavējiet Metropolitan Folk Art festivālu Toronto salīņā.

METROPOLITAN TORONTO PARKS DEPARTMENT
Tālr. 487—5291

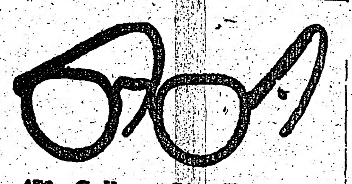

470 College St., Toronto.
WA 1-3924.
OPTIĶIS LUNSKY

RAKSTI JAUNATNEI
MĒS
Dāviniet svētku, dzimšanas un vārda dienās.
Gada abonements resp. 6 burtnīcas tikai $4.-. Pieprasiet paraugnumurus. Naudu un pasūtījumus adresēt:
2308 DRUMMOND RD.,
MĒS saimniecības daļai,
E. Šteinbachs,
Niagara Falls, Ontario.

LA ATSEVIŠĶI EKSEMPLĀRI
dabūjami
O. ANDERSONA
DELIKATEŠU VEIKALĀ
26 Market St., Hamilton, Ont.,
kā arī
„NORTHLAND GROCERY"
120 Barton st. E., Hamilton, Ont.

PAVADIET SAVU ATVAĻINĀJUMU PILNVĒRTĪGĀK!

IZVĒLIETIES KĀDU NO ŠĪM GRĀMATĀM!

J. Sarma — RŪSA, romāns .... $ 3.80
E. Kārkleja — VAI ATZĪSTIES? .... $ 4.35
A. Iksens — GANU ZĒNA PRIEKI un BĒDAS .... $ 2.60
KROKODIĻU MEDNIEKU GAITĀS .... $ 5.00
A. Iksens — MAROKAS BAIGAIS, poēma .... $ 1.75
T. Tomsons — DRAMATISKĀ SEPTĪMA .... $ 2.60
Aida Niedra un Andrievs Salmiņš — MELNĀS PLŪMES PIE SARKANĀM LŪPĀM, stāsti .... $ 3.80
F. Dostojevskis — NOZIEGUMS UN SODS, I, II, III $ 3.90
E. Brastiņš — MŪSU DIEVESTĪBAS TŪKSTOŠGADĪGĀ APKAROŠANA .... $ 2.40
E. Freimanis — DUMPJU DŪDAS, dzejoļi .... $ 2.80
J. Miesnieks — VĪZIJAS un ĪSTENĪBA, dzejoļi .... $ 3.00
N. Lečmanis — ZVAIGZNE LOGĀ, dzejoļi .... $ 1.50
A. Neboisa — LAIKMETA DRUPAS .... $ 3.00
A. Rasa — NAKTS DRĪZ BŪS PAGĀJUSI, noveles 3.50
Alb. Spoģis — PIRMĀS VIJOLĪTES, dzejoļi .... $ 2.50
P. Ziediņš — TRĪS KOMĒDIJAS .... $ 2.50
Fr. Dziesma — LĪVZEME, lirisks tēlojums 4.00
Andr. Eglītis — LĀSTS, dzeja 4.25
K. Kurbads — SILU ŠALKAS, dzeja 2.80
Ed. Sināts — DZIMTENES ATBLĀZMA, dzeja 3.00
A. Švābe — INTELIGENTI, romāns 3.80
A. Austriņš — PUSELNIEKI, stāsti 3.80
J. Miesnieks — KVIŅKU KALNS, noveles 3.50
A. Andersone — AUGSIM LATVIJAI (skolas grām.) 4.50
P. Aigars — GĀJIENS UZ TAUTIEŠA NAMU, dzejas 1.50
L. Pērlupe — PUTNS ČAULĀ, stāsti .... $ 3.20
T. Zeltiņš — TILTU ATJAUNOTĀJI, romāns 3.50
E. Kore — JĀŅU VAINAGS, stāsti un noveles 4.50
A. Vilnis — RĀJIENS SIRDIJ, dzejas 3.80
A. P. Mierkalns — JAUNATDZIMŠANA, dzejoļi 3.20
H. Egasts — ZVAIGŽŅOTĀS NAKTIS, romāns 3.50
Velta Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE, dz. izlase 5.00
Zeiboltu Jēkabs — LIKTENIS, romāns 2.95
Zeiboltu Jēkabs — BARONS BUNDULS, romāns 3.90
Hilda Vīka — LIELĀ SLĀPE, stāsti 3.90
Valentīns Pelēcis — RIETĀ, dzejoļi 3.00
Ivanda Kaija — DZINTARZEME, romāns 3.80
Vilis Veldre — DZĪVE PIE JŪRAS, vērojumi 4.00
Aina Kraujiete — ES ESMU VASARA, dzejoļi 3.80
Verners Tepfers — SENATNEI UN MĀKSLAI, apceres 3.60
Ernests Aistars — AIZA, romāns 4.20
V. Čika un A. Šmits — SPORTA SMAIDS, fragmenti 3.80
Vilhelmīne Balodis — DZEJU IZLASE 3.00
Ed. Ozoliņš — SVEŠVĀRDU VĀRDNĪCA 3.50
J. Ziemeļnieks — KOPOTAS DZEJAS 5.00
J. Ziemeļnieks — KOPOTI STĀSTI 7.00
Edv. Tūters — PĒDAS SNIEGĀ, dzejoļi 4.50
D. Biskaps — JAUNO SIRŽU LIKTEŅI, atmiņu stāsts 3.50
Fr. Skuja — ZELTA RAKTUVES, vēst. romāns .... $ 4.80
JŪLIJS FELDMANIS .... $ 4.00
ASPAZIJAS LIRIKA (izlase) .... $ 3.80
ASPAZIJAS DRĀMA I daļa .... $ 6.00
Latviešu tautas teikas un pasakas II d. .... $ 8.60
L. Druva — PA SAULAINĀM TEKĀM, illustr. izd. .... $ 7.60
A. Lūsis — MŪŽĪBA, relig. dzejas antoloģija .... $ 3.50
O. Ritums — ABC — ES IZKRĀSOJU (bērniem) .... $ 3.60
A. Rasa — CEĻA MEKLĒTĀJI, rom. .... $ 1.00
E. Ardenss — ROBI PARADĪZES VĀRTOS, rom. .... $ 3.50
M. Stāraste - Barvika — PINTIĶU CIEMS, bērnu gr. .... $ 4.50
Īru pasaka — RŪĶIS UN GOVS, ill. bērnu grāmata .... $ 2.80
T. Zeltiņš — ANTIŅS AMERIKĀ MEKLĒ LĪGAVU, rom .... $ 1.75
A. Niedra — HOLIVUDAS KLAUNS, romāns .... $ 4.50
P. Jēgere-Freimane — CILVĒKS DOMĀ - DIEVS DARA .... $ 3.80
B. Senkēviča — ZIEDOŠAIS ĒRKŠĶIS, stāsti .... $ 4.25
G. R. Kurdell — EUROPE'S GREATEST EXODUS, rom. .... $ 3.50
Pasūtinot pa pastu, pieskaitīt 25 ¢ pasta izdevumiem. $ 5.95
M. Bukšs — ATMIŅAS UN ATZIŅAS par Latgales kultūru .... $ 4.00
M. Bukšs — DIE RUSSIFIZIERUNG IN DEN BALTISCHEN LAENDERN .... $ 4.00
M. Bukšs — SKICES UN DOKUMENTI — par Latgales tapšanas laikiem .... $ 3.00
H. Laurinoviča — GRYMSTUSOS SALEŅAS .... $ 4.00
Fr. Trasuns — FABULAS .... $ 3.00
Aleksandrs — NEREDZAMĀ DIVĪZIJA .... $ 3.50
Andr. Eglītis — KAD TU ACIS IZSLAUCĪSI, TĒVZEME, dzej. .... $ 5.00
K. Ķezbers — USMAS ZĒNU DĒKAS .... $ 2.80
K. Ķezbers — SAPNIS PAR ROZI, romāns .... $ 3.50
A. Lasmanis — CERĪBAS UN VILŠANĀS .... $ 4.20
O. Lācis — MĒS UN VIŅAS .... $ 3.00
J. Sarma — TĀDA IR DZĪVE .... $ 2.50
V. Eglītis — KASTĀĻAVOTS, dzeja .... $ 2.80
T. Zeltiņš — TORŅI DAUGAVĀ, stāsti .... $ 3.50
Edv. Mednis — DVĒSLES DUMPO, romāns .... $ 4.00
O. Rūsis — GONĒRS UN VIŅA BARS, romāns .... $ 3.20
P. Klāns — SAFARI .... $ 5.70
V. Kārkliņš — KURZEME .... $ 3.80
R. Blaumanis — DRĀMA UN KOMĒDIJA $12.60
A. Lūsis — REDZIET, KĀDS CILVĒKS, KĀDS DIEVS $ 3.25
J. Širmanis — ĢELZIS UN MISIŅŠ .... $ 3.80
A. Grīns — TOBAGO .... $ 4.50
Morjē — JAMAIKAS KROGUS, romāns .... $ 3.60
J. Rainis — UGUNS UN NAKTS .... $ 5.00
Z. Mauriņa — PAR MĪLESTĪBU UN NĀVI, esejas .... $ 3.60
A. Michelsons — MŪKSALAS BRĀĻI, romāns .... $ 3.80
D. Rogas un S. Ciruļa — ĀBECE — bērniem .... $ 1.60
K. Ieviņš — CĪŅA AR SIEVIETI, romāns .... $ 4.00
J. Rinks - J. Ošs — LATVJU TAUTAS DEJAS, 1, 2, 3 $ 3.00
T. Ķeniņš — DZEJNIEKA DZĪVE UN GARS — Liriska svīta 5 daļās soprānam, baritonam, jauktam korim un ērģelēm .... $ 2.00
J. Dravnieks — ANGLISKI - LATVISKA vārdnīca $ 5.00
I. Grebzde — TE NU ES ESMU, romāns .... $ 4.00
Zeiboltu Jēkabs — ŪDENS BURBUĻI, romāns
A. Ozols — VIŅA VĀRDI BIJA VARENI, Jēzus māc. $ 2.50
T. Manns — AVANTŪRISTA FELIKSA KRULLA ATZĪŠANĀS .... $ 4.50
J. Sarma — UPURIS, stāsti un noveles .... $ 3.50
J. Jaunsudrabiņš — TĀ MUMS IET, aut. adr, vēstules $ 4.20
Prāv. St. Mozga — SVĒTO DZĪVE .... $ 5.80

DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College St.,
Toronto 4, Ont.

SPORTS

LATVIEŠU BASKETBOLA MEISTARĪBAS FINĀLI VAŠINGTONĀ

Latviešu basketbola finālspēles notika Vašingtonā, piedaloties meistarvienībai M'neapoles Startam, Filadelfijas Namejam, Ņujorkas Raktei un Grand Rapidiem, bet jaunatnes basketbola finālā spēlēja pagājušā gada meistars Grand Rapidi ar Ņujorkas LSB. Sacensību organizācija bija ļoti laba. Lielisku iespaidu visiem atstāja sportistu parāde, kuŗu vadīja G. Stūrāns. Finālspēles atklāja Latvijas sūtniecības Vašingtonā padomnieks Dr. A. Dinbergs. Sacensības notika vienā no modernākajām Vašingtonas vingrotavām — Springbrook vidusskolā. Meistarsacīkšu laikā blakus ASV karogam mastā plīvoja arī brīvās Latvijas karogs.

Pirmie laukumā devās Mineapoles Starts un Filadelfijas Nameja basketbolisti. Pagājušā gada meistaram bija jāpieliek visas pūles, lai uzvarētu pretinieku, kuŗa piecniekā lieliski spēlēja centrs Valdis Ķeris. Spēles sākums bija veiksmīgs filadelfiešiem, un tikai 12. minūtē Startam izdevās pretinieku „noķert", izlīdzinot rezultātu uz 24:24. Puslaikam beidzoties, Starts veda ar 47:43. Arī spēles turpinājumā ritēja vienlīdzīga cīņa, un Starts uzvaru nodrošināja tikai pēdējā ceturksnī, uzvarot ar 100:91. Startam Vīgants ieguva 42 p., Z. Kauls 35, Kačerovskis 8, I. Kauls 6, Strēlnieks 5 un T. Kauls 2. p. Namejam sevišķi veiksmīgs bija Ķeris, kas ieguva 4 p., Valainis 13, Ivanovs 15, Stūrmanis 7, M. Znotēns 6 un U. Znotēns 4 punktus.

Grand Rapidi pret Ņujorkas Rakti spēlēja bez pamatsastāva spēkiem, kuŗu vietā debitēja jaunatnes vienības spēlētāji. Protams, reizē ar to rapidieši nevarēja pretendēt uz sevišķiem panākumiem. Ņujorka uzvarēja ar 96:74. Izcilu spēli nodemonstrēja Grand Rapidu vienības saspēles vadītājs — latviešu izlases spēlētājs Uldis Felkers.

Namejam nebija sevišķu grūtību uzvarēt Grand Rapidu vienību. Puslaiks ar 53:39, bet spēle ar 109:82. Uzvarētāju veiksmīgākais grozu guvējs bija Ķeris, kas ieguva 27 punktus, Stūrmanis 24, M. Znotēns 14, Valainis 14. Ivanovs 15, U. Znotēns 11. Zaudētājos veiksmīgākie bija Felkers un G. Fricsons ar iegūtiem 26 un 25 punktiem.

Finālā Ņujorkas Rakte tikās ar Mineapoles Startu. Pirmos 6 punktus guva Starts, tikai tad ar E. Ārena met'eni Rakte ieguva pirmo grozu. Spēles tālākajā gaitā Starts ar forsētu straujumu centās pārsteigt pretinieku, izpelnoties daudz sodu, taču arvien labāk sāka veikties arī Raktei. Puslaikam beidzoties, Startam nācās samierināties ar 41:43 rezultātu pret'nieka labā. Otrā puslaika sākumā Startam gan izdevās uz brīdi rezultātu izlīdzināt, bet tieši Ņujorkas īsie vīri izrādījās tie, kas ar skaistu spēli izcīnīja vadību, paaugstinot rezultātu uz 61:50. Rakte izcīnīto pārsvaru prata noturēt un uzvarēja ar 88:74, iegūstot meistara godu. Raktē spēlēja A. Bergs 26, E. Ārens 17, J. Pelkavs 16, A. Ārens 17, Balgalvis 5, A. Karlsons 3 un N. Berz'nskis 4. Startu pārstāvēja Z. Kauls 22, M. Vīgants 18, I. Kauls 10, A. Kačerovskis 9, J. Grotēns 5, T. Kauls 5 un R. Strēlnieks 4.

A. Kačerovskis saņēma I. Stāla piemiņas balvu, bet Gr. Rapidu vienība M. Stulpiņa piemiņas balvu.

Jaunatnes basketbolā pagājušā gada meistarvienība Grand Rapidi tikās ar Ņujorkas LSB. Pirmā puslaika meistaram bija [illegible] neveiksmīgs [illegible], Ņujorka ieguva 12 punktu pārsvaru, beidzot puslaiku ar 30:18 [illegible]. Spēles turpinājumā Rapidi tomēr [illegible] daudz sekmīgāk un rezultāta starpību samazināja, taču [illegible] kad uzvara likās jau sniedzama, Ņujorka prata bumbu „pieturēt" un iegūt savā labā vairākus soda metienus. Tā beigu signālam atskanot, jaunatnes meistara godu bija izcīnījuši Ņujorkas LSB ar 48:43. Uzvarētājos spēlēja A. Raņķis 14, A. Griķītis 10, U. Jansons 13, R. Akmens 4, J. Upmalis 1, P. Grūbe, P. Ziediņš un G. Turks. Gr. Rapidu sastāvā bija J. Prūsis 20, J. Didrichsons 11, T. Celmiņš 5, J. Daugaviet's 7, J. Ēriņš, I. Doniņš un J. Cibuļskis. U. Jansons saņēma mūžīgi ceļojošo Nameja kausu, kas veltīts I. Zemīša piemiņai.

KOMŪNISTI UZBRŪK AMERIKĀŅIEM VIETNAMĀ

ASV AIZSARDZĪBAS MINISTRS MAKNAMARA PERSONĪGI VADA GAISA UZBRUKUMU ZIEMEĻVIETNAMAI

Pagājušās nedēļas nogalē Vietnamas kaŗā norisinājās vairāki pārsteidzoši notikumi. Pirmkārt, no amerikāņu superklases bazes kuģa „Independence" Dienvidķīnas jūrā ASV aizsardzības ministrs Maknamara personīgi vadīja gaisa uzbrukumu Ziemeļvietnamai. Notikumam svinīgu nokrāsu piešķīra vēl fakts, ka kopā ar aizsardzības ministru operācijā p'edalījās arī bruņoto spēku štāba priekšnieks ģen. Vīlers.

Otrs nedēļas nogales pārsteigums bija tiešs vietkongu komūnistisko partizānu uzbrukums amerikāņu 1. divīzijas otrai brigādei, kas tikai nule kā ieradusies Dienvidvietnamā. Uzbrukums noticis Ben Hoa apgabalā, un amerikāņiem nodarīti ievērojami zaudējumi. Amerikāņu militārā vadība Saigonā paskaidro, ka komūnisti nav pat mēģinājuši uzbrukt Ben Hoa aviācijas bazei, bet mīnu metējiem pastiprināto uzbrukumu koncentrējuši pret jaunienākušo brigādi, acīm redzot mēģinot demoralizēt pēdējās kaujas spējas.

Vašingtonā demokratu senātors Morss no Oregonas nedēļas nogalē pastāstīja, ka izstrādājis plānu iesniegšanai prezidentam Džonsonam, kas Vietnamas kaŗu pārvērstu Korejas tipa kaŗā ar Apvienoto nāciju līdzdalību. Morss paskaidro, ka Vietnamā redzamas vienīgi divas izejas: vai nu Apvienoto nāciju iejaukšanās, vai desmitiem tūkstošu amerikāņu zaudējumi, kas tāpat neradīs atrisinājumu, bet vienīgi novedīs pie starptautiska atomkaŗa. Morss paredz, ka vairums starptautiskās organizācijas b'edru bez kavēšanās pieņemtu ASV priekšlikumu par kristu Apvienoto nāciju līdzdalību Vietnamas kaŗā. Senātors Morss gan maldījies jau agrāk... No jaukšanās Vietnamas kaŗā pasaule bēg kā no uguns. Vienīgās valstis, kas līdz šim izrādījušas gatavību palīdzēt amerikāņiem, — un arī tad tikai izskata pēc — ir Dienvidkoreja, Austrālija un Jaunzēlande.

Vēl jaunu pārsteigumu nedēļas nogalē sagādāja grupa amerikāņu profesoru Ņudžersijā. Normāli ASV akadēmiskās aprindas izturas ļoti negatīvi pret valdības politiku Vietnamā. Tās izturējās negatīvi pret valdības politiku Korejā, pret nelaiķa prezidenta Kenedija nostāju Kubas jautājumā un tagad pret komūnisma apkaŗošanu Dienvidaustrumāzijā. Tādēļ jāuzskata par lielu pārsteigumu turpat septiņdesmit vēstures, politiskās vēstures un ekonomijas profesoru deklarācija, ka viņi aizstāv Vašingtonas politiku Vietnamā.

Kamēr amerikāņi Vietnamā kļūst aktīvāki, sagatavojas uz plašāku iejaukšanos un lielākiem zaudējumiem, Dienvidvietnama cīņā pret komūnist'em kļūst gausāka un kūtrāka. Dienvidvietnamas ministru prezidents Kais žēlojas, ka pilsoņu vairākums kaŗā vienkārši neesot ieinteresēts un nedarot absolūti nekā ienaidnieka apkaŗošanai. Lai situāciju uzlabotu ģen. Kais CBS korrespondentam Kronkaitam uzsvēris, ka tā valdībā, kā bruņoto spēku rindās nepieciešama plašas tīrīšanas. Ģen. Kais tīrīšanu plānu esot pārrunājis ar amerikāņu militāro vadību Vietnamā. Pēdējie p'ekrituši, ka uzvaras nodrošināšanai ministru prezidenta plānu izpildīšana patiesi nepieciešama.

Vētra angļu parlamentā

(Speciālraksts „Latvijai Amerikā" no Britanijas)

Ja visu laiku ārzemju un pašu britu prese brīnījās par opozicijas miermīlīgo un pat apatisko izturēšanos parlamentā, tad 8. jūlija sēdē tā bija pilnīgi pārvērtusies. Politiskās kaislības bija izlauzušās cauri britiskās pašsavaldīšanās un aukstasinības čaulai, un šķiet, ka tik vētraina sēde vēl nekad britu parlamentā nebija norisinājusies. Laikraksta „The Scotsman" speciālkorespondents pat bija licis savam ziņojumam ļoti asu virsrakstu: „Apakšnamā atskanēja troksnis kā zooloģiskā dārzā." Karstasinīgajā Italijā un Francijā tā būtu bijusi parasta lieta, jo tur dažreiz vārdu cīņa pāriet īstā kaujā. Britu parlamentā lieta nenogāja tik tālu, kaut gan lielajā troksnī it kā atskanējuši arī „stiprāki" vārdi. Trokšņošanā sacentušās abas partijas. Parlamenta vētras cēlonis bija valdības partijas deputāta Dēvisa brauciens uz Ziemeļvietnamu it kā „miera misijā". No sākuma abas partijas, runājot par šo braucienu, aprobežojās ar vārdu divkauju, kaut gan vārdu bultas kļuva arvienu indīgākas. Piemēram, kad opozicijas vadonis sērs Aleks Hjūms jautāja premjērministram, vai viņš esot informējis Sav. Valstis par Dēvisa braucienu, un vai viņš apzinoties briesmas, kas slēpjoties šinī samierināšanas politikā, premjērs Vilsons asi atbildēja: „Ja man būtu vajadzīga pamācība samierināšanas politikā, tad, protams, es zinātu, kur griezties." Šie vārdi bija signāls ārkārtīgajam troksnim, jo tas bija norādījums uz sēra Aleka piedalīšanos Čemberlena „samierināšanas" braucienā uz Mincheni Hitlera laikā.

Dēvisa brauciena apstākļi liekas tiešām savādi, jo, kā ziņo britu prese, viņa brauciens noticis it kā uz viņa personīgo vēlēšanos, tātad izskatās, no vienas puses, kā „privāta lieta", bet viņš ir tomēr valdības loceklis, tātad oficiāla persona. Bez tam ir ziņas, ka premjērs Vilsons uzdevis viņam pārliecināt Ziemeļvietnamas valdību, lai tā pieņemtu Britu kopvalsts miera delegāciju. Par Dēvisu ir zināms, ka viņš pieder pie lēboristu galējā kreisā spārna, ir jau 1957. gadā apmeklējis Ziemeļvietnamu un esot „labās" attieksmēs ar pašu Ziemeļvietnamas galvu Hočiminu. Dēviss arī nekavējoties dabūjis no Ziemeļvietnamas iebraukšanas vīzu, bet vīza nav piešķirta viņa pavadonim, britu ārlietu ministrijas ierēdnim. Dēvisu sagaidījusi Hanojas lidostā grupa Ziemeļvietnamas komūnistiskās valdības ierēdņu, to vidū arī daži, kas esot cieši saistīti ar komūnistu partizānu cīņām Dienvidvietnamā. Dēviss kļuvis par Ziemeļvietnamas politiskās propagandas centru, acīm redzot ar nolūku iedzīt ķīli starp Britaniju un ASV un starp Dēvisu un britu valdības oficiālo politiku. Ziemeļvietnamas prese uzsveŗot, ka Dēviss esot „viens no daudzajiem britiem, kas protestējot pret ASV agresīvo politiku Vietnamā" un esot prasījis, lai britu valdība „norobežojoties no ASV imperiālisma Vietnamas jautājumā". Savienoto Valstu valdības pārstāvji Londonā neslēpjot, ka Dēviss pārāk cieši saistīts ar antiamerikānisko virzienu lēboristu partijā, un tādēļ neraugoties ar simpatiju uz viņa „miera braucienu." Vārdu sakot, Dēvisa brauciena izraisītās sekas var kļūt ļoti nepatīkamas premjēram Vilsonam.

Mums, latviešiem, Dēvisa vārds pazīstams kādā citā sakarā. Tie, kas dzīvoja Vācijas britu zonas ziemeļos, atcerēsies, ka tur bija kāds angļu ierēdnis ar līdzīgu vārdu, kuŗš bija ļoti nelabvēlīgs pret „dīpīšiem". Bija ziņas, ka viņam esot stingrs atbalsts parlamentā...

Apmēram ap to pašu laiku, kad norisinājās trokšņainā parlamenta sēde, konservātīvo līderis sērs Aleks kādā runā ārpus parlamenta izteicās, ka Britanijai laiks nodibināt valdību, kuŗai būtu patiess vairākums tautā un parlamentā. Šī runa un opozicijas pēkšņā pāreja enerģiskā uzbrukumā rāda, ka konservātīvo partija gatavojas uz iespējamām parlamenta vēlēšanām jau š. g. rudenī. Kaut arī sērs Aleks uzsveŗ, ka viņš gatavs vadīt arī uz priekšu savu partiju vēlēšanu cīņā, ir tomēr ziņas, ka viņš būtu ar mieru atdot savu vietu citam vadītājam, ja viņa partija varētu vienoties par visiem pieņemamu kandidātu. Konservātīvo partijas pirmās rindās izvirzījušies 2 kandidāti: R. Modlings un Ed. Hīss. Runā, ka tieši pēdējo sērs Aleks izraudzījis par savu pēcnācēju, un tādēļ viena no kreisajām britu žurnālistēm pat ironiski dēvē viņu par „kroņprinci." Ed. Hīsa darba spējas un enerģija esot apbrīnojamas (pa daļai viņš pierādīja to jau Briselē Eiropas koptirgus sarunu laikā). Viņš ir vienīgais opozicijas partijas loceklis, kuŗš ar ārkārtīgu kaislību cīnās pret valdību parlamentā. Tanī pašā laikā viņš esot arī komisijas priekšsēdis, kuŗai uzdots revidēt konservātīvo partijas programmu nākamo parlamenta vēlēšanu manifestam. Hīss cenšas pārliecināt savu partiju, ka ir nepieciešama jauna, modernāka programma, ar kuŗu tā varētu nekavējoties iet tautā, negaidot līdz tautai apniks lēboristu valdības eksperimenti. Pie tam Hīsa pārliecība ir, ka konservātīvo partijai jāatsakās no dažiem līdzšinējiem aizspriedumiem. Šķiet, ka Hīsa un citu partijas reformu atbalstītāju galvenās prasības ir — pasvītrot jaunajā programmā ciešo apņemšanos panākt Britanijas iestāšanos Eiropas koptirgū un revidēt partijas līdzšinējos uzskatus saimnieciskajā politikā, piemēram, atsakoties no neierobežotas brīvības privātajā iniciātīvā.

Pēdējās nedēļas nesušas Britanijai vienu saviļņojumu pēc otra. Uztraukums izcēlās arī ar Edinburgas hercoga runu studentu sanāksmē Edinburgā. Tanī viņš izteica savus personiskos uzskatus dažos „sāpīgos jautājumos" Afrikā, piemēram Rodezijā, uzsveŗot nepieciešamību paciesties, lai varētu jautājumus atrisināt miermīlīgā ceļā. Viņa runa nebija „cenzēta", jo viņš runāja brīvi, t. i., nelasot no uzmetuma. Runa izsauca dažu lēboristu partijas locekļu asus iebildumus: saskaņā ar konstitūciju karaliene un tās ģimenes locekļi nedrīkstot nodarboties ar politiku. Prinča Filipa aizstāvji aizrādīja, ka Edinburgas hercogs runājis „brīvajā pilsētā Edinburgā", kuŗas vārdu viņš nes, runa notikusi neoficiālā šaurā studentu sanāksmē, un viņš izteicis brīvi savas domas, aicinot klātesošos uz toleranci un pacietību. Vai Britanijā esot runas brīvība visiem, izņemot karalieni un Edinburgas hercogu?!.

Tiešām — nav viegli būt par karalienes ģimenes locekli vai premjērministru pat tik miermīlīgā zemē kā Britanija!..

A. A.

Politiskais apskats

No Telavivas ziņo, ka šāgada 14. jūlijā Izraēlas un Jordānas robežvienību apšaudīšanās Dženīnas tuvumā ilgusi septiņas stundas.

Apvienoto nāciju miera pārraugiem nācies iejaukties trīsreiz, pirms izdevies apklusināt iekarsušos cīnītājus. Apšaudes laikā viens izraēļa kaŗavīrs ievainots. Jordāniešu zaudējumi nav zināmi.

☆

Šī gada 27. augustā oficiālā vizītē Maskavā sagaida ierodamies Apvienotās arabu republikas prezidentu Naseru. Pēdējais akceptējis Padomju savienības augstākā prezidija aicinājumu; vizīte ilgšot vismaz nedēļu. Ļoti iespējams, ka no Maskavas Nasers dodas uz Austrumberlīni, lai tuvāk iepazītos ar saviem jaunatrastajiem draugiem. Kā zināms, tiklīdz pārtrūka diplomātiskās attieksmes Apvienoto arabu republikas un Rietumvācijas starpā, Nasers kļuva pēkšņos draugos ar Austrumvācijas komūnistiem.

☆

Lielāka amerikāņu spēku iepludināšana Vietnamā neizbēgami novedīs pie rezervistu iesaukšanas armijā, tāpat pie iesaucamo jauniešu skaita palielināšanas. Pašreiz izstrādā plānus vismaz 200.000 rezervistu iesaukšanai. Aizsardzības ministrs Maknamara paskaidro, ka šāds solis nepieciešams līdzšinējo spēku samēru saglabāšanai. Vajadzības Vietnamā nedrīkst samazināt divīziju skaitu aizmugurē.

☆

Reutera aģentūra ziņo, ka Amsterdamā Holandē, Starptautiskās brīvo arodu apvienības astotajā pasaules kongresā izteikts aicinājums Kremlim tiesāt komūnistu partijas dižvīrus, kas vadījuši koncentrāciju nometnes Staļina laikā. Starptautiskās arodbiedrības prezid. Džordžs Mīnijs savā uzrunā apsūdzējis Pad. savienību vergu darba atbalstīšanā un pieprasījis novērst kā vergu darbu, tā koncentrācijas nometnes.

Karalis padzen Grieķijas premjēru

Grieķijas ministru prezidents Papandreo vēl nebija paspējis atlūgties no amata, kad karalis Konstantīns viņu jau bija atcēlis. Grieķijas valdības krize sākās ar ministru prezidenta vēlēšanos sākt tīrīšanas grieķu armijā, atceļot visus virsniekus, kas nodarbojas ar politiku. Tam pretojās kā karalis, tā aizsardzības ministrs Garufalis, kas baidījās, ka šāda veida tīrīšanas var novest pie komūnistu iefiltrēšanās bruņoto spēku rindās.

Papandreo vietā ministru prezidenta amatā nāk 72 gadus vecais Džordžs Asanasiades - Novas, no paša Papandreo centra apvienības partijas, kuŗu agrākais ministru prezidents uzskatīja par sazvērnieku un nodevēju.

Neparastās politiskās pārmaiņas Grieķijā nozīmē, ka drīzumā sagaidāmas jaunas vēlēšanas, kuŗās uz spēles būs ne tikai politiku, bet arī troņa nākotne.

Par valodu

(Pārnesums no 1 lpp.)

vien citas vidusskolas klases, bet arī pamatskolas mācības. Jau pusaudžu gados jāsāk mācīt politiskā filozofija, atceroties, ka universitāšu atmosfaira šai ziņā ir pašlaik vismaz neveselīga. Jārada tālejošas politiskas idejas, kas var jaunatni piesaistīt kaut vai ar savu aizraujošo domu, kā, piemēram, Dr. Paegles radio kuģis.

Darba ir ļoti daudz, bet maz laika. Darba ļoti daudz, bet maz darītāju: neliekas, ka mūsu pašreizējā organizātoriskā uzbūve var reizē plānot un veikt kaut tikai to, ko esmu šai rakstā pieminējis. Par šo tēmatu ļoti interesanti raksta Aivars Keire (brošūrā „Kaut šķirti, tomēr nešķirami," izd. MES studiju grupa, 1965. g. Kalamazū). Un viss šis darbs vajadzīgs komūnisma apkaŗošanai un tā koloniālās impērijas sagraušanai, kam jāvainagojas ar Baltijas valstu atbrīvošanu. Un lai arī kādai trimdas sabiedrības instancei būtu jārunā par to, kas notiks pēc tam, pašlaik acīs paturams šis viens mērķis: brīva Latvija...Vienaldzība ir bīstama, jo arī Amerikas kontinents nav pasargāts, ja modri nebūs tie, kam rūp cilvēces brīvība.

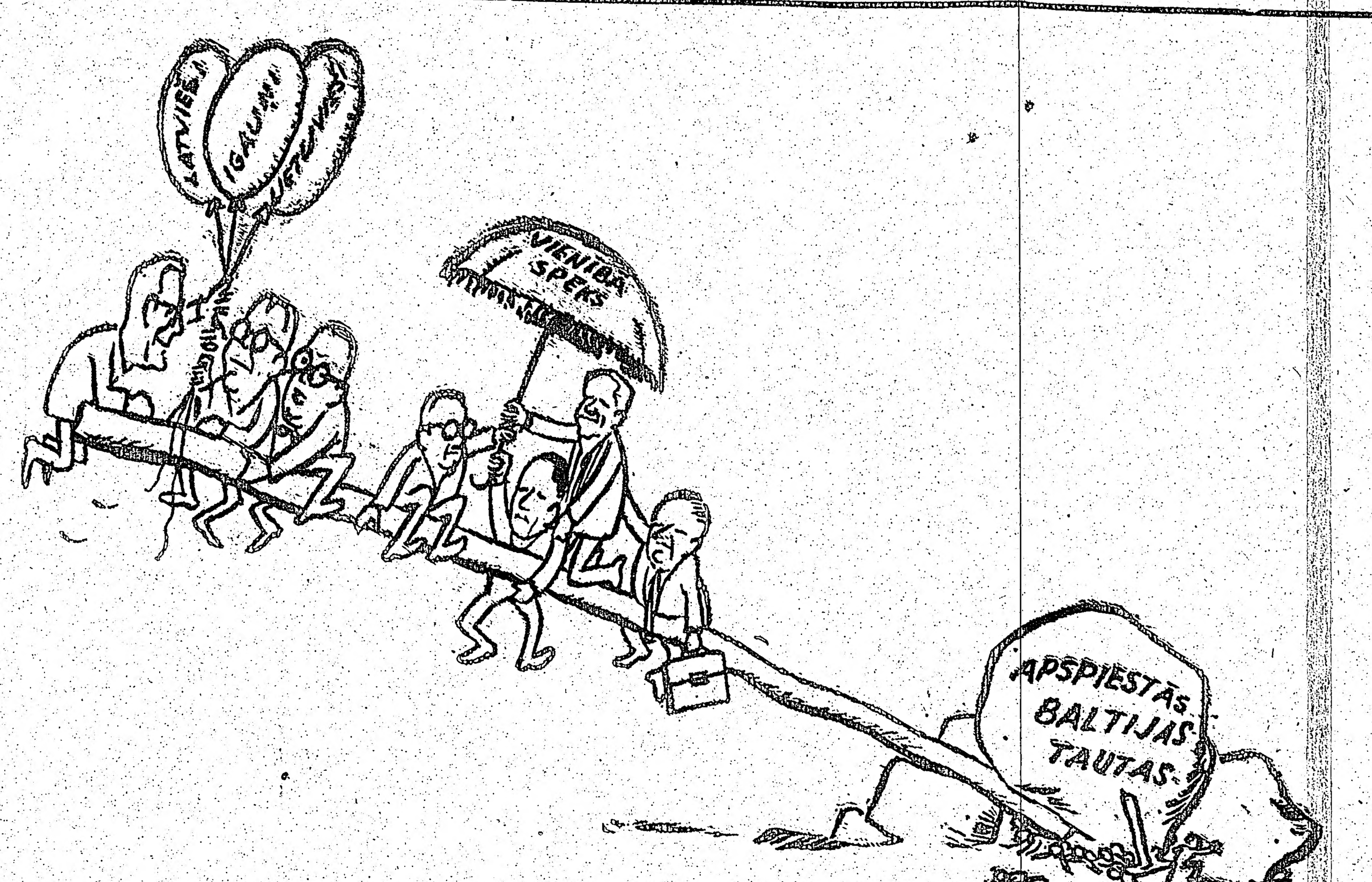

VIENĪBĀ SPĒKS

Apvienotās baltiešu komitejas vadība Apspiesto tautu nedēļā (no 18. — 25. jūlijam) cīņā par Baltijas valstu neatkarību karikatūrista Ed. Keiša skatījumā. No kreisās: komitejas pr-dis prof. P. Lejiņš, Amerikas lietuviešu centrālās organizācijas pr-dis L. Simutis, Amerikas igauņu centrālās organizācijas pr-dis H. Lēsments, ALAs ģenerālsekretārs B. Albats, Amerikas igauņu centrālās organizācijas pārstāvis G. Bušmans, Amerikas lietuviešu centrālās organizācijas pārstāvis A. Rudis un ALAs valdes priekšsēža vietnieks A. Bērziņš.

Rivārs apcietināts

Pēc 136 dienām brīvībā Lisjēns Rivārs atkal atrodas Kanadas policijas rokās. Narkotikas kontrabandistu, kuŗa prāva lika grīļoties Pīrsona valdības pamatiem, tagad pat apvaino zelta zādzībā $164.000 vērtībā Ontario provinces ziemeļos.

Nedēļas nogalē runāja, ka Rivāru nekavējoties deportēšot uz ASV. Tagad liekas, ka Kanadas valdība nolēmusi nogaidīt. Iespējams, ka Rivāram būs jāliecina pirms pāris dienām arestētā Denīsa kukuļošanas prāvā. Denīsu apvaino mēģinājumā piekukuļot ASV juridisko reprezentantu — Montrealas advokātu Lamontaņu, lai pēdējais pret naudas garantiju ļautu Rivāram atstāt cietumu. Tas gan notika pirms Rivāra izbēgšanas no Bordo cietuma šī gada 2. martā, bet par to vēl runās ilgi, un ar lielu sarkšanu jārēķinās kā policijai, tā lielākam skaitam pazīstamu politiķu.

Rivāra 136 brīvības dienās klīda baumas, ka viņš redzēts dažādās pasaules daļās. Īstenībā Kanadas visvairāk meklētais noziedznieks visu laiku atradies Montreālā vai tās tuvumā. Nedēļu pēc Rivāra izbēgšanas no Bordo cietuma Kanadas federālā valdība par viņa notveršanu vai informāciju, kas sekmētu viņa notveršanu, izsludināja 15.000 dol. lielu atlīdzību.

AR PĪPI UZ JUMTA

Tiem, kas mācījušies Latvijas skolās, dažkārt nav saprotami pašreiz lietojamie latviešu gramatikas apzīmējumi skolās. Mana meita reiz lūdza izskaidrot, kas ir kādenis, un es nevarēju atcerēties, jo likās, ka skolā par tādām lietām nebiju mācījies. Pēc pārrunām ar meitu gandrīz vai noskaidroju, ka tas varētu būt īpašības vārds. Bet tad nāca pārsteigums, jo nākamais jautājums bija, vai skaitļa vārdu nevarētu saukt par cikeni . . . Vai, varbūt, labāk skanētu kurenis?!.. Jaunais ALAs izglītības sekcijas vadītājs A. Liepkalns no Bostonas tomēr domā, ka labākais būtu gramatikas apzīmējumos atgriezties pie vecajiem latīņu apzīmējumiem.

Esmu dzirdējis arī citus jaunumus. Kādā nesenā kultūras darbinieku sēdē Ņujorkā bija jādzird, ka latviešiem ir tikai trīs jaunās paaudzes komponisti (un tie paši krietni pāri 30 gadiem), vairāk klāt nenākot, bet visi pārējie esot tikai tādi skribenti. Pēc tam dažus teikumus tālāk tika teikts, ka latviešu komponisti stāv pāri modernajiem amerikāņu komponistiem, ko vēlāk papildināja ar vārdu „caurmēra amerikānis." Slaveno latviešu komponistu vārdus nenminēja, arī pārējo vārdus ne. Kad sāku skaitīt uz pirkstiem, kuŗu komponistu ierindot labo, kuŗu slikto rindās, tad nezināju, kā tos sagrupēt. Neesmu mūzikas speciālists, bet liekas, ka komponistu, kas mums ko paliekamu devuši, ir daudz vairāk. Bez tam vēl tika teikts, ka ir tikai viena techniski laba latviešu plate, pārējās ir vājas. Šīs plates nosaukumu minēja, bet izrādās, ka arī tā jāpalīdz pārdot, jo plati nepērkot. Es arī esmu tikai caurmēra cilvēks, bet šo filozofiju nevaru saprast!

Tālāk dzirdēju, ka vismaz divi amerikāņu mākslinieki esot prasījuši notis latviešu tautas dziesmām. Viena esot bijusi nēģeriete, otra amerikāniete (laikam, būtu jāsaka — abas ir amerikānietes). Tas mani iepriecina, jo draudzību dažādu tautu starpā var tikai veicināt!

☆

Latviešiem steidzīgi vajadzīgs mūzejs. Pēc ziņām, kas Ņujorkā pienākušas no Kalifornijas, ir secināms, ka kāds latvietis nodevis ievērojamas latviešu gleznas kādam Kalifornijas mūzejam glabāšanā. Runā par Rozentālu un Purvīti. Kultūras birojs ziņo, ka mūzeju varētu iekārtot Čikagas latviešu namā. Nav ko iebilst, — jo ātrāk, jo labāk. Citādi savas mākslas vērtības nesaglabāsim.

Ezītis